

Motion till riksdagen 2009/10:Fi260

av **Mona Sahlin m.fl. (s)**

Jobben först

1 Innehållsförteckning

1	Innehållsförteckning.....	1
2	Förslag till riksdagsbeslut.....	4
3	Jobben först	7
3.1	Sverige halkar efter	7
3.2	... och samhället glider isär	8
3.3	... och regeringen fortsätter med skattesänkningar på lånade pengar.....	8
3.4	Det politiska alternativet: Jobben först.....	9
3.5	Samarbete mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet	10
4	Sverige halkar efter	10
4.1	Sammanfattning	10
4.2	Arbetslösheten är nu större i Sverige än i EU.....	11
4.3	Den nya otryggheten	15
4.4	Från aktiva insatser till passiva åtgärder.....	19
4.5	Arbetslösheten biter sig fast	21
4.6	Stora underskott i de offentliga finanserna.....	23
4.7	En effektiv politik hanterar både arbetslösheten och underskotten	23
5	Investera i framtidens jobb.....	24
5.1	Sammanfattning	24
5.2	100 000 jobb och utbildningsplatser.....	25
5.3	Investera i entreprenörskap.....	26
5.3.1	Sverige behöver ett innovationslyft.....	26
5.3.2	Det ska vara lätt att göra idéer till företag	27
5.3.3	Gemensamt förslag från s, mp och v: Stärkt tillgång på riskkapital	28
5.3.4	Det ska löna sig att anställa	28
5.3.5	Investera i besöksnäringen	29
5.3.6	Gemensamt förslag från s, mp och v: Gemensam investering i besöksnäringen	29

5.4	Investera i forskning	30
5.5	Investera i ett brett kunskapslyft	31
5.5.1	Ge möjlighet att läsa in en fullständig gymnasieexamen	31
5.5.2	Satsa på den kvalificerade yrkesutbildningen	32
5.5.3	Bygg ut högskolan	32
5.6	Investera i att stärka och strama upp det finansiella systemet.....	32
5.6.1	Europeisk nivå	33
5.6.2	Nationell nivå	33
5.7	Investera i ungas möjligheter.....	34
5.7.1	Gemensamt förslag från s, mp och v: Ge unga en chans	35
5.8	Investera i kultur och kreativitet	41
5.9	Investera i grön omställning	43
5.9.1	Miljöpolitiken behöver stärkas	43
5.9.2	Vi vill satsa på energiforskning, energieffektivisering och teknikspridning	43
5.9.3	Fordonsparken måste bli mer klimatsmart.....	44
5.9.4	Gemensamt förslag från s, mp och v: Miljöfordonspaket.....	44
5.9.5	Investera i framtidens infrastruktur.....	46
5.9.6	Investera i ett hållbart och modernt boende	47
5.9.7	Gemensamt förslag från s, mp och v: Ett utvidgat ROT-avdrag för upprustade bostäder och 15 000 jobb	47
5.9.8	Investera i invandrares möjligheter.....	50
6	Utveckla välfärden.....	51
6.1	Sammanfattning.....	51
6.2	Jobbkris och passivitet – ett hot mot välfärden.....	52
6.2.1	Kommunernas finanser.....	52
6.3	Investera i mer personal i välfärden.....	53
6.3.1	5 miljarder i sysselsättningsstöd till kommunerna	54
6.3.2	En miljard för ökad kvalitet och framtidssatsningar i sjukvården.....	54
6.3.3	En bättre skola genom en miljard till mer personal och mindre klasser i skolan	55
6.3.4	Gemensamt förslag från s, mp och v: Modernisera skolans lokaler	55
6.3.5	Riktade satsningar till kommuner och landsting	56
6.3.6	Totalt 18 miljarder till kommuner och landsting	56
6.3.7	Översyn av kommunernas ekonomiska förutsättningar	57
7	Öka möjligheterna – minska klyftorna	57
7.1	Sammanfattning.....	57
7.2	Klyftorna ökar.....	57
7.3	Barn och unga ska skyddas från krisens effekter	59
7.4	Vi vill se ett jämställt Sverige.....	60
7.4.1	Jämställdhet i arbetslivet.....	61
7.4.2	Jämställdhet i familjelivet.....	62
7.4.3	Jämställdhet i ett globalt perspektiv.....	62
7.5	Minska otryggheten – trygga människor vågar.....	62
7.5.1	En rehabiliteringsmiljard	63

7.5.2	Ett handslag för hälsa och delaktighet – 10 000 fler lönebidrag.....	64
7.5.3	En trygg sjukpenning.....	64
7.6	En arbetslöshetsförsäkring som stärker Sveriges konkurrenskraft	64
7.7	Minska klyftan mellan löntagare och pensionärer	65
8	Investeringar i jobb och välfärd kräver skatter	66
8.1	Skatt på inkomst	68
8.2	Socialavgifter	71
8.3	Skatt på fastigheter, kapital m.m.	72
8.3.1	Gemensamt förslag från s, mp och v: En ny rättvis rödgrön fastighetsskatt.....	72
8.4	Miljö- och klimatskatter	75
9	Vrid och vänd på varje skattekrona	76
9.1	Gemensamt förslag från s, mp och v: Effektivisera i statliga myndigheter.....	76
9.2	Gemensamt förslag från s, mp och v: Bekämpa skattefusk och ekonomisk brottslighet.....	82
10	Sunda offentliga finanser	85
10.1	Långsiktiga överskott i de offentliga finanserna.....	85
10.2	Utgiftstak.....	86
10.3	Budgeteringsmarginal	86
11	Effekter för kommunsektorn	87
11.1	Ökade resurser till kommunsektorn.....	87
11.2	Förändringar i skatter och transfereringar är neutrala för kommunsektorn	88
11.3	På sikt: färre i behov av socialbidrag.....	88
12	Effekter för hushållen.....	89
13	Fördelningspolitiska effekter.....	90
14	Tabeller över utgifter och skatter	92

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som föreslås i motionen.
2. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten till 1 059 miljarder kronor för 2010 och 1 092 miljarder kronor för 2011 (se avsnitt 9 Sunda offentliga finanser).
3. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten till 1 098 miljarder kronor för 2012 (se avsnitt 9 Sunda offentliga finanser).
4. Riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2010 i enlighet med tabell AC.
5. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2010 i enlighet med tabell AA.
6. Riksdagen godkänner beräkningen av förändringen av anslagsbehållningar för 2010 i enlighet med tabell AA.
7. Riksdagen godkänner beräkningen av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2010 i enlighet med tabell AA.
8. Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2011 och 2012 i enlighet med vad som anförs i motionen som riktlinje för regeringens budgetarbete i enlighet med tabell AA.
9. Riksdagen godkänner beräkningen av taket för den offentliga sektorns utgifter för 2010, 2011 och 2012 i enlighet med tabell AA.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inriktningen av skattepolitiken.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inte låna till skattesänkningar.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om höjt grundavdrag för pensionärer.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om skattereduktion i arbetslöshetsförsäkringen.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om förmögenhetsskatt.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om skattereduktioner för arbetsgivare som anställer arbetslösa unga.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om förstajobbetavdrag för arbetsgivare som anställer långtidsarbetslösa unga.

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om sänkt skatt för entreprenörer som anställer.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skatteavdrag för hushållsnära tjänster.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om riskkapitalavdrag.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tonnageskatt.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om koldioxidskatt.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skatt på handelsgödsel.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om energiinvesteringar och energiskatter.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om avdrag för havsbaserad vindkraft.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om miljöskatt för fluorerade gaser.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om att effektivisera statliga myndigheter.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om ett ROT-avdrag.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om ett ROT-avdrag för skollokaler.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om ett program för jobb, utbildning och praktik till unga.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett program mot skattefusk.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett program för besöksnäringen.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om en förändrad fastighetsskatt.
33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag till inrättande av en ny riskkapitalfond.

2009/10:Fi260

34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om ett program för att uppmuntra omställningen till fler miljöfordon.

3 Jobben först

I denna motion presenterar vi socialdemokrater vårt alternativ till regeringens budget. Vi gör det för att tackla de utmaningar Sverige står inför: välfärdens bristande kvalitet, de växande klyftorna, underskotten i de offentliga finanserna, klimatkrisen och i synnerhet den stigande arbetslösheten.

Vi lägger förslag för att ta Sverige ur den ekonomiska krisen, men också för att rusta Sverige så att landet blir långsiktigt starkare. Det tjugoförsta århundradets utmaningar måste mötas med investeringar i framtidens jobb.

Våra förslag står i skarp kontrast till den borgerliga regeringen vars syfte är att göra Sverige till ett europeiskt genomsnittsland, med samma höga arbetslöshet, samma brister i välfärden, samma underskott i de offentliga finanserna och samma ekonomiska klyftor.

3.1 Sverige halkar efter ...

Den ekonomiska krisen är inte över. I vissa avseenden kommer den att fördjupas de närmaste åren. Antalet arbetslösa väntas öka påtagligt 2010 och 2011. Statsskulden växer. Andelen personer med låg ekonomisk standard ökar.

Krisens orsak är i huvudsak en: kollapsen på finansmarknaderna hösten 2008, vilken i sin tur berodde på bristande regleringar, stora obalanser i världsekonomin och en släpphänt kreditgivning. Men olika länder har drabbats olika hårt. Sverige har lyckats sämre än de flesta. Före valet var tillväxten i Sverige högre än EU-snittet. Nu är den lägre. Före krisen var Sveriges arbetslöshet lägre än EU-snittet. Nu är den högre. Samtidigt har de offentliga finanserna försvagats snabbare i Sverige än i omvärlden.

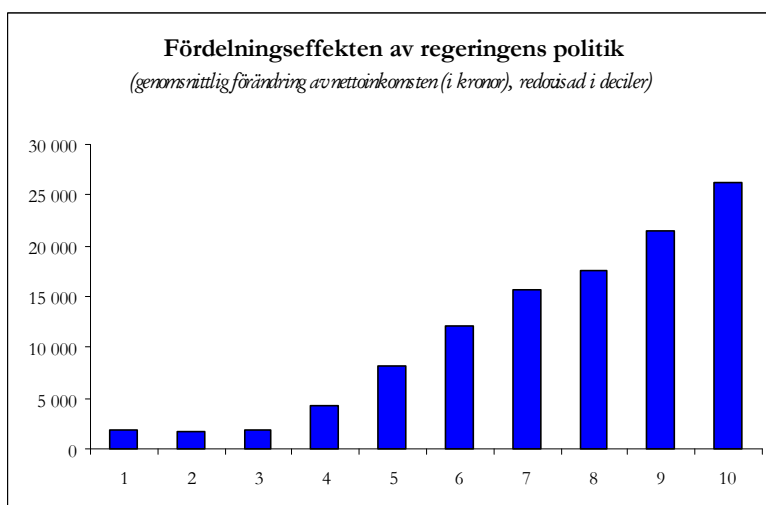
Orsaken till att Sverige drabbats hårdare än omvärlden är att den borgerliga regeringen har bedrivit en politik som försämrat den svenska ekonomin. När tillväxten föll dramatiskt under slutet av förra året var regeringen passiv. I stället för att snabbt skjuta till nya resurser till utbildning och omställning och till kommuner och landsting för att upprätthålla kvaliteten i välfärden sänkte regeringen skatten, på lånade pengar. Den politiken har inte gett några nya jobb; däremot har den försvagat de offentliga finanserna.

Regeringens försämringar i arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen har ökat otryggheten. De allra flesta har känt sig tvungna att spara en större andel av sin inkomst. Därför har den privata konsumtionen minskat kraftigare i Sverige än i omvärlden.

Regeringens besparingar på utbildningsområdet riskerar att medföra att arbetslösheten permanentas. Komvux har skurits ned med nästan en tredjedel, och tre av fyra platser inom arbetsmarknadsutbildningen har avskaffats.

3.2 ... och samhället glider isär ...

Samtidigt som den ekonomiska politiken har lett till att Sverige halkar efter omvärlden, har klyftorna mellan olika grupper vuxit.

Källa: Riksdagens utredningstjänst.

Den rikaste tiondelen har fått nästan lika mycket som 60 procent av folket tillsammans. Kvinnor har fått mindre än hälften av skattesänkningarna trots att de utgör mer än hälften av befolkningen. Pensionärerna får idag betala mer i skatt än löntagare vid samma inkomst. Många arbetslösa och sjuka är idag försäkringslösa och tvingas till socialkontoren, samtidigt som mångmiljonärer har fått sänkt skatt med tiotusentals, i vissa fall hundratusentals, kronor. De som är mest benägna att spara sina inkomster har fått de största tillskotten, medan barnfamiljer och pensionärer har fått mindre. Utanförskapet har vuxit med 70 000 personer. Många människors vilja och förmåga att arbeta och bidra till utvecklingen tas inte tillvara.

Sverige håller på att glida isär.

3.3 ... och regeringen fortsätter med skattesänkningar på lånade pengar

Trots att Sverige har halkat efter, arbetslösheten har rakat i höjden och orättvisorna har ökat fortsätter regeringen på samma spår: I budgetpropositionen föreslås återigen sänkta skatter. På lånade pengar. Därmed drivs budgetunderskottet upp till 100 miljarder kronor nästa år.

Detta sker i ett läge när många kommuner och landsting tvingas säga upp personal i välfärden, för att regeringen har tillfört för lite resurser. Enligt regeringens prognos kommer det att finnas 60 000 färre lärare, vårdbiträden och andra offentliganställda 2011 än 2008.

3.4 Det politiska alternativet: Jobben först

När arbetslösheten växer drabbar det hela samhället. De arbetslösa får mindre inkomster. Samhället får lägre skatteintäkter. Klyftorna växer och välfärden drabbas. Att i detta läge sänka skatten på lånade pengar är en oförnuftig ekonomisk politik. Vi vill i stället möta den växande arbetslösheten med investeringar i framtidens jobb, nya resurser till välfärden och ökad rättvisa samt med att ta ansvar för ekonomin. Genom att sätta jobben först kan vi få fart på tillväxten och öka resurserna till välfärden.

Investera i framtidens jobb

Vi vill investera i 100 000 nya jobb och utbildningsplatser, varav 50 000 i ett brett kunskapslyft. Vi lägger förslag för att göra det lättare för entreprenörer att göra idéer till företag – och att expandera verksamheten. Tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet lanserar vi ett brett ungdomspaket för att rusta de unga inför framtidens arbetsmarknad och lägger förslag om att utvidga ROT-avdraget så att det ger 15 000 jobb.

Ett brett kunskapslyft	52 000
ROT-avdrag	15 000
Slopad arbetsgivaravgift för arbetslösa ungdomar	12 500
Jobb i välfärden	5 000
Sänkta företagsskatter	5 000
Jobblyft och förstajobbetavdrag	8 000
Traineeplatser i välfärden och statliga praktikplatser	2 100
Infrastrukturinvesteringar	1 300
Jobb i kultursektorn	1 000
Summa	100 000

Vi vill investera 11 miljarder kronor mer än regeringen i fler anställda i välfärden 2010 till 2012: 1 miljard per år i mer personal och mindre klasser i skolan samt lika mycket för att säkra kvaliteten i sjukvården. Genom ett satsningsstöd på totalt 2 miljarder kronor 2011 och 3 miljarder 2012 vill vi ge kommuner och landsting långsiktiga planeringsförutsättningar. Därutöver vill vi öka resurserna till kommunerna med 7 miljarder kronor i riktade statsbidrag. Totalt avsätter vi 18 miljarder kronor mer än regeringen till kommuner och landsting 2010 till 2012.

18 miljarder i ökade resurser till kommuner och landsting*Miljoner kronor*

	2010	2011	2012
Breda satsningar	2 000	4 000	5 000
Riktade satsningar	2 600	3 000	1 800
Totalt	4 600	7 000	6 800

Öka möjligheterna – minska klyftorna

Vi föreslår ett åtgärds paket för att skydda barn och unga från jobbkrisens effekter. Vi vill förbättra tryggheten för sjukskrivna och arbetssökande och hjälpa dem att snabbt komma tillbaka i arbete. Vi vill minska klyftan mellan löntagare och pensionärer. I samarbete med Miljöpartiet och Vänsterpartiet lägger vi ett förslag om en rättvisare fastighetsskatt.

Ansvar för Sverige

Vi säger nej till regeringens förslag om att låna till skattesänkningar. Till sammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet aviserar vi ett brett program för att effektivisera i statliga myndigheter. I samarbete med Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslår vi åtgärder för krafttag mot skattefusk.

3.5 Samarbete mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet kommer att gå till val gemensamt och begära mandat för en gemensam koalitionsregering. Denna motion är ett steg på vägen i detta samarbete. Därför är flera förslag i den här motionen gemensamma för alla tre partierna och kommer också att presenteras i allas budgetmotioner. Dessa förslag är markerade med texttrutor.

4 Sverige halkar efter

4.1 Sammanfattning

Sverige halkar efter. Arbetslösheten växer snabbare i Sverige än i andra länder. Sverige har nu en högre arbetslöshet än EU-snittet. Ungdomsarbetslösheten är 27 procent, vilket är en av de högsta siffrorna i EU. BNP har sjunkit kraftigare i Sverige än i EU som helhet.

”Utanförskapet” ökar. Utanförskapet – beräknat på det sätt som moderaterna gjorde i valrörelsen – har på tre år ökat med 70 000 personer. Utbetalningarna av socialbidrag beräknas öka med 50 procent mellan 2008 och 2012.

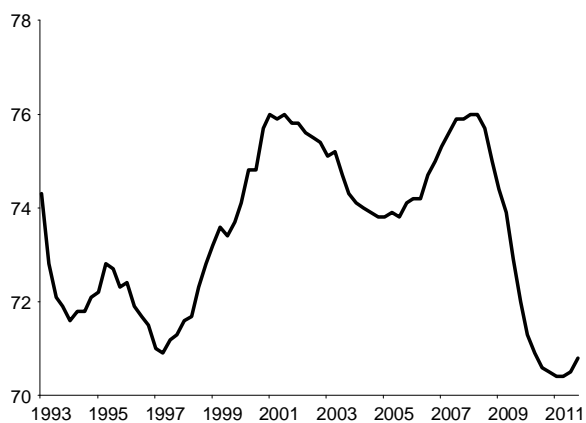
Arbetsmarknadspolitiken inriktas på förvaring. Tre av fyra platser inom den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen har avskaffats sedan regeringen tillträdde. I regeringens så kallade garantier får endast 7 procent utbildning eller praktik.

Sverige har stora underskott i de offentliga finanserna. Under 2010 lånar regeringen över 100 miljarder kronor – bland annat till skattesänkningar. Sverige kommer att ha stora offentliga underskott under många år framöver.

4.2 Arbetslösheten är nu större i Sverige än i EU

Arbetslösheten växer snabbare i Sverige än i andra länder. För tre år sedan var arbetslösheten i Sverige närmare två procentenheter lägre än i EU, enligt Eurostats säsongsjusterade data. Nu är arbetslösheten för första gången någonsin högre i Sverige än genomsnittet i EU som helhet. 9,4 procent av männen och 8,9 procent av kvinnorna på den svenska arbetsmarknaden står utan arbete. Arbetslösheten är också för första gången någonsin högre än i vårt grannland Finland.

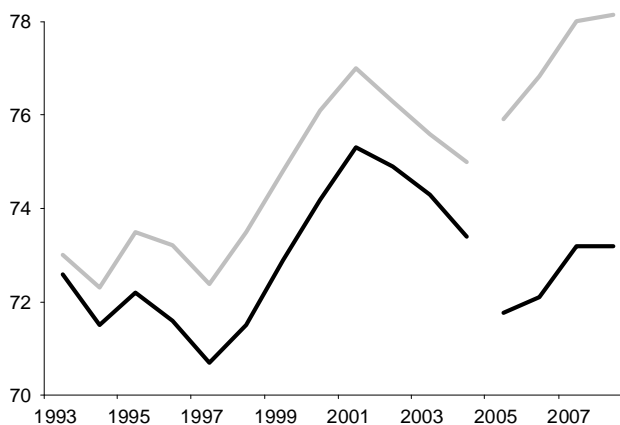
Sysselsättningen i Sverige sedan 1993

Den svarta linjen återger sysselsättningen i Sverige, i procent.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Sysselsättningen i Sverige 1993–2008, könsuppdelad

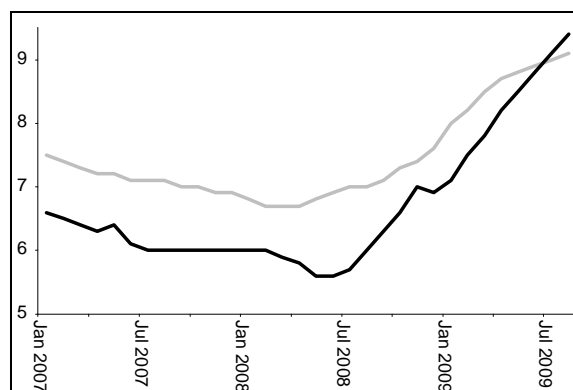

Den svarta linjen återger sysselsättningen bland kvinnor, i procent. Den grå linjen återger sysselsättningen bland män. Statistiken t.o.m. 2004 är inte säkert jämförbar med den fr.o.m. 2005.

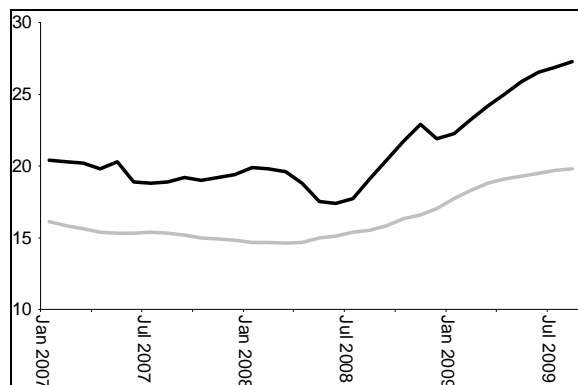
Källa: Konjunkturinstitutet.

Bland ungdomar är situationen än mer allvarlig. I dag är arbetslösheten 27 procent bland Sveriges unga, för kvinnor såväl som män. Bara tre länder i EU visar högre siffror. Under den akuta jobbkrisen har ungdomsarbetslösheten ökat dubbelt så snabbt i Sverige som i EU.

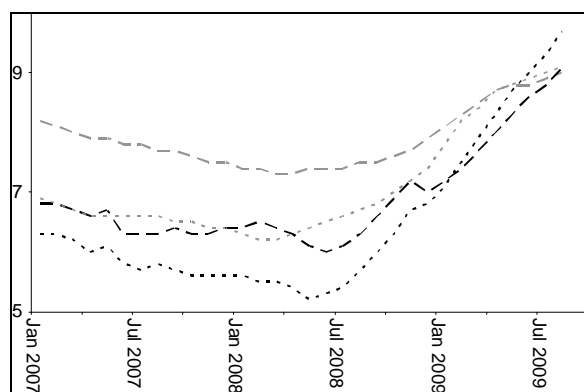
Arbetslösheten i Sverige och i EU sedan januari 2007*

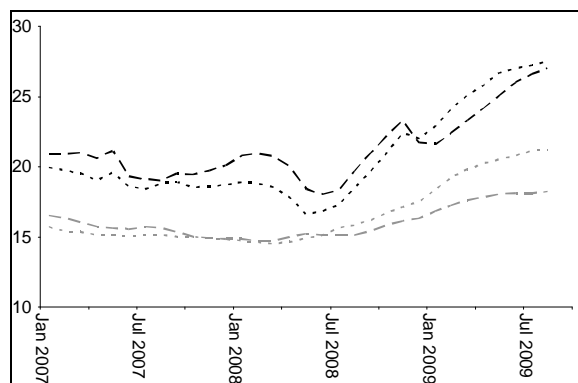
Ungdomsarbetslösheten i Sverige och i EU sedan januari 2007*

Arbetslösheten i Sverige och i EU sedan januari 2007, könsuppdelad*

Ungdomsarbetslösheten i Sverige och i EU sedan januari 2007, könsuppdelad*

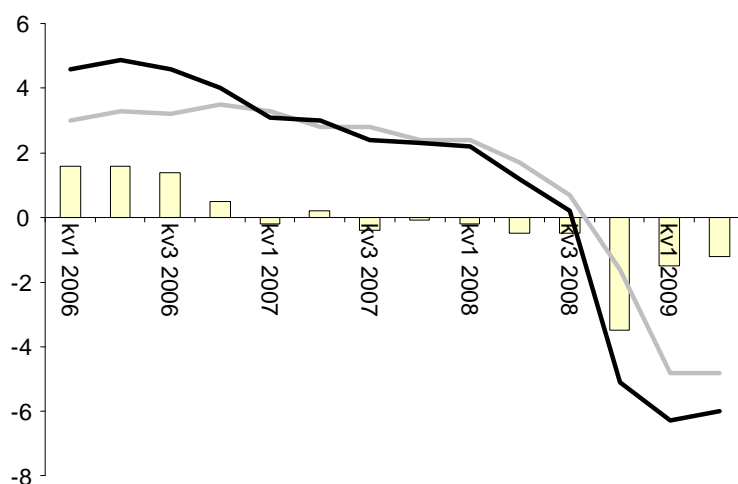

* De svarta linjerna återger arbetslösheten i Sverige, i procent. De grå linjerna återger arbetslösheten i EU. I de könsuppdelade diagrammen representerar streckade linjer kvinnor och punktlinjer män. Ungdomsarbetslösheten mäts som arbetslösheten i ålderskategorin yngre än 25 år.

Källa: Eurostat.

Under många år hade Sverige en högre tillväxt än genomsnittet i både EU och OECD. Under denna mandatperiod har det dock skett ett trendbrott. Den svenska tillväxten är nu lägre än i EU som genomsnitt. Under 2008 och början av 2009 ökade skillnaden i tillväxttakt mellan Sverige och EU. Under andra kvartalet 2009 sjönk BNP i EU med runt 4,8 procent på årsbasis, medan siffran för Sverige var 6,0 procent.

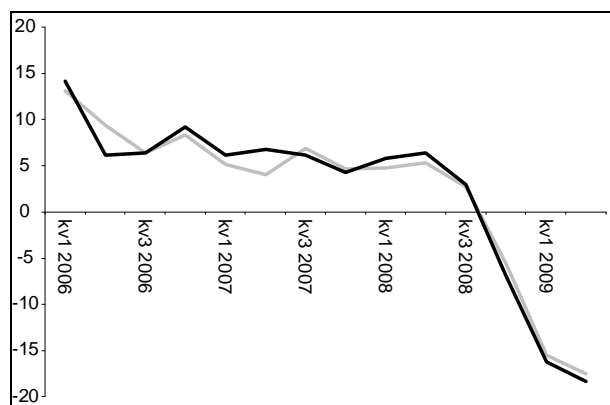
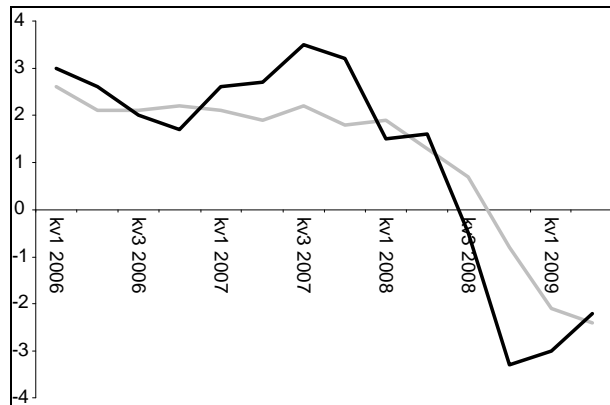
BNP-tillväxt i Sverige och EU sedan första kvartalet 2006

Den svarta linjen återger tillväxttakten i Sverige. Den grå linjen återger tillväxttakten i EU. Staplarna återger skillnaden, i procentenheter, mellan tillväxten i Sverige och i EU.

Källa: Eurostat.

Det svenska tillväxtfallet kan dock inte förklaras med att den svenska exporten har gått ned mer än i andra EU-länder – eller att Sverige är mer exportberoende än andra EU-länder. Tvärtom finns det många EU-länder som är mer exportberoende än Sverige. Dessutom har Riksbankens expansiva penningpolitik inneburit låga styrräntor och en depreciering av den svenska kronan. Det har påverkat den svenska exporten positivt, men har lett till en snabb minskning av värdet på svenska tillgångar. Exporttillväxten i Sverige har inte utvecklats på något annat sätt än den genomsnittliga trenden i EU. Det har däremot konsumtionen. Svenska konsumenter reagerade starkare och förändrade sitt beteende snabbare till följd av krisen än vad människor i andra EU-länder har gjort. Nedskärningarna i trygghetssystemen är en viktig förklaring till detta. Den minskade tryggheten gör att människor sparar en större del av sina inkomster för att ha som buffert i händelse av arbetslöshet eller långvarig sjukdom.

Exporttillväxt i Sverige och EU sedan första kvartalet 2006***Konsumtionstillväxt i Sverige och EU***

*Den svarta linjen återger tillväxttakten i Sverige, i procent. Den grå linjen återger tillväxttakten i EU.

Källa: Eurostat.

År 2009 är det sämsta året sedan andra världskriget i svensk ekonomi. Samtidigt sjunker produktionen både i EU och i USA mindre än i Sverige.

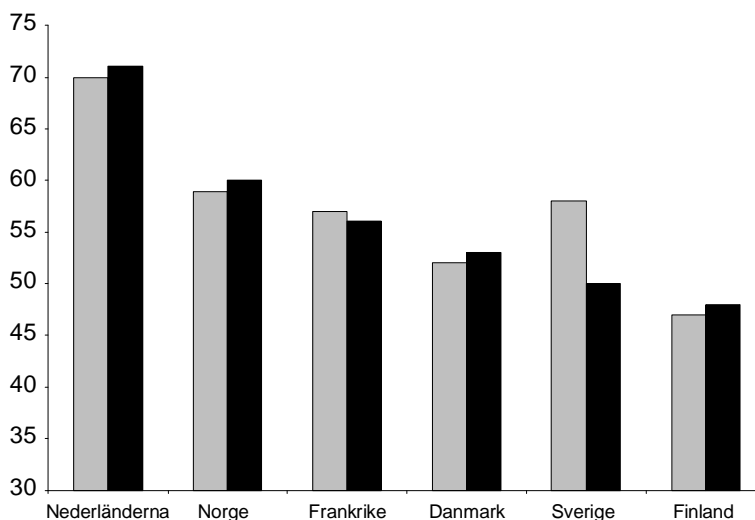
Den växande otryggheten, arbetsmarknadspolitikens reträtt och den passiva och ineffektiva finanspolitik som har förts under krisen har haft effekt: Sverige halkar efter.

4.3 Den nya otryggheten

Den borgerliga regeringen har genomfört en rad förändringar som påverkar hushållens ekonomiska trygghet. Den svenska arbetslöshetsförsäkringen är i dag sämre än i flera jämförbara länder. Taket i a-kassan är endast 15 000

kronor i månaden, vilket innebär att den som har en genomsnittlig inkomst endast får cirka 50 procent av sin tidigare lön i ersättning vid arbetslöshet.

Arbetslöshetsförsäkring i några europeiska länder

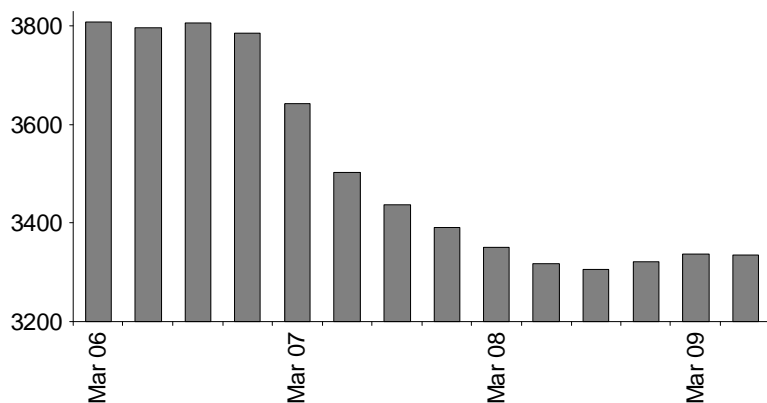

Den vänstra stapeln anger bruttoersättningsnivå vid arbetslöshet, i procent för en genomsnittslön, år 2006. Den högra stapeln motsvarande siffra 2009.

Källa: TCO.

En halv miljon människor har trängts ut ur a-kassan. De står nu utan trygghet när jobbkrisen stärker sitt grepp om Sverige. Att många har lämnat arbetslöshetsförsäkringen är en delförklaring till att allt fler hushåll nu måste ansöka om socialbidrag (ekonomiskt bistånd) för att klara sin försörjning. I budgetpropositionen för 2010 bedömer regeringen att utbetalningen av socialbidrag kommer att öka med 50 procent, från 77 000 till 119 000 personer på helårsbasis, mellan 2007 och 2012.

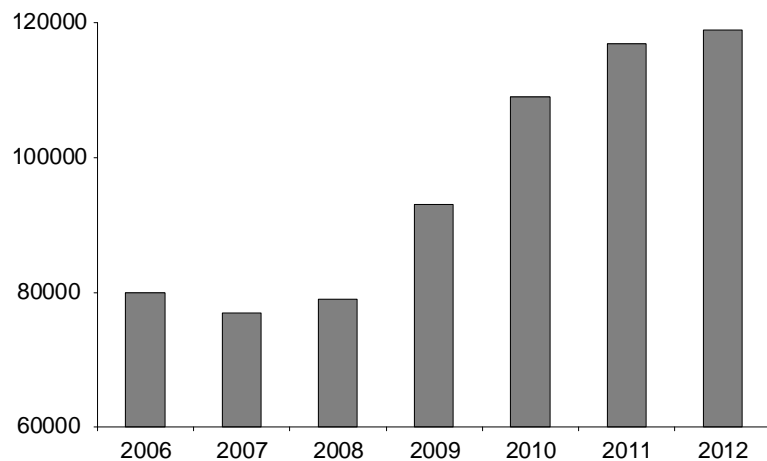
Medlemsutveckling i arbetslöshetsförsäkringen sedan 2006

Staplarna återger antalet medlemmar i a-kassorna, i tusental.

Källa: Inspektionen för Arbetslöshetsförsäkringen (IAF).

Ökning av utbetalningar av socialbidrag

Ekonomiskt bistånd i helårsekvivalenter.

Källa: Budgetpropositionen för 2010.

De kraftigt stigande prognoserna för arbetslöshet och socialbidrag får också genomslag i regeringens eget mått på utanförskapet.¹ I augusti 2006 var utanförskapet – enligt moderaternas egen definition – 1 209 000 individer. Enligt beräkningar från riksdagens utredningstjänst uppgick utanförskapet i augusti 2009 till 1 278 000 individer. Under tre år med en borgerlig regering har utanförskapet ökat med 70 000 personer.

¹ Begreppet utanförskap definierades i Ekonomisk Debatt nummer 1, 2006. "Mått som speglar utanförskapet på arbetsmarknaden behövs i debatten", Eva Uddén Sonnégård.

”Den verkliga arbetslösheten”, augusti 2006

 moderaterna

Den verkliga arbetslösheten

21 procent är den andel av den arbetsföra befolkningen som vare sig arbetar eller studerar på heltid utan att samtidigt söka jobb, enligt SCB:s statistik för augusti 2006. Studerande som samtidigt söker ett arbete ingår i detta mått, som vi kallar bred arbetslöshet. I augusti var det 1 209 000 personer som på detta sätt stod utanför arbetsmarknaden för att de inte hade ett arbete eller inte studerade.

Källa: Moderaternas hemsida.

Motsvarande tal, augusti 2009

ANTAL PERSONER I UTANFÖRSKAP

Antal personer i utanförskap enligt definitionen bred arbetslöshet (se t.ex. ekonomisk debatt 2006:1) för augusti 2006 och för augusti 2009 önskas.

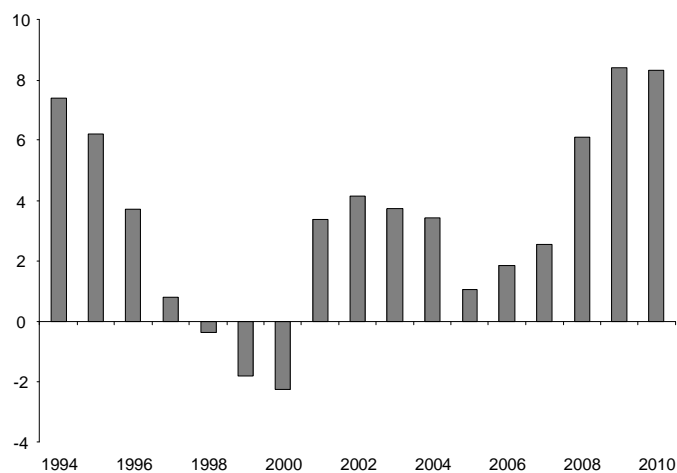
Enligt artikeln i Ekonomisk debatt som det refereras till ovan definieras bred arbetslöshet som befolkningen i förvärsaktiv ålder (16-64 år) minus antalet sysselsatta minus antalet heltidsstuderande som inte söker arbete.

Enligt Arbetskraftsundersökningen (AKU) uppgick den breda arbetslösheten till cirka 1 209 000 personer eller 20,7 procent i augusti 2006. Motsvarande mått för augusti 2009 är cirka 1 278 000 personer eller 21,5 procent.

Källa: Riksdagens utredningstjänst, dnr 2009:1262.

Regeringens nedrustning av a-kassan har resulterat i en ny otrygghet. Denna nya otrygghet förklarar att hushållen har blivit tvungna att öka sitt sparande kraftigt.

Hushållens historiskt höga sparande

Hushållens sparande, i andel av disponibel inkomst för 1994–2010.

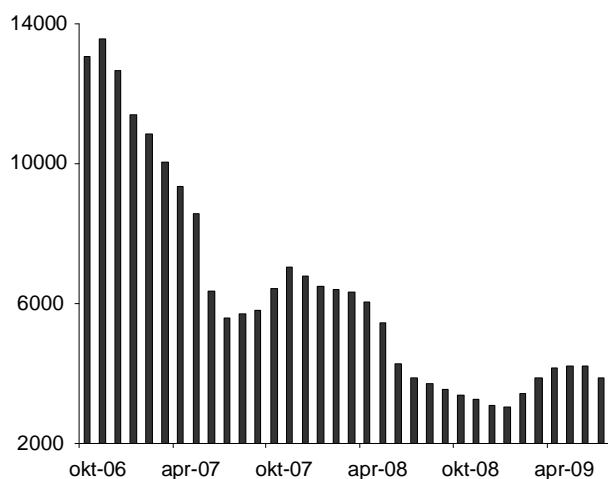
Källa: Budgetpropositionen för 2010.

4.4 Från aktiva insatser till passiva åtgärder

Regeringen har sedan den tillträdde hösten 2006 lagt om arbetsmarknadspolitiken från aktiva insatser till passiva åtgärder. Insatser som leder till jobb – arbetspraktik och yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning – har dragits tillbaka. I maj i år fick bara 4 000 personer yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning. Tre av fyra platser i den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen har avskaffats sedan regeringen tillträdde – trots att utvärderingar har visat att den ger signifikant bättre chanser att etablera sig på arbetsmarknaden och att hitta ett jobb.² Särskilt goda resultat har den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen för personer med låg utbildning och personer som är födda utanför Norden.

² Se till exempel Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU); Xavier de Luna, Anders Forslund och Linus Liljeberg, *Effekter av yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning för deltagare under perioden 2002–2004*, rapport 2008:1.

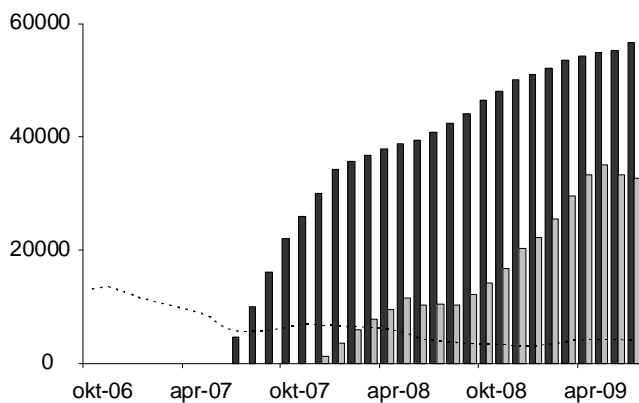
Yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning sedan oktober 2006

Staplarna anger antalet sökande i programmet Arbetsmarknadsutbildning.

Källa: Arbetsförmedlingen, månadsstatistik.

Passiva åtgärder sedan oktober 2006

Mörka staplar anger platserna i job- och utvecklingsgarantin, ljusa staplar platserna i jobbgarantin för ungdomar. Den streckade linjen anger antalet sökande i programmet Arbetsmarknadsutbildning.

Källa: Arbetsförmedlingen, månadsstatistik.

Samtidigt som de aktiva insatserna i arbetsmarknadspolitiken har monterats ned, har regeringen placerat allt fler människor i nya passiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Jobb- och utvecklingsgarantin, som skapades den 1 juli 2007, har expanderat kraftigt. I dagsläget är mer än 55 000 människor placerade i denna åtgärd. I december 2007 instiftades även jobbgarantin för ungdomar. Nu är mer än 30 000 ungdomar, varav nästan två tredjedelar unga män, placerade i denna åtgärd. I slutet av sommaren fick bara 7 procent av deltagarna i regeringens så kallade garantier utbildning eller praktik.

Antalet deltagare i program inom jobbgarantin för ungdomar (UGA) respektive jobb- och utvecklingsgarantin (JOB), i slutet av augusti 2009

Program	UGA	JOB	Totalt
Arbetspraktik	1 491	3 274	4 765
Utbildning	492	937	1 429
Arbetsinriktad rehabilitering/arbetsträning		4 884	4 884
Starta eget	7	376	383
Kartläggning, coachning m.m.	22 054	36 760	58 814
Inget program/ingen registrerad uppgift	7 672	9 055	16 727
Totalt antal deltagare	31 716	55 286	87 002

Källa: Arbetsförmedlingens statistikenhet, egna beräkningar.

Regeringens omläggning av arbetsmarknadspolitiken kommer också att få effekter under kommande år. Arbetsförmedlingen har i ett flertal rapporter redovisat att arbetskraften inte har rätt utbildning för att kunna ta de jobb som skapas. För att motverka arbetskraftsbrist i nästa högkonjunktur behöver många människor få möjlighet att stärka sin kompetens under den innevarande lågkonjunkturen. Regeringen har både försämrat möjligheterna till arbetsmarknadsutbildning och möjligheterna till utbildning inom det ordinarie utbildningssystemet. Det kommer att försvaga återhämtningen.

Samtidigt som antalet platser i arbetsmarknadsutbildning har skurits ned så har regeringen dragit ned på statsbidraget till komvux. Den utbyggnad som aviseras i budgetpropositionen motsvarar inte på långa vägar det antal komvuxplatser som regeringen har tagit bort.

4.5 Arbetslösheten biter sig fast

Den nya otryggheten och nedmonteringen av arbetsmarknadspolitiken innebär en chock för svensk arbetsmarknad. Därför kommer det att ta tid för Sverige att hämta sig. Samtidigt kommer den ekonomiska politiken att behöva hantera stora underskott i de offentliga finanserna under de närmaste åren.

En enig ekonomkår har länge förespråkat en mer aktiv finanspolitik för att möta krisen. Regeringen har svarat med passivitet. I sin kommentar till regeringens ekonomiska vårproposition 2009 hänvisade Konjunkturinstitutet till sin senaste analys:

Genom att stimulera efterfrågan i ekonomin ytterligare kan nedgången i sysselsättningen mildras. Tillsammans med arbetsmarknadspolitiska åtgärder kan detta bidra till att dämpa de varaktiga negativa effekterna på arbetsmarknaden som blir följderna av den djupa lågkonjunkturen.³

I en intervju kommenterade Finanspolitiska rådets ordförande, Lars Calmfors, regeringens krishantering:

³ Konjunkturläget mars 2009, Konjunkturinstitutet.

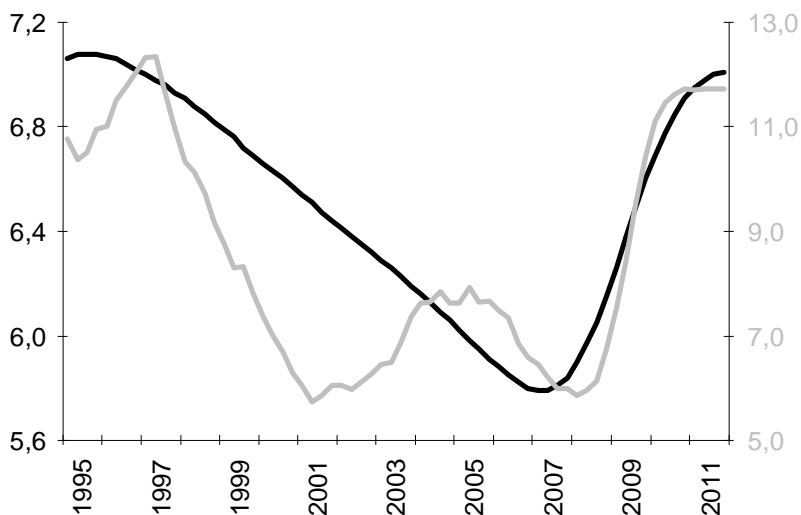
Regeringen borde ha satsat mellan 15 och 25 miljarder kronor redan 2009 för att stimulera den svenska ekonomin.⁴

De åtgärder som presenteras i budgetpropositionen för 2010 hade behövts under det historiska krisåret 2009 för att bromsa upp det fria fallet i svensk sysselsättning. Som Konjunkturinstitutet och andra experter visat leder högre arbetslöshet i en lågkonjunktur till varaktigt högre jämviktsarbetslöshet.

Jämviktsarbetslösheten återger vilken arbetslöshetsnivå som är förenlig med en stabil ekonomisk utveckling – oaktat den konjunktur som råder för tillfället. Regeringen framhåller återkommande att dess politik bidrar till att skapa jobb på lång sikt. Om detta vore riktigt skulle jämviktsarbetslösheten minska.

I januari 1995, i början av den socialdemokratiska regeringsperioden, var jämviktsarbetslösheten 7,1 procent. Under de följande tolv åren sjönk jämviktsarbetslösheten kontinuerligt. I januari 2007 nådde den sin lägsta nivå på 5,8 procent. I det läget – med en mycket stark konjunktur i ryggen – valde regeringen att inleda sina stora skattesänkningar och sin nedrustning av arbetslöshetsförsäkringen. Då började den strukturella arbetslösheten att öka. Konjunkturinstitutet väntar sig att jämviktsarbetslösheten åter når 7 procent mot slutet av nästa år.

Utveckling av arbetslöshet och jämviktsarbetslöshet i Sverige

Den svarta linjen återger jämviktsarbetslösheten och avläses på vänster y-axel.

Den grå linjen återger den faktiska arbetslösheten och avläses på höger y-axel.

Källa: Konjunkturinstitutet.

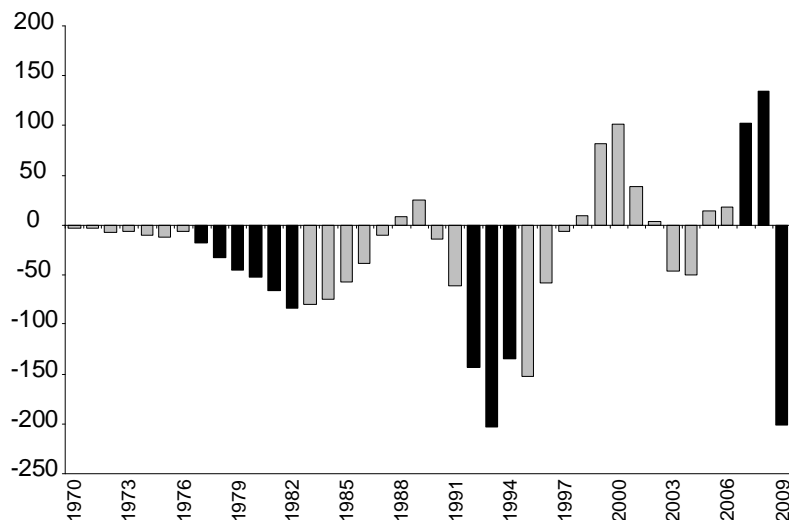
⁴ Intervju i Svenska Dagbladet, 6 december 2008.

I 2009 års vårproposition bedömde regeringen att en av tre som blir arbetslösa inte kommer tillbaka i arbete. Av de 300 000 som beräknas bli arbetslösa från 2008 och framåt kan således över 100 000 antas bli permanent utslagna från arbetsmarknaden.

4.6 Stora underskott i de offentliga finanserna

Under de närmaste åren kommer den ekonomiska politiken att behöva hantera stora underskott i de offentliga finanserna. Det negativa finansiella sparandet i den offentliga sektorn överstiger 100 miljarder kronor under 2009. I kronor räknat är underskotten i statsbudgeten lika stora nu som under början av 1990-talet. Samtidigt är även kommunernas och landstingens finanser hårt ansträngda.

Statsbudgetens saldo sedan 1970

Staplarna anger statsbudgetens saldo, i miljarder kronor, löpande priser.

De svarta staplarna indikerar borgerliga regeringsår och de grå socialdemokratiska regeringsår.

Källa: Ekonomistyrningsverket.

4.7 En effektiv politik hanterar både arbetslösheten och underskotten

Det svåra arbetsmarknadsläget och påfrestningarna på de offentliga finanserna innebär en dubbel utmaning för den ekonomiska politiken. På lång sikt vet vi att välfärdens finansiering är beroende av sysselsättning och tillväxt. Att ta ansvar för jobben är att ta ansvar för ekonomin. På kort sikt krävs en hård prioritering i den ekonomiska politiken för att man på ett ansvarsfullt och

effektivt sätt ska kunna motarbeta arbetslöshet och utslagning. En rationell politik måste därför vila på fyra grunder:

- ? Se till att de som blir av med jobbet inte slås ut från arbetsmarknaden, utan står rustade att ta nya arbeten. De av oss som blir arbetslösa ska få högkvalitativa utbildningar och stöd så att de snabbt kan komma tillbaka i arbete.
- ? Se till att det offentliga inte säger upp personal som behövs i sjukvården, skolan och omsorgen. Sveriges kommuner och landsting måste kunna behålla välfärdsarbetare som gör efterfrågade insatser.
- ? Se till att motverka raset i särskilt konjunktur känsliga branscher och samtidigt rusta Sverige inför framtiden – inte minst genom en grön omställning.
- ? Se till att säkra de offentliga finanserna. Sverige ska tillbaka till överskott – inte låna till skattesänkningar.

Regeringens ekonomiska politik går i samma hjulspår i både högkonjunktur och lågkonjunktur: Sänk skatten – mest för dem som har det bäst. Regeringen känns inte vid grundläggande konjunkturpolitiska insikter: Generella skattesänkningar har mycket svag effekt på arbetslösheten. Effekten av skattesänkningar för höginkomsttagare är försumbar.

Nu lånar den borgerliga regeringen till skattesänkningar. Mycket stora underskott ändrar inte regeringens prioriteringar. Skattesänkningar går före jobb. Skattesänkningar för dem som har det bäst sätts före välfärd.

Socialdemokraternas budgetmotion innebär en politik för jobb. Vi har snerat Sveriges ekonomi förr, och vi är beredda att göra det igen. Den svenska modellen som har byggt välstånd och utveckling ska repareras. Det kräver en ansvarsfull ekonomisk politik med investeringar i jobb och utbildning, utan skattesänkningar på lånade pengar.

5 Investera i framtidens jobb

5.1 Sammanfattning

Under de närmaste åren kommer arbetslösheten att växa kraftigt. Detta måste hanteras på både kort och lång sikt. På kort sikt måste sysselsättningen hållas uppe, så att inte arbetslösheten biter sig fast och välfärden undergrävs. På lång sikt måste vi få fram fler livskraftiga företag och höja produktiviteten så att den svenska konkurrenskraften stärks.

Vi vill investera i 100 000 nya jobb och utbildningsplatser. Den stigande arbetslösheten kräver åtgärder här och nu. Vi föreslår 100 000 nya jobb och utbildningsplatser.

Vi vill genomföra ett brett kunskapslyft. Vi vill skapa nya jobb genom att investera i människors kunskaper, inte genom att sänka deras löner. Vi vill ge 50 000 fler människor möjlighet att utbilda sig under de närmaste åren.

Vi vill investera i de ungas chanser. Vi föreslår ett brett ungdomspaket och åtgärder för att med jobb och utbildning i dag rusta de unga inför morgondagens arbetsmarknad.

Vi vill investera i entreprenörskap och forskning. Vi vill se mer resurser till forskning, bättre villkor för mindre och växande företag och en särskild satsning på besöksnäringen. Vi lägger flera förslag på kulturområdet för att förbättra förutsättningarna för de kreativa näringarna.

Vi vill strama upp och stärka det finansiella systemet. Vi lägger flera förslag om förbättrad reglering, kontroll och transparens för att förbättra för sparande och investeringar i Sverige, Europa och världen.

Vi vill investera i grön omställning. Vi föreslår en omfattande satsning på modernisering av infrastruktur, bostäder och energisystem. Det ger jobb i dag och stärker ekonomin inför framtiden.

5.2 100 000 jobb och utbildningsplatser

Sverige har idag en arbetslöshet som är högre än genomsnittet i EU. Den förväntas dessutom stiga de närmaste åren. Arbetslösheten beräknas öka med 300 000 personer mellan 2008 och 2011.

När arbetslösheten når dessa proportioner ökar risken att människor slås ut permanent från arbetsmarknaden. Av de 300 000 som beräknas bli arbetslösa från 2008 och framåt räknar regeringen med att 100 000 personer blir permanent utslagna från arbetsmarknaden. Denna utmaning kan endast mötas på ett sätt – genom direkta insatser här och nu.

Därför föreslår vi ett brett program i flera punkter som beräknas innebära 100 000 nya jobb och utbildningsplatser.

Ett brett kunskapslyft	52 000
ROT-avdrag	15 000
Slopad arbetsgivaravgift för arbetslösa ungdomar	12 500
Jobb i välfärden	5 000
Sänkta företagsskatter	5 000
Jobblyft och förstajobbetavdrag	8 000
Traineeplatser i välfärden och statliga praktikplatser	2 100
Infrastrukturinvesteringar	1 300
Jobb i kultursektorn	1 000
Summa	100 000

*) Förslagen bakom siffrorna presenteras närmare i detta avsnitt och i övriga delar av budgetmotionen.

5.3 Investera i entreprenörskap

Entreprenörernas idéer, kreativitet, vilja och envishet skapar framtidstro och nya jobb. Vår politik ska underlätta för entreprenörer att starta och få tag i kapital, att anställa, expandera och att exportera. Vi vill också att det ska vara enklare och tryggare än i dag att röra sig mellan företagande och lönearbete. Sverige behöver fler kvinnor och män som vågar vara nybyggare. Med vårt företagarsprogram vill vi stimulera fler att starta företag, få fler småföretag att anställa och stärka innovationskraften i mindre företag.

5.3.1 Sverige behöver ett innovationslyft

Vi socialdemokrater är övertygade om att vägen framåt för Sverige är att vi hela tiden rör oss uppåt i värdekedjan. Vi avvisar moderaternas idé om att Sverige ska konkurrera med låga löner. Det är genom att investera i en starkare innovations- och kunskapsmiljö som vi kan behålla och utveckla Sveriges topposition som ett produktivt och kreativt land. Vi vill investera i ett brett innovationslyft med särskilt fokus på att främja innovationskraften i små och medelstora företag.

Risikkapitalavdrag

Vi vill införa ett risikkapitalavdrag för den som investerar i ett nytt nystartat företag. Avdraget innebär att den som investerar i ett nystartat företag kan få dra av 20 procent av det investerade beloppet, dock max 100 000 kronor. Beloppet dras mot skatt på inkomst av tjänst, fastighetsskatt samt förmögenhetsskatt. Denna modell har utretts och förespråkas av till exempel Svenskt Näringsliv. I utredningens modell finns konkreta förslag för utformningen som säkerställer att avdraget inte missbrukas. Om det finns andra modeller som är mer effektiva i sin utformning är vi villiga att överväga dem. Totalt avsätter vi 500 miljoner kronor för ett temporärt stöd under 2010. Om avdraget visar sig vara lyckosamt är vi beredda att införa avdraget permanent.

Stöd till forskning och utveckling i småföretag

För de stora industriföretagen är det sedan länge naturligt att samverka med forskarsamhället, men i de små företagen och i stora delar av tjänstesektorn är detta långt ifrån självklart. För att ge fler småföretag möjlighet att växa genom innovativa varor och tjänster vill vi öka forskningsanslaget riktat till små och medelstora företag. Tjänstesektorns behov ska särskilt uppmärksammas. För att ge fler småföretag möjlighet att stärka kunskapsinnehållet i sin verksamhet vill vi tillföra 100 miljoner kronor per år till ett program för stöd till forskning i småföretag (Forska & Väx).

Ökad samverkan mellan näringsliv och forskarutbildning

De svenska doktoranderna står för en mycket hög andel av den forskning som bedrivs i Sverige – närmare 40 procent. Sedan länge finns de så kallade industridoktoranderna som är antagna av ett lärosäte medan de bedriver forsk-

ningsarbetet i ett företag. Vi vill utveckla bättre möjligheter för mindre och medelstora företag att ta emot doktorander. Detta är inte minst av vikt för tjänsteföretagen.

5.3.2 Det ska vara lätt att göra idéer till företag

Nyföretagandet minskar i Sverige. Under det första kvartalet i år minskade antalet nystartade företag med 15 procent. Denna trend måste brytas. Vi vill stärka förutsättningarna för att starta företag genom att förbättra tillgången på kapital, sänka kostnaderna för att vara företagare och förbättra tryggheten för entreprenörer.

Steget att lämna en anställning för att starta ett företag är stort, och ofta saknas utrymme för den anställde att förverkliga idén i det befintliga företaget. Inte minst nyföretagandet bland kvinnor behöver särskilt stärkas. Det behövs därför mer av finansierings- och rådgivningsinsatser som vänder sig särskilt till kvinnliga nyföretagare och som innebär ett konkret stöd i uppstarten av det nya företaget. Vi vill därför ersätta regeringens informationssatsning med en grundplåt för nyföretagare med särskilt fokus på att underlätta kvinnliga entreprenörers nyföretagande.

Sänkta egenavgifter för entreprenörer

Den borgerliga regeringen inledde sin mandatperiod med att höja egenavgifterna för entreprenörer med fem procentenheter. Detta visar att den borgerliga regeringen inte förstår vikten av bra och stabila villkor för entreprenörskap. Misstaget har sannolikt bidragit till att nyföretagandet har minskat. Efter hård kritik så backar nu regeringen och försöker reparera det man har förstört. Vi välkomnar denna partiella reträtt.

En trygghetsgaranti för företagare

Vi har länge drivit frågan om en väl fungerande trygghet för företagare. Bland annat vill vi underlätta övergången från anställning till företagande genom att nyblivna entreprenörer ska få ta med sig mer trygghet från den föregående anställningen. Vi välkomnar det trygghetspaket som regeringen nu har lagt fram.

One-stop-tillståndsportal gör det enklare att starta företag

Det måste bli ännu enklare att starta och driva företag i Sverige. Satsningen på digital samordning av myndigheter gentemot företagare behöver förstärkas. Vi vill inrätta en tillståndsportal där företagare på ett och samma ställe ska kunna ta del av vilka tillstånd som krävs för deras verksamhet samt ansöka om dessa.

5.3.3 Gemensamt förslag från s, mp och v: Stärkt tillgång på riskkapital

Nyföretagandet minskar i Sverige. Det är allvarligt i en situation där de små och medelstora företagen står för en viktig del av en framtida ekonomisk återhämtning. Företagens möjligheter att få tillgång till kapital har allvarligt försämrats. Vi vill genomföra en extra utdelning från Vattenfall med 5 miljarder kronor för att skapa en ny riskkapitalfond. Den nya riskkapitalfonden ska agera marknadskompletterande.

Fonden ska aktivt stimulera det breda näringslivets kapitalbehov, men med särskilt fokus på innovativa små och medelstora industri- och tjänsteföretag. Insatser som stärker det svenska näringslivets långsiktiga konkurrenskraft ska särskilt prioriteras. Detta kan till exempel användas för satsningar på företag som verkar i branschen för miljöteknik.

5.3.4 Det ska löna sig att anställa

Många av framtidens jobb kommer att växa fram i små och medelstora företag. Villkoren för entreprenörskap måste stärkas. Vi vill förbättra möjligheterna att växa och anställa genom sänkt skatt för entreprenörer som anställer, stöd till export och förbättrad kompetensförsörjning.

Sänkt skatt för entreprenörer som anställer

Vi menar att det finns behov av att stimulera entreprenörer att göra sin första anställning. Vi vill införa en tillfällig nedsättning av arbetsgivaravgiften om 15 procentenheter för den enmansföretagare som gör sin första anställning. För att en företagare ska bli berättigad till stimulansen krävs godkännande från lämplig myndighet. Nedsättningen ska gälla under 2010 och 2011.

Exportstöd till småföretag

Nya marknader ger nya möjligheter för företag att växa och anställa. Den borgerliga regeringen har dragit ner på stödet och hjälpen till små och medelstora företags export. Vi vill istället förstärka det stödet. Vi vill ha fler regionala exportrådgivare som på plats kan stödja småföretagen. Tjänstesektorns möjlighet till export måste uppmärksammas tydligare. Särskilda insatser ska genomföras för att stärka den växande miljöteknikbranschen. Utbildningen av exportsäljare på universitet och högskolor behöver utvecklas. Vi vill särskilt stärka de svenska underleverantörernas ställning genom en kombinerad satsning på investerings- och exportfrämjande verksamhet.

Utbildning

Trots jobbkrisen är bristen på rätt kompetens ett hinder för expansion och nyanställningar. För att säkra att småföretagen får tag på rätt kompetens vill vi att småföretagens behov bättre ska uppmärksammas när utbildningssystemen byggs ut.

5.3.5 Investera i besöksnäringen

Besöksnäringens tillväxt har varit mycket stark under de senaste åren. Antalet sysselsatta i besöksnäringen har ökat med nästan 30 000 heltidsarbeten sedan 2000. Besöksnäringen har också utvecklats väl under den pågående ekonomiska krisen. Vi vill att Sverige ska bli ett av världens främsta turistländer under det kommande decenniet. För att nå detta mål vill vi investera i ett strategiskt utvecklingsprogram för den svenska besöksnäringen tillsammans med företagen och de fackliga organisationerna. Vi vill stärka marknadsföringen av Sverige som turistland, investera i fler internationella evenemang i Sverige och stärka näringens kompetensförsörjning. Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets gemensamma politik för besöksnäringen presenteras i rutan nedan.

5.3.6 Gemensamt förslag från s, mp och v: Gemensam investering i besöksnäringen

Våra tre partier är överens om att det behövs offensiva investeringar för att stärka den viktiga besöksnäringen.

Enligt UNWTO, FN:s turismorganisation, kommer den globala turismen att växa med över 70 procent till 2020 och i Europa med 50 procent. Vi vill att Sverige ska ligga i framkant. Turismen ska växa snabbare här än i resten av Europa, vi ska locka till oss en större andel av de nya globala turisterna. Internationella evenemang är exempelvis ett mycket intressant segment, där Sverige har stor tillväxtpotential.

Vi är överens om att staten, i samarbete med kommuner, föreningar och företag, ska ta ett ökat ansvar för att locka besökare till Sverige. Att gemensamt arbeta för att stärka en positiv bild av Sverige skapar både jobb och intäkter. Följande prioriteringar är viktiga för att besöksnäringen ska kunna växa:

- ? Vi vill öka marknadsföringen av Sverige som turistland och avsätter därför nästa år 50 miljoner kronor – mer än vad regeringen gör i sin budget – till marknadsföring och arbete med att främja internationella evenemang.
- ? Ett särskilt bolag, Event Sweden, ska bildas för att samla och professionalisera arbetet med evenemang. Event Sweden ska också kunna bistå med ekonomiska garantier.
- ? Särskilda utbildningsprogram för besöksnäringen ska genomföras inom ramen för våra utbildningssatsningar.
- ? Under år 2011 vill vi ta initiativ till branschsamtal med besöksnäringen för att åstadkomma ett gemensamt strategiprogram för att stärka branschen.
- ? Den svenska besöksnäringen bör bli ledande i att erbjuda klimatsmarta alternativ till sina gäster. En medveten politik för grön infrastruktur, tillgång till stränder och skogar med varierat djurliv, i kombination med profilering och genomtänkta erbjudanden, kommer att öka turismen och bidra till bilden av Sverige som ett ”grönt” land.

5.4 Investera i forskning

Vi lever i ett kunskapssamhälle och hävdar oss i den globala konkurrensen genom att skapa, utveckla och använda ny kunskap, ny teknik, nya metoder, nya lösningar och nya rön. Det är så som både nya jobb och fortsatta framsteg skapas.

Staten ska vara garant för långsiktig forskning i Sverige. Det innebär en skyldighet att satsa där forskningen är som mest excellent och ger störst utdelning i en långsiktigt hållbar tillväxt och fler jobb. Det innebär att kvaliteten, och inte lärosätets storlek eller belägenhet, ska vara avgörande när forskningsmedlen fördelas. Vi är starkt oroade av den detaljstyrning som införts på utvalda strategiska forskningsområden och menar att forskningsfinansiärerna måste få större frihet att prioritera inom varje område.

Den bärande principen för resursfördelningen är att medel, oavsett om de fördelas via program, råd eller direkt till lärosätena, ska fördelas efter kvalitet. Varje lärosäte måste ta ansvar för att fördela direkta anslag efter kvalitet. För att uppnå en verkligt kvalitetsbaserad resursfördelning måste kriterierna vara internationellt erkända men också anpassade efter lärosätets profil, storlek och inriktning. Om forskningen bedrivs i mindre eller större skala, eller vid ett universitet eller en högskola, är inte relevant så länge kvaliteten är hög. Men forskningspolitiken ska ha tydligt fokus på excellent forskning där Sverige idag ligger i framkant och på områden som är avgörande för svensk ekonomi och svenskt välbefinnande. Vi socialdemokrater är övertygade om att investeringar i forskning är en av nycklarna till framgång för Sverige.

Framstående forskningsmiljöer ska stödjas oavsett om de finns på universitet eller högskolor. Forskningsresultaten ska komma arbetslivet till del genom att vi stärker förutsättningarna för kommersialisering av forskningsresultat, till exempel genom holdingbolag och inkubatorer vid landets högskolor och universitet, och genom att forskningen förs ut till delar av näringslivet – inte minst småföretag och tjänsteföretag – som behöver ta del av forskningsresultat för att öka förädlingsvärdet av sin varu- och tjänsteproduktion.

Vi vill satsa mer resurser än regeringen på såväl grundforskning som tillämpad forskning. I denna budgetmotion lägger vi förslag om att stärka resurserna till forskning, utveckling och kommersialisering med drygt två miljarder kronor mer än regeringen under den kommande treårsperioden.

	2010	2011	2012
□ (miljoner kronor)			
Forskning på universitet och högskolor	100	100	50
Energiforskning m.m.	333	333	333
Forskning och teknikutveckling inom försvarsindustrin	30	300	300
Vinnova: Forska och växa	100	100	100
Summa	563	833	783

*) Avvikelse från regeringens förslag i budgetpropositionen för 2010.

5.5 Investera i ett brett kunskapslyft

Behoven av utbildning – på alla nivåer – är stort och växande. För individen handlar det om att få bättre möjlighet att få ett arbete; det finns ett tydligt samband mellan arbetslöshet och utbildningsnivå. För samhället handlar det om att tillgodose efterfrågan på kvalificerad arbetskraft och stärka Sveriges konkurrenskraft. Därför vill vi socialdemokrater investera brett i utbildning och genomföra ett nytt kunskapslyft i Sverige.

Ett nytt kunskapslyft (utöver regeringens totala nivå)			
	2010	2011	2012
Komvux och yrkesvux (varav 10 000 till unga)	25 000	25 000	10 000
Högskola, inkl. fler master- och doktorandplatser	2 500	2 500	12 500
Yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning (varav 2 500 till unga)	12 500	12 500	6 250
Kvalificerad yrkesutbildning (KY)	3 000	1 500	1 500
Lärlingsutbildning	3 000	3 000	1 500
Korttidsstudiestöd för yrkesverksamma	5 000	5 000	0
Svenskutbildning för invandrade akademiker	1 000	1 000	1 000
Totalt	52 000	50 500	30 250

5.5.1 Ge möjlighet att läsa in en fullständig gymnasieexamen

Väldigt många söker sig själva till vuxenutbildningen, som utgör en viktig väg för människor att utbilda sig vidare och få en ny chans på arbetsmarknaden. Vuxenutbildningen måste vara dimensionerad så att den möter människors utbildningsbehov både i praktiska och teoretiska ämnen. Vi vill göra ett omfattande kunskapslyft så att tiotusentals människor ges möjlighet att läsa in en fullständig gymnasieexamen. Vi vill tillföra sammanlagt 25 000 platser på komvux utöver den borgerliga regeringens nivå 2010 och 2011, och 10 000 fler platser 2012. Av dessa riktas 10 000 platser 2010–2011 och 5 000 platser 2012 till unga i ett särskilt ungdomslyft.

Många människor behöver en möjlighet att kombinera arbete med studier för att höja sin kompetens och ha en beredskap för omställning. Vi vill införa ett korttidsstudiestöd för arbetstagare som deltar i kurser inom komvux och eller vid folkhögskolor. Stöd kan lämnas för studier i svenska, svenska för invandrare, engelska och matematik på grundskole- och gymnasieskolenivå samt för studier i samhällskunskap som motsvarar sådana moment som ingår i den kommunala vuxenutbildningen.

Korttidsstudiestödet ska kunna kombineras med annan branschspecifik utbildning som arbetsgivaren betalar. Stödet ersätter förlorad arbetsförtjänst och uppgår till 90 kronor per timme, och vi föreslår att resurser avsätts som räcker till studier på deltid (20 procent) för 5 000 personer.

Många av dem som är eller blir arbetslösa har en ofullständig utbildningsbakgrund. De har funnits på arbetsmarknaden under en följd av år, och deras försörjningsansvar och livssituation gör det svårt att ta studielån för att finan-

siera kompletterande studier som gör det möjligt att komma vidare i arbetslivet.

Att dessa människor ska hänvisas till passiva arbetsmarknadsåtgärder inom den så kallade jobb- och utvecklingsgarantin är ett slöseri med både mänskliga och samhälleliga resurser. Det är betydligt bättre att tiden används till att höja kompetensen och möta den efterfrågan på utbildad arbetskraft som vi vet väntar runt hörnet.

Arbetslösa som har en kort eller ofullständig utbildning och har behov av att komplettera sin utbildning inom den kommunala vuxenutbildningen ska efter prövning av Arbetsförmedlingen kunna få utbildningsbidrag. Bidraget riktar sig till arbetslösa som fyllt 25 år men inte 55 och som saknar möjligheter att studera med studiemedel. Bidraget kan beviljas för max 50 veckors heltidsstudier.

5.5.2 Satsa på den kvalificerade yrkesutbildningen

Den kvalificerade yrkesutbildningen inom yrkeshögskolan är en viktig del i att förse företag och organisationer med rätt utbildad arbetskraft. Samtidigt är den en god möjlighet till yrkesinriktad vidareutbildning efter gymnasiet för den enskilde. Utvärderingar visar också att kvalificerad yrkesutbildning (KY) har visat goda resultat; nio av tio som hade gått en KY-utbildning 2007 fick snabbt anställning eller startade eget företag. Intresset för fler platser inom yrkeshögskolan är också starkt från kommuner, näringsliv och studenter. Vi vill därför tillföra 4 500 nya platser redan från årsskiftet.

5.5.3 Bygg ut högskolan

Högre utbildning lönar sig på alla sätt. Studenterna får möjlighet till utveckling och självförverkligande och en starkare position på arbetsmarknaden. Sverige får bättre förutsättningar att konkurrera som en ledande kunskaps- och forskningsnation. Under den senaste tiden har söktrycket till högskolan ökat markant, till följd av lågkonjunkturen och de stora kullarna, födda i början av 1990-talet. Regeringen möter detta med 10 000 nya högskoleplatser – men bara 2010 och 2011. Vi vill långsiktigt bygga ut högskolan och ge fler möjlighet till högskolestudier. Utbyggnaden ska inriktas mot arbetsmarknadens behov.

Kvaliteten inom den högre utbildningen behöver höjas, särskilt inom samhällsvetenskap och humaniora. Antalet studenter per lärare har ökat och det är inte ovanligt med så lite lärarledd tid som 4 timmar per vecka. Vi vill förbättra kvaliteten i högre utbildning och tillföra 400 miljoner kronor per år.

5.6 Investera i att stärka och strama upp det finansiella systemet

Världen genomgår en djup finansiell kris. Krisen har sitt ursprung i en spekulationsekonomi där tillgångsvärden på fastigheter och värdepapper nådde ohållbara priser som drevs fram av de stora obalanser som finns globalt. När

den globala prisbubblan sprack så blev det akut uppenbart att det finns för lite av regler och övervakning för att skydda samhällsekonomin.

Nu pågår det ett seriöst arbete i många länder kring hur regelverk och övervakning kan stärkas så att risken för en ny kris minskar. Vi välkomnar det arbete som pågår inom exempelvis EU och inom ramen för globala samarbetsarenor såsom G20.

Vår bedömning är att den svenska regeringen måste vara djupt engagerad i reformeringen av den finansiella sektorn under de kommande åren. Några av de delar som vi avser att prioritera på europeisk och på nationell nivå är följande:

5.6.1 Europeisk nivå

Ett mer enhetligt europeiskt regelverk

För oss kommer det att vara en prioriterad fråga inom ramen för det europeiska arbetet att skapa ett så enhetligt finansiellt regelverk som möjligt. Vi kräver att den nuvarande regeringen gör detta till en prioriterad fråga. Behovet av mer enhetliga regelverk blir tydligt när vi tittar på hur omfattande exponeringar utanför hemlandet många banker har. Inte minst gäller det de svenska bankerna som har stor exponering mot hela Östersjöområdet. Några av de frågor som måste få en lösning snabbt är kapitaltäckningskrav för banker, begränsningar i de rörliga ersättningssystemen och förbättrade riskbedömningar av finansiella instrument och institutioner. Arbetet för att begränsa de så kallade skatteparadisens verksamhet och öka transparensen är intimt förknippat med arbetet för en tryggare finansiell sektor. Vi socialdemokrater ser behov av ett seriöst arbete för att förstärka regleringen på dessa områden.

En europeisk finansinspektion

En annan central fråga för Sveriges agerande inom det europeiska samarbetet är att säkra att det internationella kapitalet möts av internationell politik och internationella regler. Vi vill ha en europeisk finansiell myndighet med muskler. Ingen ska kunna smita undan regler och kontroll genom att flytta pengar mellan olika länder. Vi vill att den europeiska myndigheten ska ha möjlighet att överpröva nationella inspektioner under vissa förutsättningar.

5.6.2 Nationell nivå

Stärk Finansinspektionen

Den svenska Finansinspektionen har en central uppgift och måste få de verktyg som krävs för att genomföra sitt grundläggande uppdrag som omfattar tillsyn, reglering och tillståndsgivning inom den finansiella sektorn. Det är viktigt att människor känner tillit till den finansiella sektorn. Denna tillit saknas idag. Vi ser även särskilda behov av att stärka arbetet med att identifiera insiderbrott och otillbörlig marknadspåverkan. Det måste noggrant följas att Finansinspektionen har tillräckliga resurser för sitt arbete.

Alla kreditgivare ska ställas under Finansinspektionens tillsyn

Konsumenten behöver skydd. Vi vill att alla kreditgivare som erbjuder krediter till konsumenter ska stå under Finansinspektionens tillsyn. Idag krävs tillstånd endast för de verksamheter som kombinerar utlåningsverksamhet med inlåning. Det innebär att Finansinspektionen inte får utöva tillsyn över kreditgivare kring exempelvis företagens kredithantering. Många av de företag som erbjuder de mest kostsamma lånen står därmed utan tillsyn från Finansinspektionen.

Staten måste vara en seriös ägare

Den svenska staten har ett relativt stort ägande i den svenska banksektorn. Trots detta vilar utförsäljningsmolnet över såväl SBAB som Nordea. Vi menar att det är ansvarslöst att regeringen under en allvarlig finansiell kris inte tydligt markerar att staten ska behålla sitt ägande. Ett sådant agerande skulle vara positivt för stabiliteten på den svenska finansiella marknaden. Vi kan vidare konstatera att staten valde att använda kapitaltillskottsprogrammet i samband med kapitaltillskottet till Nordea. Detta tillskott borde ha hanterats enligt ordinarie metod vid tillskott, inte genom kapitaltillskottsprogrammet vars syfte är krishantering.

Förbättrad konkurrens inom banksektorn

Rörligheten på bankmarknaden är begränsad. Vi vill att staten använder sitt ägande i SBAB för att främja konkurrensen. Man behöver också se över om det krävs lagändringar eller andra typer av insatser för att synliggöra villkoren mellan olika finansiella aktörer. En anledning till den låga rörligheten är att mycket av pensionssparandet inte går att flytta. Vi vill se över vilka möjligheter som finns för att stärka kundernas möjlighet att flytta pensionssparandet mellan olika aktörer. När den så kallade stabilitetsavgiften kommer på plats vill vi att den påtagligt ska vägas efter den individuella bankens riskprofil. Detta skapar sundare incitament samtidigt som konkurrensen mellan banker blir mer rättvis.

5.7 Investera i ungas möjligheter

De som är unga i dag ska bära upp samhället i morgon. I dag står vi inför en enorm utmaning. Arbetslösheten bland unga ökar rekordsnabbt – och den ökar betydligt snabbare i Sverige än i många andra EU-länder. Ungdomsarbetslösheten är nu 27 procent – och bland den högsta i EU. Den borgerliga regeringens passivitet inför den växande ungdomsarbetslösheten är inte acceptabel. Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets gemensamma politik för att unga ska få jobb presenteras i rutan nedan. Därutöver presenterar vi socialdemokrater ett förslag om skattereduktioner för arbetsgivare som anställer arbetslösa unga.

Skattereduktioner för arbetsgivare som anställer arbetslösa unga

Regeringens enda svar på den höga ungdomsarbetslösheten är att sänka arbetsgivaravgiften för alla företag som redan har ungdomar anställda. Finanspolitiska rådet anser att nedsatta socialavgifter för olika åldersgrupper är ett ineffektivt sätt att öka sysselsättningen. Vi delar experternas bedömning och föreslår att differentieringen avskaffas. Vi vill istället uppmuntra företag att anställa arbetslösa ungdomar.

Vi föreslår ett riktat avdrag för alla som anställer en arbetslös ungdom. Förslaget innebär en skattereduktion som motsvarar hela arbetsgivaravgiften för den som anställer en arbetslös mellan 20 och 25 år. Avdraget utgår för alla arbetslösa ungdomar som är inskrivna vid Arbetsförmedlingen. Totalt sett avsätter vi 1 miljard kronor per år för denna insats, vilket ger cirka 12 500 unga arbetslösa möjlighet att få en anställning med avskaffad arbetsgivaravgift.

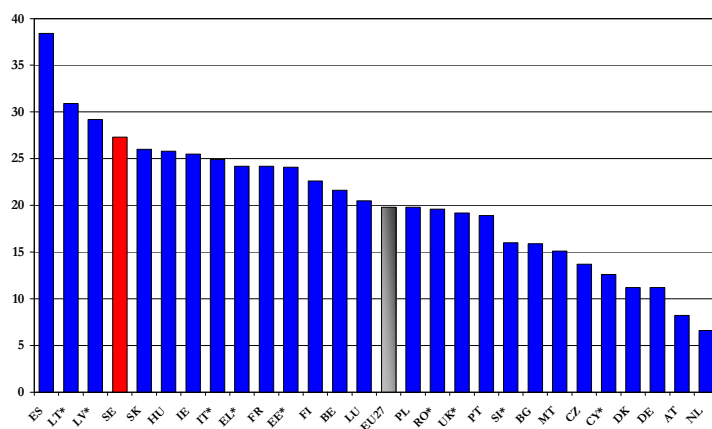
Vi föreslår också därutöver ett ännu mer generöst förstajobbetavdrag riktat mot de ungdomar som varit långtidsarbetslösa (se nedan).

5.7.1 Gemensamt förslag från s, mp och v: Ge unga en chans

De som är unga idag ska bära upp samhället imorgon. Unga människor står för en stor och positiv kraft i vårt samhälle; de är kreativa och ser nya lösningar. Att ingjuta hopp och framtidstro i dagens unga generation är en framtidsinvestering. Idag står vi inför en enorm utmaning. Arbetslösheten bland unga ökar rekordsnabbt – och den ökar betydligt snabbare i Sverige än i många andra EU-länder. Ungdomsarbetslösheten är nu 27 procent – och bland den högsta i Europa. Sveriges unga halkar efter.

Ungdomsarbetslösheten i Sverige är bland den högsta i EU

(juli månad 2009)⁵

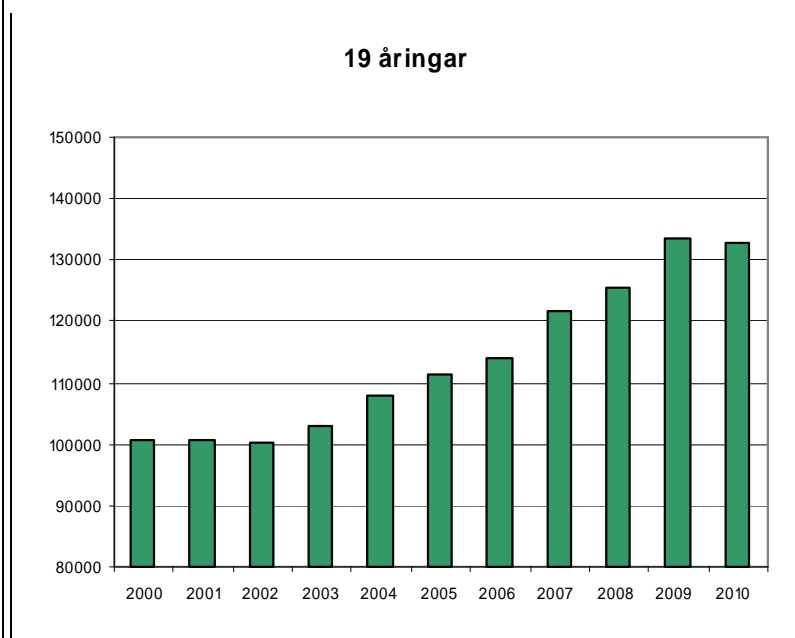

Källa: Eurostat.

⁵ De länder som är markerade hade per den 2 september ännu inte rapporterat in ungdomsarbetslösheten i juli månad till Eurostat. För dessa länder ingår därför den senast tillgängliga statistiken i diagrammet.

Därutöver riskerar situationen att förvärras ytterligare under de närmaste åren. Ungdomskullarna är rekordstora. På tio år har antalet 19-åringar ökat med 30 procent (30 000 personer). Inte sedan 1960-talet har det varit så många 19-åringar som idag. Samtidigt kommer arbetsmarknaden att fortsätta att försämrans. Enligt regeringens prognoser i budgetpropositionen kommer arbetslösheten att öka både 2010 och 2011.

Rekordstora ungdomskullar

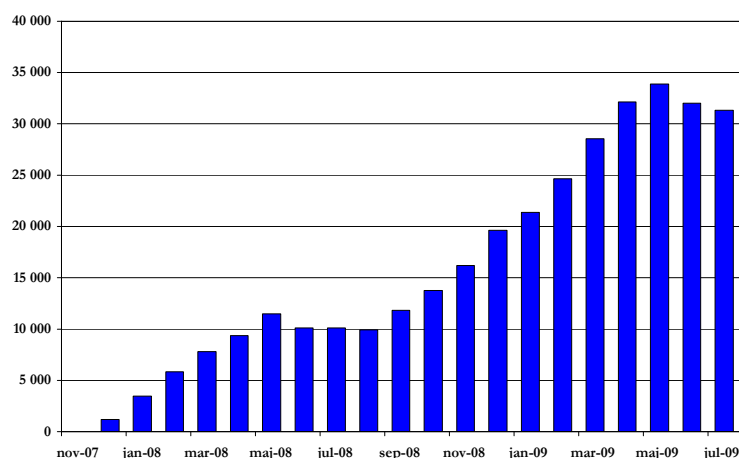

Källa: SCB.

Dessutom har förutsättningarna för de unga att studera på komvux och högskola minskat sedan den moderatledda regeringen kom till makten 2006. Högskolan har inte byggts ut. Statsbidragen till komvux har minskat dramatiskt. Skolverket rapporterar att var tredje studieplats på komvux (totalt 40 000 platser) har försvunnit mellan 2006 och 2008. Dessutom har regeringen försenat utbyggnaden av den kvalificerade yrkesutbildningen och yrkeshögskolan.

I stället har regeringen låst in arbetssökande ungdomar i den så kallade jobbgarantin för unga. Där har de arbetssökande ungdomarna samlats – och på två år har den vuxit till över 30 000 ungdomar. Denna så kallade jobbgaranti är dock inte någon garanti för att få jobb. Tvärtom. Under den inledande fasen – i praktiken ungefär sex månader – erbjuds deltagaren inga aktiva insatser. I stället hänvisas man till det som kallas ”jobb-coachning”, det vill säga enkla kurser i att skriva jobbsökningar och cv.

Stor ökning av deltagare i regeringens ”jobbgaranti för ungdomar” 18–24 år

Källa: Arbetsförmedlingen.

Efter den inledande fasen ska den som söker arbete kunna få tillgång till arbetspraktik eller utbildningsinsatser. Det har dock hittills endast skett i undantagsfall. Av de drygt 35 000 ungdomar som var inskrivna i jobbgarantin i maj 2009 deltog endast 2 procent i utbildning och endast 5 procent i praktik.

Jobbgarantin för ungdomar i maj 2009 – antal deltagare i olika insatser

	Antal	Procent
Arbetspraktik	1 673	5
Utbildning	602	2
Fördjupad kartläggning	3 233	9
Jobsökaktiviteter med coaching	19 377	54
Övrigt	934	3
Ingen registrerad uppgift	9 777	27
SUMMA	35 596	100

Källa: Arbetsförmedlingens statistikenhet.

Fempunktsprogram för jobb, utbildning och praktik till unga

Alla goda krafter i samhället måste nu mobiliseras. Att skapa möjligheter och en ljusare framtidsbild för dagens unga generation är en nyckel för att klara framtidens utmaningar. Unga måste få chansen så att de kan växa och bidra med sin fulla potential. Därför föreslår vi ett program i fem punkter för att minska ungdomsarbetslösheten:

1. Jobbstart för unga
2. Ungdomslyft

3. Fler möjligheter till jobb, utbildning och praktik – och krav på utbildning efter ett års arbetslöshet
4. Fler platser i KY och högskola – och bättre kvalitet
5. Snabbare övergång från studier till arbete

1. Jobbstart för unga

Vi vill införa en ”jobbstart för unga” som ger arbetslösa ungdomar mellan 18 och 24 år möjlighet till jobb, utbildning och praktik. Denna ska ersätta regeringens ”jobbgaranti för unga”.

Jobbstarten innebär att Arbetsförmedlingen ska göra en snabb kartläggning, en så kallad profilering, av alla unga som skriver in sig vid förmedlingen – redan den första dagen. De som bedöms behöva någon utbildning, praktikplats eller subventionerad anställning för att få jobb ska kunna få det redan från början, utan långa väntetider. Till exempel ska de som ännu inte har avslutat sina gymnasiestudier eller som redan har flera arbetslöshetsperioder prioriteras. De unga som är med i jobbstarten ska ha goda möjligheter till utbildning. Vi vill därför satsa på ett brett ungdomslyft och fler möjligheter till praktik och jobb.

2. Ungdomslyft

Många unga som saknar arbete har inte fullständig gymnasieexamen. Under 2010 och 2011 när det kommer vara tufft att på arbetsmarknaden är det betydligt bättre att dessa unga passar på att läsa in en gymnasieexamen än att de går passivt arbetslösa. Arbetsförmedlingen beräknar att totalt 120 000 unga kommer ut på arbetsmarknaden mellan 2009 och 2012 utan slutbetyg från gymnasiet. Behovet av extraordinära insatser är därför stort.

Vi vill därför sätta ett tillfälligt program med 10 000 platser för unga arbetslösa som vill komplettera sin utbildning så att de får grundläggande behörighet – Ungdomslyftet. Programmet ska innebära att långtidsarbetslösa (arbetslösa mer än tre månader) mellan 20–24 år som vill komplettera sina ofullständiga grundskole- eller gymnasieutbildningar ska kunna göra det. Programmet bör berättiga till särskild ungdomslyftersättning eller till aktivitetsstöd för dem som kvalificerat sig för det. Krav ska ställas på ett aktivt deltagande i utbildningen för att ersättning ska erhållas. Utbildningen ska kunna arrangeras inom ramen för den kommunala vuxenutbildningen eller på folkhögskolor. Tiden i programmet ska vara flexibel och anpassad efter de utbildningsbehov som individen har, men maximalt ska programmet kunna pågå under ett år.

3. Fler möjligheter till jobb, utbildning och praktik – och krav på utbildning efter ett års arbetslöshet

För att pressa tillbaka den ökande långtidsarbetslösheten måste Arbetsförmedlingen ha tillräckliga resurser att erbjuda. Utöver Ungdomslyftet föreslår vi därför mer pengar till jobbutbildning, lärlingsplatser, förstajobbetavdrag och bättre stöd till unga med funktionshinder.

Men det finns ungdomar som trots att de har sökt jobb aktivt och fått del av praktikplatser och korta utbildningar ändå inte har fått ett jobb efter en lång tids arbetslöshet. Vi kan inte lämna dessa ungdomar vind för våg. Senast efter ett års inskrivning vid Arbetsförmedlingen vill vi därför ställa krav på ungdomarna att delta i ”Utbildningsstarten”. Utbildningsstarten innebär både en rättighet och en skyldighet att delta i en yrkesinriktad utbildning med arbetsplatsförlagd praktik (en jobbutbildning eller en lärlingsplats). Modellen är hämtad från Danmark, som har en av de lägsta nivåerna på ungdomsarbetslösheten i EU. De ungdomar som hellre vill utbilda sig inom det reguljära utbildningsväsendet – och har den behörighet som krävs – kan välja att studera på komvux eller på högskolan.

A. Jobbutbildning till unga – 2 500 platser

Många arbetslösa ungdomar har bristande utbildning. Utvärderingar från Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) visar att yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning är en framgångsrik insats som leder till jobb. Men regeringen har gjort stora nedskärningar. Antalet unga mellan 18 och 24 år som deltar i en arbetsmarknadsutbildning har minskat från 2 877 personer i juli 2006 till 189 personer i juli 2009, enligt riksdagens utredningstjänst. Nu stiger arbetslösheten med rasande fart och unga är i stort behov av arbetsmarknadsutbildning. Vi vill bygga ut den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen med 2 500 platser som riktas till unga upp till 25 år 2010–2011 och 1 250 platser 2012. Vi vill också göra det möjligt för arbetslösa ungdomar att ta del av högkvalitativa och längre arbetsmarknadsutbildningar. Idag får en ung person som har varit arbetslös länge studera eller göra praktik i maximalt tre månader. Den gränsen är för kort. De allra flesta ungdomar behöver inte några längre utbildningar eller praktikplatser – men några gör det. Vi föreslår därför att regeln om högst tre månaders praktik eller utbildning utökas till maximalt nio månader.

B. Lärlingsplatser – 3 000 platser

Många unga som har gått utan arbete en längre tid behöver uppdatera sin kompetens – men de saknar studievana och behöver en nära kontakt med arbetslivet för att göra det. Därför vill vi inrätta 2 500 lärlingsplatser där utbildningen motsvarar yrkeskomvux men är förlagd till yrkeslivet. De arbetsplatser som tar emot lärlingar får ersättning för det. Vi föreslår 3 000 lärlingsplatser 2010 och 2011, och 1 500 lärlingsplatser 2012.

C. Förstajobbetavdrag – 4 000 platser

För de unga som antingen har varit arbetslösa länge eller riskerar att vara det och som saknar den praktiska erfarenheten och de rätta kontakterna för att få jobb vill vi investera i ett generöst förstajobbetavdrag. Det innebär att de arbetsgivare som anställer en ung långtidsarbetslös får göra ett skatteavdrag på två tredjedelar av lönekostnaden, under maximalt tolv månader. Arbetsförmedlingen ska anvisa platserna för att uppnå önskvärd sysselsättningseffekt och garantera kollektivavtalsenliga löner. Vi föreslår 4 000 förstajobbetavdrag 2010–2011 samt 2 000 förstajobbetavdrag 2012.

D. Bättre stöd till unga med funktionsnedsättning

Unga med funktionsnedsättning är dubbelt utsatta på arbetsmarknaden och är överrepresenterade bland de långtidsarbetslösa. För att Arbetsförmedlingen ska kunna erbjuda bättre stöd behövs extra resurser. Vi vill därför avsätta 25 miljoner kronor till Arbetsförmedlingen för mer individuellt stöd till unga med funktionsnedsättning.

4. Fler platser i KY och högskola – och bättre kvalitet

De ökande ungdomskullarna och den höga ungdomsarbetslösheten ställer krav på fler platser i både KY och högskola. Regeringen har i budgetpropositionen aviserat en ökning av antalet platser i högskolan, men satsningen är tillfällig, vilket är anmärkningsvärt eftersom de allra flesta av högskolans program är minst tre år långa. Vi menar att antalet utbildningsplatser på högskolan behöver byggas ut ytterligare och mer långsiktigt. Därför föreslår vi fler högskoleplatser än regeringen. För att höja kvaliteten i högskoleutbildningarna föreslår vi också 400 miljoner kronor i ett extra anslag för höjd kvalitet i högskolan. På många utbildningar behöver studenterna fler föreläsningar och seminarier, och de studenter som skriver uppsats behöver mer tid med sina handledare. Medlen ska främst gå till att höja kvaliteten i grundutbildningen inom samhällsvetenskap och humaniora. Fördelat på samtliga studenter (uppgifter från 2007) inom samhällsvetenskap, humaniora, teologi och juridik så blir det cirka 2 500 kronor per student och år. Det skulle till exempel kunna innebära att studenterna kan få 60 föreläsningar extra per år.

Långt ifrån alla unga är intresserade av teoretiska högskoleutbildningar. För de som vill ha en mer yrkesinriktad påbyggnadsutbildning efter gymnasiet måste det också finnas högkvalitativa alternativ. Därför är den kvalificerade yrkesutbildningen (KY) viktig. Vi menar att KY-utbildningarna långsiktigt bör fortsätta att byggas ut och föreslår fler platser än regeringen de närmaste åren.

5. Snabbare övergång från studier till arbete

För att få jobb behöver ungdomar utbilda sig i sådant som arbetsgivarna efterfrågar. Dessutom behöver de erfarenheter från och kontakter med arbetslivet. Vi ser stora behov av att långsiktigt och brett förbättra kontakterna mellan utbildning och yrkesliv både i gymnasieskolan, komvux och på högskolan.

Bättre studie- och karriärrådgivning

Därför föreslår vi 100 miljoner kronor per år för att bygga ut möjligheterna till studie- och karriärrådgivningen i gymnasieskolan samt ytterligare 100 miljoner kronor per år för detsamma på högskolan 2010–2012.

Ökade möjligheter till praktik och traineejobb

Under de kommande åren när arbetsmarknaden är extra ansträngd föreslår vi dessutom fler praktikplatser vid statliga myndigheter för nyutexaminerade akademiker och ett traineeprogram till de kommuner och landsting som vill ta chansen att nu nyrekrytera nästa generations välfärdsarbetare.

Fler jobb, utbildning och praktikplatser (antal, avvikelse från regeringen)

	2010	2011	2012
Ungdomslyft – fler platser på komvux och folkhögskolor riktade till arbetslösa ungdomar	10 000	10 000	5 000
Jobbutbildning till unga	2 500	2 500	1 250
Lärlingsplatser	3 000	3 000	1 500
Förstajobbetavdrag	4 000	4 000	2 000
Fler platser på högskolan	2 500	2 500	10 000
Fler platser på KY (yrkeshögskolan)	700	1 000	1 000
Praktik i statliga myndigheter	1 800	1 800	0
Traineeprogram i välfärden	1 500	1 500	0
SUMMA	26 000	26 300	20 750

Kostnader (avvikelse från regeringen)

	2010	2011	2012
Ungdomslyft – platser	500	500	250
Nytt studiestöd för arbetslösa ungdomar som läser på komvux (ungdomslyftsersättning)	150	150	75
Jobbutbildning till unga	375	375	190
Lärlingsplatser	300	300	150
Förstajobbetavdrag	400	400	200
Bättre stöd till unga med funktionsnedsättning	25	25	25
Fler platser på högskolan, inklusive studiemedel	210	210	850
Kvalitetssatsning i högskolan	400	400	400
Fler platser på KY (yrkeshögskolan), inklusive studiemedel	70	100	100
Bättre studie- och karriärvägledning	200	200	200
Praktik i statliga myndigheter	200	200	0
Traineeprogram i välfärden	500	500	0
SUMMA	3 330	4 000	2 340

5.8 Investera i kultur och kreativitet

Vi vill att Sverige ska vara ett dynamiskt och kreativt samhälle. Det skapar möjligheter för oss att växa och utvecklas som individer – men det gynnar också Sverige ekonomiskt. Därför vill vi skapa bättre förutsättningar för de kreativa näringarna.

Vi vill att de kreativa näringarna ska ha samma möjligheter till finansiering som traditionell industri. Det ska inte vara svårare för ett svenskt musikbolag

att få krediter eller företagsrådgivning hos Almi än för andra bolag. Vi vill också att de kreativa näringarnas export ska främjas på samma sätt som traditionella sektorers – och vara en naturlig del av exempelvis Exportrådets och svenska ambassaders främjandeaktiviteter utomlands.

I spåren av jobbkrisen ser vi nu hur arbetslösheten ökar snabbt bland kulturarbetarna. Samtidigt finns det många uppgifter på kulturens område som behöver utföras – och som kan tidigareläggas. Det handlar om renoveringar av Sveriges kulturarv, men också om att tillgängliggöra kulturarvet för fler, till exempel genom att låta fler arkiv och samlingar digitaliseras och bli tillgängliga på Internet.

Genom att dessa investeringar tidigareläggs pressas kostnaderna ned samtidigt som ökningen av arbetslösheten i kultursektorn dämpas. Det är således både en effektiv kulturpolitik och en bra konjunkturpolitik. I denna motion presenterar vi ett antal förslag för jobb i kultursektorn.

Fler internationella kontakter

Sverige behöver öppna sig mot omvärlden. Vi vill göra en satsning på internationellt kulturbyte, så att svenska kulturarbetare får jobb och nya influenser via gästspel i utlandet. Vi vill också göra en särskild internationell satsning för svensk film. Vi vill skapa en marknadsföringsfunktion för nordisk film i Los Angeles och öka den nordiska närvaron vid internationella filmfestivaler.

Fler kulturella arrangemang

Många människor arrangerar kulturaktiviteter på ideell basis. Vi vill uppmuntra detta genom ett utökat arrangörsstöd till kulturaktiviteter. Sammantaget möjliggör detta ytterligare cirka 5 000 kulturarrangemang varje år.

Kulturarvs-ROT

Behoven av renovering och ombyggnad av kulturhistoriskt värdefulla byggnader är stora.

Vi föreslår därför att en kultur-ROT ska införas mellan den 1 januari och 31 december 2010. På samma sätt som ROT-avdraget för småhusägare ger kultur-ROT:en ett skatteavdrag som motsvarar 50 procent av arbetskraftskostnaderna. Kultur-ROT:en kan utnyttjas av såväl enskilda personer som kommuner, bolag och stiftelser – dock ej av statliga fastighetsägare. Ett villkor för att få kultur-ROT:en är att länsstyrelserna godkänner byggnaden i fråga som kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Ett annat villkor är att man inte beviljas kulturmiljöbidrag för samma projekt. Kultur-ROT:en beräknas vid en försiktig bedömning skapa cirka 1 500 jobb.

Utökade konstnärsallianser

För att förbättra arbetsvillkoren för kulturarbetare inom scenkonstområdet införde den tidigare socialdemokratiska regeringen konstnärsallianser inom scenkonstområdet. I dag finns tre konstnärsallianser – dans, musik och teater – med 290 anställda. Vi vill låta fler kulturellt yrkesverksamma få möjlighet

att anställas av konstnärssallianserna och föreslår därför att anslaget till allianserna utökas så att i storleksordningen 145 personer till kan få anställning i allianserna.

Accessjobb

Vi vill både öka tillgängligheten till landets kulturarv och skapa fler jobb i kultursektorn. Accessjobben var en lyckad satsning på kulturområdet under förra mandatperioden. Satsningen skapade många jobb och gjorde ett stort antal samlingar och föremål tillgängliga för allmänheten, inte minst på Internet. Enligt den borgerliga regeringens planer avslutas Accessprojektet under 2009. Vi vill skjuta till resurser så att Accessprojektet kan fortsätta.

5.9 Investera i grön omställning

Regeringens budgetproposition visar på låga miljöambitioner. Redan tidigare har regeringen sänkt klimatmålen. De leder inte till den klimatomställning som Sverige behöver för miljöns och jobbets skull.

5.9.1 Miljöpolitiken behöver stärkas

Vi socialdemokrater vill satsa mer på att värna miljön och klimatet. I enlighet med den parlamentariska klimatberedningens förslag vill vi investera i lokala klimatinvesteringsprogram Klimp, och anslår 650 miljoner till det över perioden 2010–2012. Klimatinvesteringsprogram ska utvecklas och utformas så att de stödjer de mest samhällsekonomiskt- och klimatmässigt effektiva åtgärderna. Stödet kan exempelvis användas till teknik för produktion och uppgradering av biogas. Vi vill också se mer resurser till biologisk mångfald och vill stärka Kemikalieinspektionens tillsynsverksamhet.

5.9.2 Vi vill satsa på energiforskning, energieffektivisering och teknikspridning

Sveriges industri ska vara ledande i klimatsmarta processer. Vi vill stärka svensk industri och investera i uthållig teknik. Vi föreslår därför ett nytt program om 260 miljoner kronor över en treårsperiod för att bidra till att fossilbaserad uppvärmning inom industrin kan fasas ut.

Regeringens låga ambitioner inom energiforskningen avspeglas i förslaget att anslå drygt 20 miljoner kronor mindre än vad man aviserade för samma år i den förra budgetpropositionen. För att forskningen i större utsträckning ska kunna kommersialiseras och resultera i nya produkter, exportmöjligheter och arbetstillfällen vill vi kraftigt öka anslaget till energiforskningen. Till detta anslag kraftsamlas även stödet till kommersialiseringen av ny energiteknik, teknikupphandling och testmarknader. Över en treårsperiod planerar vi att stärka energieffektiviseringen, energiforskningen och kommersialiseringen av dess resultat med över en miljard kronor.

5.9.3 Fordonsparken måste bli mer klimatsmart

Det är nödvändigt att bilparken i Sverige och andra länder blir mer miljövänlig. Fordonsindustrin är en central del i den svenska ekonomin. Vi vill stimulera fordonsindustrin till att påskynda omställningen till produktion av mer miljösmarta fordon. På så sätt blir svensk industri mer konkurrenskraftig i framtiden, samtidigt som transportsektorns utsläpp av klimatpåverkande gaser minskar. Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets gemensamma politik för miljöfordonen presenteras i rutan nedan.

5.9.4 Gemensamt förslag från s, mp och v: Miljöfordonspaket

Svensk fordonsindustri är en central del i den svenska ekonomin. Vi vill stimulera fordonsindustrin till att påskynda omställningen till produktion av mer miljösmarta fordon. På så sätt blir svensk industri mer konkurrenskraftig i framtiden.

Vårt budskap är tydligt: Vi kommer att ställa allt hårdare krav på de fordon som säljs i Sverige. Kostnaden för att äga och använda fordon med höga utsläpp kommer att öka. Men vi är också tydliga med att vi är beredda att ta ansvar för att stimulera till en omställning av fordonsparken. Vi vill investera för att få bort gamla miljöfarliga och osäkra fordon och ersätta dem med nya och säkra miljöbilar och mer miljövänliga tyngre fordon. Miljöbilar och tyngre fordon med miljöprofil ska naturligtvis stimuleras, inte motarbetas.

Vi lägger nu fram ett gemensamt förslag som skulle minska bilismens miljöpåverkan och bidra till att vi når våra klimatmål samtidigt som svensk fordonsindustris konkurrenskraft förstärks.

Tydlig miljöbilsdefinition

De oklarheter som idag råder kring definitionen av "miljöbil" hämmar försäljningen av miljösmarta bilar. Idag gäller olika regler för olika lagstiftningar, och det finns även oklarheter mellan det lokala och nationella regelverket. Vi föreslår en enhetlig miljöbilsklassning. Vi vill att det ska finnas tre klasser som används vid alla regelverk som rör miljöbilar. Klassindelningen ska vara sådan att den successivt skärps i takt med att hela bilparken förändras i miljövänlig riktning. Miljöbilsdefinitionen ska inkludera hårda säkerhetskrav, i linje med kraven på statliga fordonsinköp (5 stjärnor i Euro-NCAP och anti-sladdsystem). Vi vill också verka för en enhetlig europeisk definition.

Vi föreslår att Vägverket ges i uppdrag att presentera förslag till en sammanhållen och skärpt miljöbilsdefinition från och med 2011.

Beskattning av fordon

Regeringen har föreslagit ett antal förändringar av beskattningen av fordon, däribland en skattebefrielse för personbilar med bättre miljöegenskaper. Vi menar att beskattningen av fordon behöver utformas på ett sätt som har större miljöstyrande effekt. Vår gemensamma uppfattning är att fordon med låga utsläpp ska gynnas och ägare till bilar med höga utsläpp ska betala mer, t.ex.

genom en ökad koldioxidrelatering av förmånsbeskattningen och fordonsbeskattningen.

Stöd till förnyelse av tunga fordon

Vi ser ett behov av att stimulera en förnyelse av de tunga fordonen. Det måste finnas en bra testmarknad i Sverige för ny teknik. Därför vill vi införa ett tillfälligt stöd för företag och kommuner som är villiga att agera referenskunder. Därmed kan vi påskynda utbytet av bussar och lastbilar som drivs på förnybara bränslen, el, bränsleceller och hybrider. År 2010 vill vi avsätta 50 miljoner kronor i en särskild stimulans.

Allmän skrotningspremie

Det finns idag ett stort antal bilar i trafik som saknar katalysator och med bristande säkerhet. Vi vill därför investera i en allmän skrotningspremie under de kommande åren. Ersättningen som utgår bör vara cirka 5 000 kronor per bil. Systemet med skrotningspremie ska utformas så att tillverkarnas producentansvar inte begränsas. Vi avsätter 100 miljoner kronor per år till Vägverket för att utforma och administrera ett system för att stimulera skrotning av bilar tillverkade före 1989.

Efterhandskonvertering

Vi vill under år 2010 och 2011 införa en konverteringspremie för byte från bensin till etanol, biogas eller el, inom en budgetram på 50 miljoner kronor per år. Premien bör vara cirka 5 000 kronor för byte från bensin till etanol och cirka 10 000 kronor för byte till biogas och el. Stödet till efterhandskonvertering ska inte göras permanent. Vi vill också se över fordonsbeskattningen så att konverterade fordon får en mer förmånlig beskattning.

Stimulans för utbyggnad av infrastruktur för nya bränslen

Vi vill påskynda utbyggnaden av förnybara bränslen genom ett investeringsprogram nästa år. Programmet ska stimulera en utbyggnad av exempelvis den svenska biogasproduktionen och distributionen för att möjliggöra tillgång på mackar med biogas runt om i landet. Finansieringen bör vara cirka 100 miljoner kronor och ske inom ramen för Klimp. El-laddstationer bör också främjas.

	Kostnad/besked 2010	2011	2012
Beskattnings av fordon	Samma modell som regeringen alt. samma kostnadsram som regeringen		
Tydlig miljöbilsdefinition	—————	Ny hårdare klassning (nationell)	Ny hårdare klassning (nationell)
Infrastruktur för nya bränslen	Cirka 100 miljoner, inom ramen för Klimp	Inget besked	Inget besked
Allmän skrotningspremie	100	100	100
Efterhandskonvertering	50	50	0
Stöd till förnyelse av tunga fordon	50	0	0

5.9.5 Investera i framtidens infrastruktur

En klok och ansvarsfull politik satsar på underhåll och nybyggnad i kärva tider. Satsningar på infrastruktur är ett effektivt sätt att stimulera sysselsättningen. För varje extra miljard till investeringar och underhåll av vägar och järnvägar skapas över 1 000 jobb direkt och ytterligare fler indirekt. Dessutom är det billigare att bygga i lågkonjunktur. Sverige får mer infrastruktur för varje skattekrona.

För framtidens konkurrenskraft och för jobb i dag är investeringar i infrastruktur ett av de områden vi socialdemokrater vill prioritera i budgeten. Våra satsningar på infrastrukturen prioriterar omställningen mot en mer klimatvänlig och uthållig tillväxt.

Öka statsbidragen till kollektivtrafik

Vi vill öka statsbidragen till kollektivtrafiken. Vi anser också att det åter ska bli möjligt att ansöka om statsbidrag även till tåg för regiontrafiken. Bättre kollektivtrafik utvidgar lokala och regionala arbetsmarknader och ökar därmed arbetsmarknadens effektivitet. Samtidigt ger det resenärer ett miljövänligt resealternativ. Det är inte minst viktigt för att stärka utvecklingen i storstäderna.

Öka ambitionsnivån för investeringar i järnväg

Vi vill öka ambitionsnivån för investeringar i järnväg. Både 2010 och 2011 vill vi anslå mer resurser än regeringen för att avhjälpa flaskhalsar i järnvägs-systemet. Vi vill också börja projektera för strategiska infrastrukturprojekt. För att ta ett första steg för höghastighetståg pekar vi ut Ostlänken som en strategisk framtidsinvestering. Därför avsätter vi resurser för fortsatt projektering av detta.

Öka säkerheten och effektiviteten i vägtrafiken

För att öka trafiksäkerheten och effektiviteten i transportsystemet vill vi göra en större satsning på att bygga ut E22 i Skåne. Till detta anslår vi betydande resurser 2010 och 2011. Vidare vill vi stärka det informations- och upplysningsarbete som görs av trafiksäkerhetsorganisationerna. Vi vill därför återinföra det fasta organisationsstödet via Vägverket som regeringen ersatt med projektmedel.

40 miljarder mer till strategiska infrastrukturprojekt

För planperioden 2010–2021 föreslår vi en total investeringsram som är 40 miljarder kronor större än regeringens. Detta tillskott utgörs av lån i Riksgälden och ska användas för stora strategiska projekt som är avgörande för att nå Sveriges tillväxt- och miljömål. För att skapa ett kostnadseffektivt genomförande av dessa projekt vill vi även göra det möjligt att klassificera projekten som riksintressen, vilket minskar risken för förseningar och fördringar.

5.9.6 Investera i ett hållbart och modernt boende

Bostadspolitiken är ett viktigt område för jobben i dag och i morgon. Ett utvidgat ROT-avdrag är en av de viktigaste åtgärderna för fler jobb på kort sikt, och det leder också till förbättrade bostäder och effektiviserad energianvändning. Stora delar av miljonprogrammets bestånd står under omfattande renoveringsbehov och behöver moderniseras och utvecklas. Det gäller inte bara husen och deras bostäder utan områdena i sin helhet. Det är även en strategisk möjlighet till utveckling, förnyelse och ökad sysselsättning. Sverige behöver fler attraktiva bostadsområden. Stöd till fler hyresrätter ger jobb och underlättar rörlighet på sikt.

Upprustade bostäder ger 15 000 nya jobb

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har presenterat ett gemensamt förslag om ett utvidgat ROT-avdrag för upprustade bostäder och 15 000 nya jobb.

5.9.7 Gemensamt förslag från s, mp och v: Ett utvidgat ROT-avdrag för upprustade bostäder och 15 000 jobb

- ? Nuvarande ROT-avdrag kvarstår i sin nuvarande konstruktion.
- ? Det befintla ROT-avdraget kompletteras med en särskild klimatbonus.
- ? Ett nytt ROT-stöd med klimatprofil för renovering av flerfamiljshus införs med 2 miljarder kronor per år.

Det rödgröna ROT-avdraget leder till förbättrade boendemiljöer och till att fler är beredda att renovera, bygga om och effektivisera sin energianvändning. En satsning där alla är vinnare och som innebär tusentals nya jobb, minskad klimatpåverkan och en ökad framtidstro i vårt land.

Det finns stora renoveringsbehov i flerfamiljshusen, inte minst i miljonprogrammen. Genom totalrenoveringar uppnås ökade möjligheter till en förbättrad social utveckling och en stor sysselsättningseffekt samtidigt som energianvändningen i fastigheterna minskar. Eftersom så många av flerfamiljshusen är byggda under en kort period sammanfaller flera hundratusen lägenheters upprustningsbehov tidsmässigt.

Med ett stöd skulle 40 000–50 000 lägenheter i flerfamiljshus, primärt miljonprogram – hyreshus och bostadsrättsföreningar – kunna totalrenoveras per år. Vi föreslår därför att möjligheten till stöd för alla flerfamiljshus som genomför totalrenovering, förutsatt att renoveringen leder till minst 30 procent minskad energianvändning, införs. Två miljarder kronor satsas per år. Stödet bör utgå till 50 procent av arbetskostnaden upp till ett tak om 100 000 kronor per lägenhet (dvs. 50 000 kronor i stöd per lägenhet).

Beskedet till landets radhus-, villa- och bostadsrättsägare är att vi behåller det gällande ROT-avdragets grundläggande konstruktion. Taket fortsätter därmed att vara 100 000 kronor, skattereduktionen är fortsatt 50 procent av arbetskostnaderna och fortsätter att vara knuten till individen, och de ROT-arbeten som idag omfattas kommer även att omfattas med vår modell.

För att främja ROT-arbete med en klimatprofil föreslår vi att det existerande ROT-avdraget utvidgas med en extra klimatbonus för radhus, villor, ägarlägenheter och bostadsrättsföreningar som genomför energieffektiviseringar. Klimatbonusen bör kopplas till den enskilda fastigheten, vara på 10 procent utöver ROT-avdraget och ges med upp till 10 000 kronor i avdrag per småhus eller antal lägenheter i en bostadsrättsförening. Bonusen bör kopplas till åtgärder som rekommenderas i fastighetens energideklaration.

Vi menar att man bör ställa krav på F-skattesedel för att man ska kunna utföra ROT-arbete med skattereduktion. Seriösa företag måste slippa illojal konkurrens. Vi menar att man bör gå småföretagen tillmötes i kritiken mot regeringen och utforma systemet så att avdraget görs i efterhand. Därför vill vi ta bort den så kallade ”fakturamodell” som innebär att framförallt småföretag som redan idag ofta har stora likviditetsproblem missgynnas konkurrensmässigt.

Vi vill begränsa avdraget till fastigheter i Sverige. Vårt förslag till ROT-avdrag är dessutom tidsbegränsat eftersom man då uppnår störst konjunkturstabiliserande effekt. Vi kommer dock att behålla ROT-avdraget så länge det behövs för att bekämpa jobbkrisen.

Totalt föreslår vi att det tillförs sex miljarder kronor per år för ett brett ROT-program som både rymmer en vidgning av det ROT-avdraget regeringen infört och dessutom en stor satsning på att totalrenovera flerfamiljshus i miljonprogrammen. Sammanlagt bedöms detta skapa omkring 15 000 fler jobb.

Finansiella effekter av utvidgat ROT-avdrag

År	2010	201	12012
Mnkr	-2 500	-2 500	-2500

Obs! Kombinerat med det nuvarande ROT-avdraget innebär det att vi inom oppositionen satsar 6 miljarder kronor per år för reparationer, ombyggnad och tillbyggnad.

Miljonprogrammen måste moderniseras och lyftas

Vi vill att staten och näringslivet tar ett gemensamt ansvar med kommunsektorn att tillsammans med de boende utveckla miljonprogramsområdena och därmed skapa fler attraktiva bostadsområden.

I stora delar av bebyggelsen från rekordåren, det så kallade miljonprogrammet, krävs nu omfattande investeringar i fastigheterna. Fastighetsägare måste göra stora insatser för att restaurera, tekniskt renovera och klimatanpassa bebyggelsen. Genom den rödgröna modellen med ett utvidgat ROT-stöd som omfattar miljonprogramsområdena kommer nödvändiga renoveringar att kunna tidigareläggas. Upprustningen av miljonprogrammen ger unika möjligheter att samtidigt förändra och lyfta hela områden.

Men det räcker inte med den fysiska upprustningen av miljonprogrammen. Vi vill också att fastighetsägarnas upprustning ska mötas av andra tydliga förbättringar – inom skolan, ungas fritid och närpolisen i miljonprogramsområdena. Målet med de samlade insatserna är att skapa fler attraktiva bostadsområden.

Under 2012 ska flera olika insatser inom ramen för investeringen i miljonprogrammen påbörjas, investeringar riktade mot de ungas fritid, skolorna och kontaktpolisens verksamhet. Insatserna ska matchas av insatser av lokala myndigheter, kommuner och näringsliv. Utformningen av respektive satsning kommer att utvecklas närmare i budgeten inför 2011 och 2012.

Resursfördelningen mellan olika områden och investeringar ska utformas i samverkan med lokala aktörer utifrån de skilda förutsättningar som finns i olika områden.

Resurser till modernisering av miljonprogrammen	
Mnkr (för 2010 om inte annat anges)	
Utvidgad ROT*	2 500
Handslag med byggsektorn	10
Kontaktpoliser (från 2012)	100
Skol-ROT**	400
Fritidsaktiviteter för ungdomar (från 2012)	50
Äldreomsorg, exempelvis mångspråkig omsorg (från 2012)	50
Förstärkt företagande (från 2012)	50

* ROT-programmet utgår till hela bostadsbeståndet, men en betydande del kommer att tillfalla miljonprogramsområdena.

** Skol-ROT-programmet utgår till hela skolbeståndet, men en betydande del kommer att tillfalla miljonprogramsområdena.

Sverige behöver fler hyresrätter

I budgetpropositionen konstaterar regeringen att bostadsbyggandet fallit kraftigt och att det även för 2010 kommer att ligga på låga nivåer. Under det första halvåret 2009 påbörjades nybyggnationen av omkring 6 500 bostäder. Det är en minskning med över 10 000 bostäder jämfört med samma period 2006. Även nyproduktionen av studentbostäder har minskat kraftigt sedan början av 2000-talet. Samtidigt ser vi att det råder bostadsbrist i stora delar av landet. I

takt med växande ungdomskullar riskerar bostadsbristen att öka ytterligare, inte bara i tillväxtregioner.

Redan i sin första budgetproposition avskaffade regeringen allt stöd till bostadsbyggande. Och trots utvecklingen på bostadsmarknaden gör regeringen ingenting för att vända utvecklingen. I stället ägnar sig många borgerliga politiker på kommunal nivå åt att rea ut kommunernas hyresrätter – på ideologisk grund. Det har gjort det svårt för den som inte vill eller kan köpa sig en bostad att etablera sig på bostadsmarknaden, och det har minskat möjligheterna att anpassa bostaden efter livssituationen.

Vi ser ett behov av ett statligt investeringsstöd för hyresrätter, inte minst för att öka möjligheten för ungdomar och studerande att få en bostad. Vi vill inte att den som vill börja studera eller flytta till ett nytt jobb ska hindras från att göra det för att den inte kan få tag på en bostad till en rimlig kostnad. Att genom nyproduktion stimulera flyttkedjor är en annan viktig aspekt som omfattar breda grupper i samhället.

Mot bakgrund av det rådande konjunkturläget vill vi redan nästa år påbörja en omfattande satsning och föreslår därför ett nytt investeringsstöd för att bygga miljövänliga hyresbostäder till överkomliga hyror. Vi föreslår därför att riksdagen anvisar 1,2 miljarder kronor till investeringsstöd mellan 2010 och 2012.

5.9.8 Investera i invandrares möjligheter

I budgetpropositionen förklarar regeringen att den avser att presentera en integrationspolitisk proposition under hösten 2009. Vi utgår från att de anslag som föreslås i budgetpropositionen kommer att preciseras och sättas i ett större sammanhang när den integrationspolitiska propositionen presenteras. Utan att ha tillgång till en tydligare bild är det svårt att utifrån budgetpropositionen bedöma regeringens politik på området. Vi väljer därför att i denna budgetmotion inte ta ställning till de förslag som framförs av regeringen.

Det står dock klart att regeringen avser att ge Arbetsförmedlingen ett större ansvar vid etableringen av nyanlända invandrare. Att tydligare sätta jobben i fokus vid etableringen är en utveckling vi ställer oss positiva till. Alla ska ges en reell chans att stå för sin egen försörjning och bidra i samhället. Det krävs en tydligare och bättre fungerande arbetslinje för dem som nyss kommit till vårt land som inkluderar bland annat validering, möjligheter till komplettering av tidigare utbildning och yrkeskunskap samt en svenskundervisning som är individanpassad och ändamålsenlig.

Statens ansvar vad gäller såväl mottagandet av asylsökande som introduktionen av nyanlända behöver ses över och förtydligas, och detta måste göras i ett sammanhang. Som en del i detta ingår formerna för statens samarbete med kommunerna. Vi vill uppmärksamma att flera kommuner som står för en stor andel av mottagandet har utvecklat en väl fungerande organisation för att kunna ta emot nyanlända. Det vore till stor skada för integrationspolitiken om dessa erfarenheter och funktioner inte skulle tas tillvara när huvudansvaret överförs till Arbetsförmedlingen.

Regeringen lägger också förslag om så kallade etableringslotsar. Även här finns det anledning att vara försiktig. Vi ställer oss tveksamma till förslaget om lotsar i form av privata aktörer, eftersom vi inte tror att regeringens förslag skulle medföra de positiva effekter som anförs i propositionen. Det finns en uppenbar risk för oklara ansvarsförhållanden och befogenheter mellan den ansvariga myndigheten och de fristående aktörerna. I Sverige har åtgärderna ännu prövats endast i liten skala.

Vårt svar på regeringens integrationspolitiska proposition kommer mer utförligt att beskriva utgångspunkterna för den socialdemokratiska politiken på området.

6 Utveckla välfärden

6.1 Sammanfattning

Sysselsättningen och kvaliteten i välfärden sjunker. Enligt regeringens prognoser beräknas 300 000 jobb gå förlorade mellan 2008 och 2011, varav 60 000 försvinner från offentlig sektor.

Kommunernas skatteunderlag sjunker, medan kostnaderna ökar. Skatteunderlaget skrivs ned med sammantaget över 40 miljarder kronor till 2011. Samtidigt ökar utbetalningen av socialbidrag med 50 procent mellan 2007 och 2012 – vilket motsvarar 5 miljarder kronor.

Regeringens tillfälliga tillskott är otillräckliga. Utvecklingen för kommunerna är oroväckande. Regeringen har väntat länge med att ge besked till kommunerna. Vi socialdemokrater menar att det behövs ett långsiktigt tillskott till kommunerna.

Vi vill anslå 18 miljarder kronor mer 2010–2012 till välfärden. Vi vill investera en miljard per år i mer personal och mindre klasser i skolan, och lika mycket för att säkra kvaliteten i sjukvården. Genom ett sysselsättningsstöd på totalt två miljarder kronor 2011 och tre miljarder 2012 vill vi ge kommuner och landsting långsiktiga planeringsförutsättningar. Därutöver vill vi öka resurserna till kommunerna med 7 miljarder kronor i riktade statsbidrag. Totalt avsätter vi 18 miljarder kronor mer än regeringen till kommuner och landsting 2010 till 2012.

Vi vill se över kommunernas ekonomiska förutsättningar. Kommunernas inkomster utvecklas starkt i en högkonjunktur och relativt svagt i en lågkonjunktur. Vi vill att kommunerna ska ha förutsättningar att tillhandahålla en god kvalitet i skolan, sjukvården och omsorgen oavsett konjunktur.

6.2 Jobbkris och passivitet – ett hot mot välfärden

Enligt regeringens prognoser i budgetpropositionen för 2010 beräknas 300 000 jobb gå förlorade mellan 2008 och 2011. När sysselsättningen sjunker får det direkta konsekvenser för välfärden eftersom skatteinkomsterna i landets kommuner viker. Dessutom ökar kostnaderna för socialbidrag när socialförsäkringarna kraftigt försämrats och många människor blivit utan försäkring från trygghetssystemen. Välfärden drabbas också direkt av att det, enligt regeringens prognoser, kommer att finnas 60 000 färre lärare, sjuksköterskor och andra offentligt anställda 2011 jämfört med 2008.

När sysselsättningen viker så kraftigt i kommunerna får det konsekvenser. Barngrupperna ökar i förskolan, klasserna blir större i skolan och det blir färre anställda i sjukvården och äldreomsorgen. Samtidigt får också välfärdsarbetarna – många kvinnor – en tuffare arbetssituation när samma arbete ska utföras av färre anställda.

6.2.1 Kommunernas finanser

Regeringen lämnar i budgetpropositionen för 2010 en dyster prognos för kommunernas finanser. Skatteintäkterna sjunker i förhållande till tidigare prognoser. Mellan 2009 och 2011 så har kommunernas skatteunderlag reviderats ned med 50 miljarder kronor (ackumulerat).

Regeringens prognoser för utvecklingen av kommunernas skatteunderlag

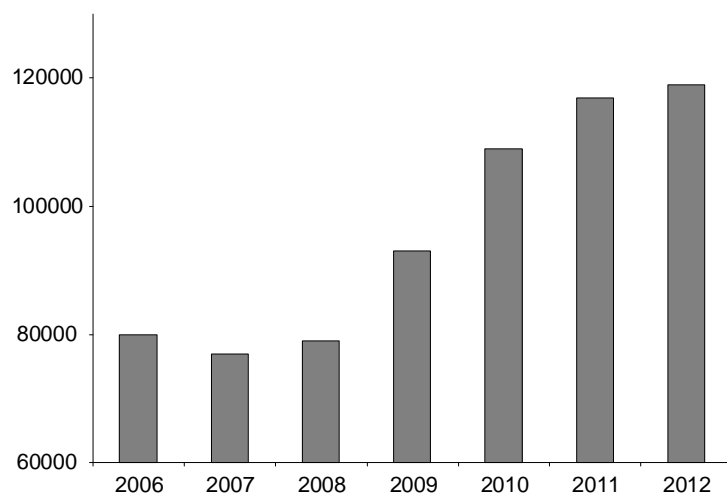
Procentenheter, där inte annat anges

	2009	2010	2011
Prognos i budgetpropositionen för 2009	4,0	3,7	4,6
Prognos i budgetpropositionen för 2010	1,1	0,6	2,2
Revidering i budgetpropositionen för 2010	-2,9	-3,1	-2,4
Revidering år för år i miljarder kronor	-18	-18	-14
Akkumulerad revidering i miljarder kronor	-18	-36	-50

Källa: Budgetpropositionen för 2010 samt egna beräkningar.

Samtidigt ökar kommunernas kostnader. Under det första kvartalet 2009 ökade socialbidragen i 262 av Sveriges 290 kommuner. I mer än var fjärde kommun ökade socialbidragen med mer än trettio procent. I budgetpropositionen för 2010 har regeringen tvingats revidera upp utgiftsprognosen för 2009 och 2010 i förhållande till årets ekonomiska vårmotion. I budgetpropositionen för 2010 bedömer regeringen att utbetalningen av socialbidrag kommer att öka med 50 procent mellan 2007 och 2012, eller nästan 40 000 personer beräknat som helårsekvivalenter. Det motsvarar en nivåökning med 5 miljarder kronor.

Ökning av utbetalningar av socialbidrag

Ekonomiskt bistånd i helårsekvivalenter.
Källa: BP 2010.

Dessutom ökar kommunernas kostnader eftersom regeringen har infört en ny princip där regionerna ska ta ett ökat ansvar vid finansieringen av infrastruktur.

Trots alla varsel och dystra prognoser har regeringen valt att inte ge något tillskott till kommunerna under 2009. Tusentals anställda i välfärden har därmed förlorat sina arbeten eller inte fått förlängda visstidskontrakt, och medborgarna har fått sämre vård, omsorg och utbildning. Även de kommande åren blir tuffa. Förvisso får kommunerna ett tillskott 2010, men det ger inte kommunsektorn några långsiktiga planeringsförutsättningar. Det kommer att innebära att kommuner och landsting tvingas fortsätta att planera för färre anställda och sämre service. Av de 60 000 jobb som beräknas försvinna från den offentliga sektorn mellan 2008 och 2011 finns huvuddelen i kommuner och landsting.

Vi socialdemokrater menar att detta är en ohållbar utveckling. Om regeringen hade bedrivit en alert och aktiv krispolitik hade lärare, sjuksköterskor och vårdbiträden i kommuner och landsting idag haft kvar sina jobb. Tydliga och långsiktiga besked om statsbidrag till kommunerna gör skillnad i varje skola, inom sjukvården och för alla äldre som har behov av stöd och hjälp i sin vardag. Istället för att låna till skattesänkningar vill vi socialdemokrater se till att kommunerna får resurser så att de kan behålla personal i viktiga välfärdsverksamheter som skolan och investera i en bättre sjukvård.

6.3 Investera i mer personal i välfärden

Vi socialdemokrater känner stor oro för kvaliteten och sysselsättningen i välfärden, inte minst när det gäller skolan och sjukvården. Vi menar att det behövs ett mer långsiktigt tillskott till kommunerna än vad regeringen har

föreslagit. Vi vill anslå 11 miljarder kronor mer till kommuner och landsting över hela perioden 2010–2012 för fler anställda i välfärden, genom ett sysselsättningsstöd och statsbidrag till fler anställda i sjukvården och skolan. Dessutom har vi en rad förslag till riktade satsningar som ökar kommunernas intäkter. Totalt uppgår våra kommunsatsningar till drygt 4 miljarder kronor 2010, 7 miljarder kronor 2011 samt drygt 6 miljarder kronor 2012.

11 miljarder till fler anställda i välfärden

Miljoner kronor

	2010	2011	2012
Sysselsättningsstöd		2 000	3 000
Bättre kvalitet i sjukvården	1 000	1 000	1 000
Mer personal och mindre klasser i skolan	1 000	1 000	1 000
Totalt, breda satsningar	2 000	4 000	5 000

6.3.1 5 miljarder i sysselsättningsstöd till kommunerna

På samma sätt som under den senaste lågkonjunkturen vill vi införa ett sysselsättningsstöd till kommuner och landsting. År 2002 fick alla kommuner och landsting möjlighet att ansöka hos Skatteverket om en skattereduktion som motsvarade 1 procent av kommunernas lönekostnadsunderlag. För att nå konkurrensneutralitet fick dessutom ett tillägg göras med en schablon på 50 procent av kommunernas kostnader för köp av verksamhet 2001.

Konjunkturinstitutet menade vid en offentlig utfrågning i finansutskottet den 12 mars i år att det tillfälliga sysselsättningsstödet till kommuner och landsting är en förklaring till varför sysselsättningen i den kommunala sektorn inte minskade under den förra ekonomiska nedgången 2002–2005, när sysselsättningen i den privata sektorn minskade.

Vi vill därför använda oss av denna modell för stöd till kommunerna. För att ge kommuner och landsting långsiktigt stabila planeringsförutsättningar föreslår vi ett sysselsättningsstöd på 2 miljarder kronor 2011 och 3 miljarder kronor 2012.

Många kommuner ser hur skatteunderlaget viker och hur kostnaderna för ekonomiskt bistånd rakar i höjden som en följd av den borgerliga regeringens försämringar i trygghetssystemen. Denna utveckling är ojämnt fördelad över landet. Det finns därför skäl att noga följa utvecklingen den närmaste tiden.

6.3.2 En miljard för ökad kvalitet och framtidssatsningar i sjukvården

Svensk hälso- och sjukvård rankas högt i internationella jämförelser när det gäller medicinsk kvalitet. Sverige är ett av få västländer som under lång tid har lyckats hålla tillbaka kostnadsökningar med bibehållen kvalitet, men under de senaste åren har kostnaderna ökat och kvalitetsarbetet inte fått tillräckligt med utrymme. Studier visar också att det finns stora skillnader i vårdens utbud och kvalitet. Skillnaderna visar sig exempelvis när man jämför vården mellan olika delar av landet. Vi vill att alla ska få en högkvalitativ hälso- och

sjukvård – oavsett var man bor eller om man går till en privat eller offentlig vårdgivare. Ingen skör och sjuk människa ska riskera att lämnas i sticket eller få otillräcklig omvårdnad.

För att höja kvaliteten i sjukvården krävs resurser – men det krävs också en fortsatt modernisering av såväl arbetssätt som arbetsmetoder. Vi vill därför investera en miljard kronor per år under perioden 2010–2012 för att höja kvaliteten i hälso- och sjukvården. Satsningen ska främst riktas till att modernisera sjukvården, höja kvaliteten i vården och genomföra förbättringar för de mest sjuka äldre.

6.3.3 En bättre skola genom en miljard till mer personal och mindre klasser i skolan

Alla skolor ska vara bra skolor, och alla barn och ungdomar ska få en god och likvärdig utbildning. Det kräver långsiktighet och ansvarstagande av beslutsfattare på alla nivåer.

Vi vill inte att skolan ska drabbas av krisen. Men dessvärre ser vi hur skolan drabbas av nedskärningar. Redan i mars 2009 hade 1 300 lärare varslats om uppsägning.⁶ Till dessa kommer alla ”tysta varsel” när personal som inte är fast anställd får lämna verksamheten. Två tredjedelar av landets kommuner var enligt undersökningen i färd med att göra nedskärningar i skolan. I över hälften av skolorna innebär nedskärningarna större klasser.⁷

Vi socialdemokrater vill avsätta en miljard kronor för att öka personaltätheten och värna skolan i krisen. Nu krävs det ökade resurser för att varje elev ska ha möjlighet att nå kunskapsmålen.

Modernisera skolans lokaler

Därutöver har vi tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet föreslagit en satsning på att modernisera skolans lokaler som presenteras i rutan nedan.

6.3.4 Gemensamt förslag från s, mp och v: Modernisera skolans lokaler

Alla barn har rätt till en bra skolmiljö. Sveriges skolor har stora behov av renoveringar. På grund av den ekonomiska krisen är arbetslösheten i byggbranschen hög. Det finns ett gyllene tillfälle att sätta igång och tidigarelägga renoveringsprojekt som skapar nya jobb, leder till bättre arbetsmiljö för lärare och elever i landets skolor och minskar energianvändningen i våra skolor.

Det tidigare stöd som funnits för energieffektivisering i offentliga lokaler håller på att avvecklas av regeringen. Vi menar att det är fel väg att gå, särskilt när byggkonjunkturen nu viker kraftigt.

Många skollokaler är stora energislukare. Genom renovering och upprustning skulle energianvändningen kunna minska kraftigt och därmed skulle

⁶ Lärarförbundet.

⁷ Lärarnas Riksförbund.

också driftskostnaderna minska långsiktigt. Det offentliga har här en skyldighet att gå före och visa hur god ekonomi och effektiv resursanvändning går hand i hand.

Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna föreslår att det införs en skol-ROT för renovering av skolor under perioden 2010–2012.

Avdraget ger skolorna maximalt 50 procent av arbetskostnaderna tillbaka. För att få ta del av avdraget krävs att renoveringarna minskar energianvändningen med 30 procent. Det motsvarar samma regelverk som omfattar totalrenoveringar av flerfamiljshus. Alla skolor ska kunna få del av stödet.

Vi avsätter 400 miljoner kronor för stödet per år 2010–2012. Vi bedömer att stödet skulle räcka till totalrenovering av omkring 600 skolor eller motsvarande skollokalyta. Används det fullt ut kan det betyda 3 500 tidigare lagda årsjobb i byggindustrin.

Sveriges elever och lärare har rätt till en bättre arbetsmiljö, och det är i kristider det är som allra mest lämpligt att göra de investeringarna. Att låta så många människor gå arbetslösa när det finns så mycket som behöver göras – det är ett oansvarigt slöseri med resurser.

Finansiella effekter av stöd till renovering av skolor

År	2010	2011	2012
<i>Miljoner kronor</i>	–400	–400	–400

6.3.5 Riktade satsningar till kommuner och landsting

Utöver sysselsättningsstödet, sjukvårdsmiljarden och skolmiljarden på totalt 11 miljarder kronor 2010–2012 föreslår vi i denna motion ett antal riktade satsningar, som tillfaller kommuner och landsting.

Miljoner kronor

	2010	2011	2012
Statsbidrag till kollektivtrafik	250	600	710
Traineeprogram i välfärden	500	500	0
Klimatinvesteringsprogram	250	200	200
Flexibla barnomsorgslösningar	100	100	100
Ungdomslyft	500	500	250
Komvux	750	750	250
Skol-ROT	400	400	400
Nej till barnomsorgspeng	–85	–85	–85
Totalt	2 600	3 000	1 800

6.3.6 Totalt 18 miljarder till kommuner och landsting

Totalt uppgår våra kommunsatsningar till 4,6 miljarder kronor 2010, 7,0 miljarder kronor 2011 samt 6,8 miljarder kronor 2012 – det vill säga 18 miljarder under hela perioden.

Miljoner kronor

	2010	2011	2012
Breda satsningar	2 000	4 000	5 000
Riktade satsningar	2 600	3 000	1 800
Totalt	4 600	7 000	6 800

6.3.7 Översyn av kommunernas ekonomiska förutsättningar

Kommunsektorns intäkter styrs av skatteunderlagets utveckling, som följer konjunkturen. Det gör att kommunernas inkomster utvecklas starkt när ekonomin som helhet befinner sig i en högkonjunktur och relativt svagt i en lågkonjunktur. Risken är stor att kommunerna bidrar till att förstärka konjunktursvängningarna genom att anställa fler i goda tider och säga upp medarbetare i sämre tider. Vi menar att det krävs en större översyn av kommunernas ekonomiska förutsättningar, och vi aviserade detta redan i januari 2009. Vi vill att kommunerna ska ha förutsättningar att tillhandahålla en god kvalitet i skolan, sjukvården och omsorgen oavsett konjunktur. Därefter har regeringen i vårpropositionen öppnat för en översyn av balanskravet.

7 Öka möjligheterna – minska klyftorna

7.1 Sammanfattning

Klyftorna ökar. Andelen med låg ekonomisk standard ökar med 30 procent mellan 2006 och 2010. Andelen barn som växer upp i fattiga familjer ökade med 50 procent mellan 2006 och 2009.

Barn och unga ska skyddas från krisens effekter. Vi vill prioritera barnen och de unga. Vi vill investera i bättre kvalitet i skolan och ge alla barn och unga goda uppväxtvillkor – trots krisen.

Tryggheten ska förbättras. Vi vill reparera trygghetsförsäkringarna och investera i ett brett program för att få sjukskrivna tillbaka i arbete.

Minska klyftan mellan löntagare och pensionärer. För pensionärer med låga och normala inkomster föreslår vi en skattesänkning som halverar klyftan i beskattning mellan lön och pension.

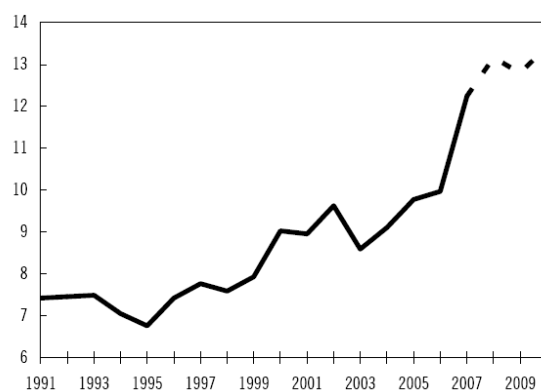
7.2 Klyftorna ökar

Sedan valet 2006 har regeringen konsekvent prioriterat stora skattesänkningar framför investeringar i jobb och välfärd. Människor med låga inkomster, som arbetssökande, sjukskrivna och pensionärer, har inte fått ta del av skattesänkningarna. Istället har de tvingats betala dem med sämre trygghet och färre

möjligheter. Det har lett till att klyftorna har ökat. Sedan 2006 har andelen personer med låg ekonomisk standard ökat med 30 procent. I dag har 13 procent av alla svenskar en inkomst som är lägre än 60 procent av medianinkomsten.

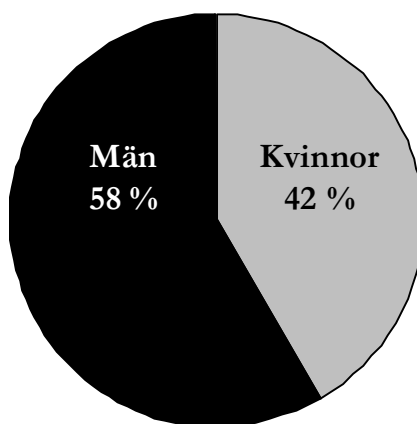
Andel individer med låg ekonomisk standard 1991–2010

Procent

Källa: Budgetpropositionen för 2010, bilaga 4.

Vuxna kvinnors och mäns andelar av effekterna av regeringens politik 2006–2010 på individuell disponibel inkomst

Källa: Budgetpropositionerna för 2009 och 2010 samt egna beräkningar.

I höstens budgetproposition lägger regeringen fram förslag som vidgar klyftorna ytterligare. Enligt riksdagens utredningstjänst har den tiondel som tjänar bäst fått nästan lika mycket som 60 procent av svenska folket tillsammans 2007–2010.

Den orättvisa fördelningspolitiken motiveras i huvudsak med att skapa drivkrafter för arbete. Men regeringen har ännu inte lyckats förklara *hur* de ökade klyftorna och strypta möjligheterna ska leda till fler jobb. Och verkligheten talar för det motsatta.

- I dag är det svårare att få plats på komvux än vad det var när det var högkonjunktur 2006.
- I dag är det färre personer som går en arbetsmarknadsutbildning än när det var högkonjunktur 2006.
- I dag har utanförskapet, som Moderaterna definierat det, ökat med 70 000 personer sedan 2006.

Ökade orättvisor är inte lösningen på Sveriges problem. För att fler ska få jobb måste vi skapa fler möjligheter – inte bygga nya återvändsgränder. Skolan måste hålla bättre kvalitet och sätta höga förväntningar på varje elev. De unga måste få chans till jobb, praktik eller utbildning. Den som förlorar jobbet ska kunna få vidareutbildning eller omskolning – inte fastna i passivt bidragstagande. Den verkliga arbetslinjen förutsätter en utbildningslinje. Så ger vi fler möjlighet att utvecklas och så ökar vi den sociala rörligheten, vilket gynnar sysselsättningen och tillväxten.

7.3 Barn och unga ska skyddas från krisens effekter

Alla som har barn i skolan vet vad jobbkrisen betyder i form av nedskärningar. När arbetslösheten ökar sjunker kommunernas skatteintäkter. Regeringens passivitet inför jobbkrisen får på så vis stora effekter på kommunernas ekonomi. Resultatet blir färre lärare, större klasser och mindre uppmärksamhet för varje elev. Risken är att ännu färre elever når sina kunskapsmål.

Men så hade det inte behövt bli. Regeringen borde snabbt och tydligt ha lämnat besked till kommunerna om extra resurser så att många av alla de timanställda lärare som redan har lämnat sina jobb fortfarande hade kunnat arbeta kvar. Hade regeringen i budgetpropositionen för 2010 lämnat besked som gav kommunerna långsiktiga planeringsförutsättningar så hade ytterligare uppsägningar 2011 och 2012 kunnat undvikas.

Samma resonemang gäller för barnens och de ungas uppväxtvillkor i stort. Jobbkrisen kan drabba den unga generationen hårt – men det är inte givet på förhand. Vi socialdemokrater vill prioritera barnen och de unga, så att de inte drabbas av krisen.

Vi vill också fortsätta att modernisera och reformera familjepolitiken i bred bemärkelse. Målet är att Sverige ska vara världens bästa land för barn, unga och deras familjer. Därför föreslår vi i denna motion ett program i fyra punkter för att barnen och de unga i möjligaste mån ska skyddas från krisens effekter:

Mer personal och mindre klasser i skolan

Alla skolor ska vara bra skolor, och alla barn och ungdomar ska få en god och likvärdig utbildning. Det kräver långsiktighet och ansvarstagande av beslutsfattare på alla nivåer. Regeringens tillfälliga tillskott till kommunerna riskerar att leda till fortsatta uppsägningar av lärare och till större klasser. Vi socialdemokrater vill motarbeta denna negativa utveckling. Vi vill därför avsätta en

miljard kronor per år i ett riktat statsbidrag 2010–2012 för att öka personaltätheten och minska klasstorlekarna för att värna skolan i krisen.

Underlätta livspusslet för barnfamiljer

Efter föräldraledigheten börjar den riktiga vardagen för barnfamiljen: balansen mellan jobb och barnens behov. Många föräldrar efterfrågar fler korta perioder av sammanhängande tid med sina barn och tonåringar, utan att för den skull permanent gå ned i arbetstid eller vara helt föräldraledig. Vi vill därför göra föräldraförsäkringen mer flexibel (inom ramen för dagens försäkring) så att man kan ta ut den för att få mer vardagstid med barnen – ända upp till 16 års ålder. Dessutom vill vi göra det lättare för föräldrar att kombinera arbete och familj genom att öka tillgången till barnomsorg på kvällar och helger. Det är bra både för dem som har oregelbundna arbetstider och för dem som har tillfälliga arbetstoppar på jobbet. Vi föreslår att 100 miljoner kronor avsätts i ett riktat statsbidrag för att stimulera kommunerna till mer flexibla barnomsorgslösningar.

Bättre ekonomi för barn till ensamstående och studenter

Barn som växer upp med ensamstående föräldrar har det ekonomiskt tuffare än andra barn. Därför vill vi höja underhållstödet med 125 kronor i månaden. Vi vill också förbättra situationen för de studenter som har barn, genom att höja tilläggsbidraget för barn med 50 procent. Det innebär en höjning på 246 kronor i månaden för studenter med ett barn och 400 kronor i månaden för studenter med två barn.

Stärk skyddsnetet för barn och unga

Vi vill också rikta särskilda insatser till de barn som har extra stora behov. Många barn med psykiska problem behöver hjälp och stöd i ett tidigt skede, och då behövs en välfungerande skolhälsovård. Vi vill därför öka resurserna till skolhälsovården. Men många barn och unga idag är också vana att söka hjälp och information via nätet – och i vissa fall kan det vara enklare än att besöka skolhälsovården. Den nationella hjälplinjen, som är en rikstäckande, anonym och kostnadsfri telefonjour för människor i akut psykisk kris och deras anhöriga, drivs ideellt. Vi vill stödja deras verksamhet så att de ska kunna utveckla en webbsida med chattfunktion. Dessutom vill vi investera i missbrukarvården för barn och ungdomar. Unga drogmissbrukare ska få vård utan dröjsmål. Vi menar att väntetiden till behandling behöver kortas till högst två veckor. Totalt vill vi investera 100 miljoner kronor per år 2010 till 2012 för att stärka skyddsnetet för barn och unga.

7.4 Vi vill se ett jämställt Sverige

Den svenska välfärdsmodellen har visat sig tillhöra de mest framgångsrika för att ge kvinnor och män lika möjligheter. En stark arbetslinje med högt arbets-

kraftsdeltagande för båda könen, tillsammans med en allmän välfärd med ett väl utbyggt socialt skydds nät och en ambitiös familjepolitik, är det mest centrala i en politik som har gjort Sverige till en internationell förebild för jämställdhet. Den borgerliga regeringen håller på att nedmontera viktiga delar i den svenska modellen och urholkar välfärdens ekonomi med skattesänkningar på lånade pengar. Den socialdemokratiska budgetmotionen värnar om jobben och välfärden – och därmed om grunden för den framgångsrika jämställdhetspolitiken.

Ett kraftfullt försvar för den svenska modellen är det bästa sättet att säkra jämställdhetens landvinningar. Men politiken för ökad rättvisa mellan könen måste fortsätta. Bland de förslag vi lägger i denna budgetmotion vill vi framhäva några som särskilt viktiga för ökad jämställdhet i arbetslivet, i familjelivet och i ett globalt perspektiv:

7.4.1 Jämställdhet i arbetslivet

- ? Förbättrad kvalitet i välfärden är en tydlig prioritet i budgetmotionen. Satsningar på sjukvård, skola och annan kommunal sysselsättning förbättrar kvaliteten för medborgarna, men även arbetsmiljön för personalen – ofta kvinnor – på dessa ofta stressiga arbetsplatser.
- ? Kvinnor arbetar deltid i mycket högre utsträckning än män. Flera kommuner har med ett målmedvetet arbete lyckats minska den ofrivilliga deltiden, vilket också leder till bättre service. Vi vill satsa på ett tvåårigt program för att bygga och sprida kunskap kring hur sådana modeller kan implementeras. Vi vill också förbättra tryggheten för dem som söker jobb på deltid genom att utöka antalet dagar från 75 till 100 vid deltidsarbetslöshet.
- ? För att få bort lönediskriminering föreslår vi att den nya Diskrimineringsombudsmannen ska få extra resurser för att kunna intensifiera sitt arbete med att följa upp lönekartläggningar. Därutöver avsätter vi resurser för utbildningar till arbetsgivare och fackliga företrädare för jämställda löner.
- ? Jämställdheten i näringslivet behöver förbättras radikalt. Det arbetet består av ett brett spektrum av åtgärder, varav insatser för fler kvinnliga småföretagare är en. Vår grundplåt för att stimulera nyföretagande ska till exempel stimulera kvinnligt entreprenörskap.
- ? Vår satsning för bättre kvalitet i högskolan kommer i hög grad att gå till utbildningar där kvinnor är i majoritet. Högre kvalitet i utbildningen skapar bättre förutsättningar för lika möjligheter i arbetslivet.
- ? I många offentliga verksamheter råder en sned könsfördelning, liksom på arbetsmarknaden i övrigt. Traineeprogram i välfärden och praktikprogram i statliga myndigheter förbättrar möjligheterna att komma tillrätta med en sned könsfördelning.
- ? Kollektivtrafiken används i högre grad av kvinnor än av män. Vår stora satsning på en bättre kollektivtrafik underlättar därför särskilt för kvinnor att förbättra sin ställning på arbetsmarknaden.

7.4.2 Jämställdhet i familjelivet

- ? Ensamstående föräldrar har det särskilt tufft ekonomiskt. De flesta av dessa är kvinnor. Vi vill höja underhållsstödet med 125 kronor per månad och barn. Vi vill också förbättra situationen för de studenter som har barn, genom att höja tilläggsbidraget för barn med 50 procent.
- ? Fortfarande är det mycket vanligare att kvinnor är hemma med sjuka barn än att män är det. Det beror bland annat på att män oftast tjänar mer. Vårt förslag om att höja den tillfälliga föräldrapenningen underlättar för föräldrar att fördela VAB-dagar mer jämställt.
- ? En tillgänglig barnomsorg är central för kvinnors deltagande på arbetsmarknaden. Både de som har regelbundna arbetstider och de med tillfälliga arbetstoppar på jobbet behöver en ökad tillgång till barnomsorg på kvällar och helger. Vi vill stimulera kommunerna till mer flexibla barnomsorgslösningar.

7.4.3 Jämställdhet i ett globalt perspektiv

- ? FN:s befolkningsfond UNFPA bedriver en verksamhet som är mycket viktig för jämställdhet, kvinnors rättigheter, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter och uppfyllandet av millenniemål om minskad mödradödlighet. Det är viktigt att Sveriges stöd till denna sektor är fortsatt starkt, och vi vill därför höja anslaget till UNFPA.

7.5 Minska otryggheten – trygga människor vågar

Risken för sjukdom, arbetsskada eller arbetslöshet är omständigheter som ofta ligger utanför vår egen kontroll. Tanken med den generella välfärden är att alla ska ha rätt till trygghet, oavsett inkomst, ålder eller social ställning. Det innebär en rationell och rättvis fördelning av de risker som vi alla möter genom livet, men det innebär också något mer.

När välfärden och tryggheten omfattar alla, då vågar människor mer – att byta jobb, starta företag, flytta eller börja studera. Tillväxten och den ekonomiska utvecklingen gynnas av att trygga människor vågar pröva det nya. Därför underlättar goda trygghetsförsäkringar de förändringar på arbetsmarknaden och i arbetslivet som är nödvändiga i en modern globaliserad ekonomi.

Den borgerliga regeringen har i rask takt genomfört betydande förändringar och försämringar i den svenska välfärdsmodellen, som vi nu börjar se konsekvenserna av. Det är allvarligt för de enskilda som drabbas men också för framtidens jobb och sysselsättning.

Regeringens hantering av sjukförsäkringen är ett hafsverk som drabbar enskilda människor hårt. Stora ogenomtänkta förändringar utan konsekvensanalyser medför att många människor far illa. Vi känner stor osäkerhet inför många av de prognoser och antaganden som görs i budgetpropositionen. Utgifterna de närmaste åren för sjukpenning och sjuk- och aktivitetsersättning justeras med betydande belopp från en budgetproposition till en annan. Faran

är betydande att det i framtiden visar sig att de kraftiga utgiftsminskningar som nu presenteras inte är realistiska.

Vid årsskiftet infaller den så kallade ”stupstocken” i sjukförsäkringen, då tusentals människor i ett slag kommer att bli av med sin sjukpenning eller sjuk- och aktivitetsersättning (det som tidigare kallades förtidspension). Enligt Försäkringskassans bedömning så kommer successivt sammanlagt 54 000 människor att utförsäkras under nästa år, 22 000 av dem har haft sjukpenning och 32 000 tillfällig sjuk- och aktivitetsersättning. Under 2011 utförsäkras 27 000 och 2012 utförsäkras 9 000 personer. Åren därefter bedöms det handla om 6 000 till 7 000 personer årligen.

Vi menar att stupstocken i sjukförsäkringen inte är värdig ett land som vårt. Den som är sjuk och inte kan arbeta ska ha rätt till sjukpenning, även om han eller hon har varit sjuk en längre period. Är man inte längre sjuk är det självklart att man ska återgå i arbete eller söka ett nytt arbete – men det ska gälla redan från första dagens sjukskrivning. Vi säger nej till stupstocken i sjukpenningen.

De som haft tidsbegränsad sjuk- eller aktivitetsersättning (tillfällig förtidspension) har fått just det för att de någon gång i framtiden, men inte för närvarande, kommer att kunna återfå hela eller delar av sin arbetsförmåga. Att det för alla enskilda individer skulle sammanfalla med den dag som regeringen bestämt att sjukersättningen ska upphöra att gälla, faller på sin egen orimlighet. Att inte ens regeringen tror på sin egen politik framgår av antaganden i budgetpropositionen om att en del av dessa människor förväntas återvända till sjukförsäkringen.

Arbetsförmedlingen ska nu ansvara för en för dem helt ny kategori, samtidigt som antalet arbetslösa når nya rekordhöjder. Förmedlingen ska dessutom ta över ansvaret för alla nyanlända flyktingar. Visserligen har de fått extra resurser för detta arbete, men vi ställer oss frågande till om det beting Arbetsförmedlingen har fått med kort varsel är realistiskt och genomförbart. Varje enskild arbetssökandes situation måste tas på allvar. Sverige har inte råd med någon experimentverkstad i detta allvarliga läge. Vi menar att de som är sjuka ska fortsätta att vara sjukskrivna och få hjälp med rehabilitering för att bli friska. Med vårt förslag om ett nej till stupstocken i sjukpenningen kommer betydligt färre personer att knacka på dörren hos Arbetsförmedlingen jämfört med regeringens politik.

För att stärka tryggheten och hjälpa sjukskrivna tillbaka i arbete föreslår vi ett program i tre punkter:

7.5.1 En rehabiliteringsmiljard

Många av dem som är sjukskrivna och en betydande del av dem som tidigare har haft sjuk- och aktivitetsersättning har en lång, passiv period av sjukskrivning eller förtidspensionering bakom sig. Utan individuellt anpassade insatser kommer det att vara svårt för dessa personer att gå tillbaka i arbete – även om de har arbetsförmåga. Dessa personer behöver få ett bra bemötande och få del av en individuellt anpassad och arbetslivsinriktad rehabilitering. Därför vill vi avsätta en rehabiliteringsmiljard för att få sjukskrivna och före detta förtids-

pensionärer tillbaka i arbete 2010 till 2012. Två tredjedelar av dessa resurser avsätts till Försäkringskassan för rehabilitering av sjukskrivna. En tredjedel går till Arbetsförmedlingen för rehabilitering av dem som tidigare haft tidsbegränsad sjuk- och aktivitetsersättning.

7.5.2 Ett handslag för hälsa och delaktighet – 10 000 fler lönebidrag

Idrottsföreningar, samfund, teatrar och kulturhus har ofta behov av hjälp med allt från praktiska göromål till administration. Många ideella krafter gör stora insatser som med ytterligare hjälp skulle kunna bli än mer värdefulla. Vi vill erbjuda ett handslag för hälsa och delaktighet. Med lönebidragsanställningar riktade mot den ideella sektorn och kulturverksamheter i bred bemärkelse kan många som tidigare haft tillfällig förtidspension få en ny möjlighet att starta om arbetslivet och göra en viktig insats.

Vi vill ge möjlighet för dem som utförsäkras från den tillfälliga sjuk- och aktivitetsersättningen att erbjudas ett lönebidrag. Utöver den ökning av lönebidragen som regeringen föreslår avsätter vi därför ytterligare medel som motsvarar 5 000 lönebidrag 2010, 7 500 lönebidrag 2011 och 10 000 lönebidrag 2012 riktade till den ideella sektorn och kulturverksamhet. Med denna förstärkning avsätter vi resurser så att hälften av dem som deltar vid introduktionsprogrammet i Arbetsförmedlingen kan få en lönebidragsanställning.

7.5.3 En trygg sjukpenning

Vi vill se till att den som är sjuk och inte kan arbeta ska ha rätt till sjukpenning, även om han eller hon har varit sjuk en längre period. Därför föreslår vi att stupstocken i sjukpenningen tas bort och att ersättningsnivån ska vara 80 procent under hela sjukperioden.

På sikt vill vi också höja taket i sjukpenningen till 10 prisbasbelopp, så att de allra flesta får ut 80 procent av sin tidigare inkomst i sjukpenning. Den ekonomiska krisen och regeringens ansvarslösa skattesänkningar har dock eroderat statens finanser. Därför vill vi genomföra höjningen stegvis, i takt med att det statsfinansiella läget så tillåter. I denna budgetmotion föreslår vi att taket för sjukpenningen och den tillfälliga föräldrapenningen (de så kallade VAB-dagarna) höjs till 8 prisbasbelopp 2010, 8,5 prisbasbelopp 2011 och 9 prisbasbelopp 2012.

7.6 En arbetslöshetsförsäkring som stärker Sveriges konkurrenskraft

Sverige ska ligga i topp när det gäller kunskap, kompetens och produktivitet för att klara välfärden och tillväxten i framtiden. Därför har vi motsatt oss den borgerliga regeringens försämringar i arbetslöshetsförsäkringen när det gäller nedtrappningen av ersättningsnivån, sänkningen av taket i arbetslöshetsförsäkringen och höjningen av egenavgifterna. I debatten om arbetslöshetsförsäkringens effekter på sysselsättningen har regeringen hävdade att en sänkning

av ersättningsnivån skulle vara ensidigt positiv för svensk ekonomi och samsättning. Detta påstående ifrågasätts av allt fler forskare.

OECD har vid en genomgång av forskningen på området konstaterat att en mer generös arbetslöshetsförsäkring tenderar att leda till bättre matchning på arbetsmarknaden eftersom den arbetslöse får bättre ekonomiska förutsättningar att söka efter ett lämpligt arbete som motsvarar hans eller hennes utbildningsnivå och kompetens. Enligt flera studier ger det bättre förutsättningar för att hitta ett nytt jobb med en god lön.

Regeringen bekräftade själv OECD:s tes i bilaga 2 till budgetpropositionen för 2008. Där återfinns följande konstaterande: ”Det är i och för sig sannolikt att tillväxten i arbetskraftens genomsnittliga produktivitet dämpas framöver. Detta är bland annat en följd av långsammare ökning i den genomsnittliga utbildningsnivån och av regeringens arbetsmarknadsreformer.”

Vi vill prioritera att sänka avgifterna till arbetslöshetsförsäkringen. Därför vill vi införa en skattereduktion för avgiften som motsvarar upp till 75 procent av avgiften. Det betyder att den löntagare som idag betalar 400 kronor i avgift får en skattereduktion om 300 kronor.

Utöver att kraftigt sänka avgiften till arbetslöshetsförsäkringen vill vi också förbättra den så att de allra flesta får ut 80 procent av sin tidigare inkomst vid arbetslöshet. Denna reform ska genomföras så snart det statsfinansiella läget så tillåter. Vi vill börja med att höja ersättningsnivån i a-kassan till 80 procent och taket till 950 kronor per dag 2010, 970 kronor per dag 2011 och 990 kronor per dag 2012. Efter 100 dagars arbetslöshet trappas taket i a-kassan ned med 150 kronor per dag. Förändringarna innebär att taket höjs från 18 700 kronor i månaden till 27 200 kronor i månaden, vilket gör att många sjuksköterskor, lärare och byggnadsarbetare kan få ut 80 procent av sin tidigare lön i ersättning vid arbetslöshet. Vi vill också förbättra arbetslöshetsförsäkringen för deltidsarbetslösa, så att antalet ersättningsdagar höjs från 75 till 100 dagar.

7.7 Minska klyftan mellan löntagare och pensionärer

Regeringen har infört en ny klyfta mellan pensionärer och löntagare, genom att införa en ny pensionärsskatt. För den som går i pension innebär den att skatten på pensionen blir högre vid samma inkomst – och detta trots att pensionen i sig oftast är lägre än lönen. Regeringen säger att det ska löna sig att arbeta. Det håller vi socialdemokrater med om. Men vi menar också att det ska löna sig att ha arbetat. Pension är uppskjuten lön. Rätt ska vara rätt. Pension och lön ska beskattas lika.

Den borgerliga regeringen föreslår en skattesänkning för pensionärerna i årets budgetproposition. Men samtidigt föreslår de en ytterligare skattesänkning för löntagarna som är större än skattesänkningen för pensionärerna. Det betyder att resultatet av budgetpropositionen blir att klyftan i beskattning mellan löntagare och pensionärer utvidgas ytterligare vid årsskiftet.

Vi socialdemokrater säger nej till detta. Vi vill steg för steg minska klyftan mellan löntagarna och pensionärerna. I denna motion föreslår vi att skatten

för pensionärer sänks, mest för pensionärerna med normala inkomster. Förslaget innebär att klyftan i beskattning mellan löntagare och pensionärer halveras för pensionärer med låga och normala inkomster. Detta skatteförslag beskrivs utförligare i avsnitt 8 ”Investeringar i jobb och välfärd kräver skatter”.

8 Investeringar i jobb och välfärd kräver skatter

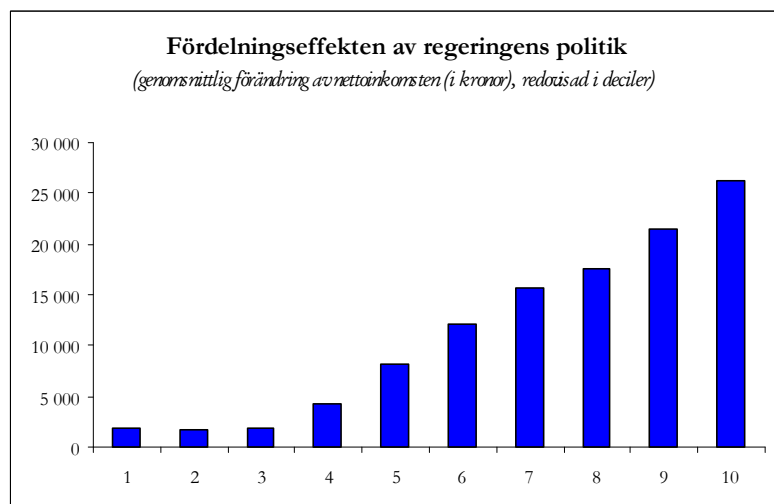
Vi socialdemokrater har höga ambitioner för Sverige. För att klara jobben, välfärden och de offentliga finanserna behöver Sverige en ny färdväg. Lösningen på Sveriges problem är inte att låna till skattesänkningar. De borgerliga partierna gick till val 2006 på att skapa fler jobb. Medlet för att nå detta mål påstods vara skattesänkningar. Detta har visat sig vara helt ineffektivt för att skapa jobb. Hade resurserna använts för effektiva insatser hade sysselsättningen varit högre och arbetslösheten lägre. Målet för den borgerliga regeringens skattesänkningar är istället något annat: att göra Sverige till ett europeiskt genomsnittsland.

Vår utgångspunkt är att skatt ska betalas efter bärkraft och välfärd fördelas efter behov. Den som har högre inkomster ska bidra med mer än den som har lägre, men alla ska få del av välfärden oavsett inkomst. Detta skapar både solidarisk omfördelning och trygghet.

Regeringen lånar till skattesänkningar

Den borgerliga regeringen ärvde ett överskott i de offentliga finanserna om 70 miljarder kronor. Detta överskott har förbytt i ett underskott om 70 miljarder kronor. Nästa år väntas underskottet växa ännu mer och uppgå till över 100 miljarder kronor. De försämrade finanserna hänger starkt samman med att regeringen har sänkt skatterna istället för att investera i jobben. Netto har regeringen sänkt skatterna med närmare 100 miljarder kronor.

Riksdagens utredningstjänst har studerat konsekvenserna av den moderatstyrda regeringens ekonomiska politik. Effekterna är slående. Den rikaste tiondelen har fått nästan lika mycket som 60 procent av folket har fått tillsammans.

Källa: Riksdagens utredningstjänst.

Ett rättvist och välfungerande skattesystem

Skattesystemet har under de senaste åren blivit orättvisare. Förmögenhets- skatten har avskaffats och fastighetsskatten har sänkts kraftigt för exklusiva villor. Pensionärer, arbetslösa och sjuka får idag betala mer i skatt än friska löntagare. Detta skadar skattesystemets legitimitet. Vi vill istället göra skat- terna rättvisare. Därför föreslår vi i denna budgetmotion att en förmögenhets- skatt införs, att fastighetsskatten görs rättvisare och att de som tjänar mer än en miljon kronor om året inte får något förvärvsavdrag. Vi minskar också klyftan mellan den skatt som en löntagare och en pensionär betalar. Vi accep- terar inte att en pensionär ska betala en högre skatt än en löntagare vid samma inkomst.

Den borgerliga skattepolitiken har genom särlösningar och snåriga regler gjort det svenska skattesystemet mindre effektivt. Till exempel betalar lönta- gare och pensionärer vid samma inkomst olika mycket i skatt, och företag betalar olika mycket i socialavgifter beroende på åldern på deras anställda. Kombinationen av särregler och undantag gör skattesystemet oöverskådligt och mindre effektivt. Det skadar skattesystemets legitimitet och på sikt viljan att vara med och bidra, och det innebär att skattesystemet i sin helhet borde genomgå en större översyn. I avvaktan på detta föreslår vi i denna budgetmo- tion ett antal förändringar som gör skattesystemet rättvisare och effektivare.

Våra skatteförändringar är neutrala för kommunerna

I tabellen över våra skatteförslag redovisas nettokostnaden/nettointäkten för konsoliderad offentlig sektor (KOS). Det betyder att våra skatteförändringar (med undantag för de utgifter som ligger på skattesidan, som i flera fall helt eller delvis är ett stöd för kommunsektorn) är neutrala för kommunerna och ålderspensionssystemet. Kommunerna varken tjänar eller förlorar på våra skatteförslag.

Hade vi presenterat dessa skatteförslag i regeringsställning hade vi gjort en teknisk justering i statsbudgeten: kommunerna hade kompenserats genom en höjning av anslaget ”kommunalekonomisk utjämning” och utgiftstaken hade samtidigt justerats med samma belopp. I våra skattetabeller redovisas dock skatteintäkterna netto för att ge en enklare överblick.

Exempel – skatter och kommunsektorn

I vårt budgetalternativ avvisas regeringens ”nedsatta socialavgifter”. Förslaget ger staten en bruttoinkomst om 15,9 miljarder kronor. Men samtidigt minskar inkomsterna från företagsskatt om 3,7 miljarder kronor på grund av ökade utgifter. Staten får därtill ökade utgifter för statligt anställda om 0,3 miljarder kronor. Därtill kompenserar staten kommunerna fullt ut för de ökade kostnaderna om totalt 1,5 miljarder kronor (se RUT, dnr 2009:1323). Kompensationen genomförs här direkt genom en sänkning av skatteintäkterna. Efter att man har justerat för skattebortfallet för staten och de ökade kostnaderna för statligt anställda och genom en full kompensation för kommunerna ger förslaget netto ökade skatteintäkter för den offentliga sektorn om 10,4 miljarder kronor. Det är denna nettosumma som vi redovisar i skattetabellerna.

8.1 Skatt på inkomst

Vi avslår i vår motion regeringens skattesänkningar på inkomstskatteområdet, det så kallade utvidgade förvärvsavdraget, som nu regeringen genomför på lånade pengar. Resurserna behövs för att investera i jobb och välfärd. Inom ramen för förvärvsavdraget kommer vi dessutom att införa en skattereduktion av avgiften till arbetslöshetsförsäkringen. Avdraget för hushållsnära tjänster avskaffas. Vi minskar klyftan i beskattning mellan pensionärer och löntagare. Vi avskaffar helt förvärvsavdraget för dem som har en miljoninkomst.

Det så kallade ”förvärvsavdraget”

Syftet med förvärvsavdraget är att öka skillnaderna mellan de som arbetar och de som inte arbetar. Politiken har inte resulterat i fler jobb. Tvärtom ökar nu arbetslösheten mycket kraftigt. Trots att de tidigare skattesänkningarna inte har gett jobb så väljer nu regeringen att gå vidare och låna till nya skattesänkningar. Regeringens politik att låna till permanenta skattesänkningar har mött kritik av till exempel ordföranden för regeringens eget finanspolitiska råd. Vår principiella hållning är att pensionärer och personer som har ersättningar från våra försäkringssystem inte ska beskattas hårdare än löntagare vid samma inkomst.

Att införa stimulanser som håller kvar personer över 65 år på arbetsmarknaden är rimligt. Vi anser därför att regeringens förvärvsavdrag för beskattningen av pensionärer som jobbar är positivt. Vi avser att under nästa mandatperiod gå vidare med ytterligare förändringar i skattesystemet som stimulerar äldre att stanna kvar på arbetsmarknaden.

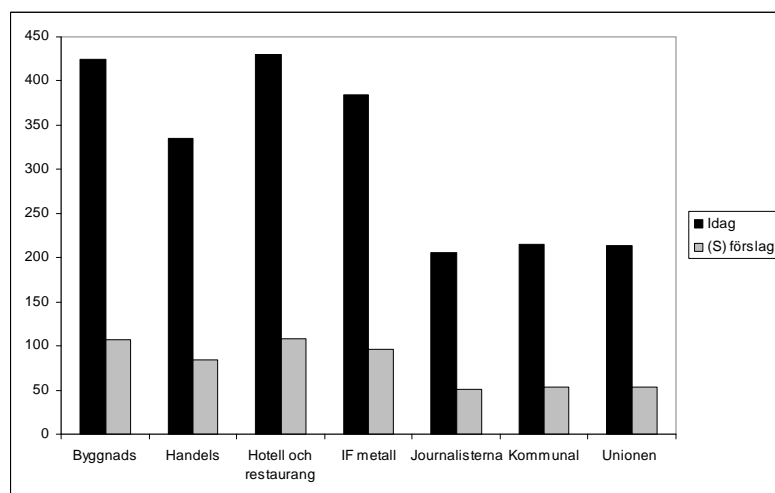
Skattereduktion i a-kassan

Regeringen har fört en politik som gjort att vanligt folk i stor utsträckning har fått finansiera sina egna skattesänkningar medan de med höga inkomster och stora förmögenheter endast har fått sin skatt sänkt. Många löntagare har fått sina avgifter till a-kassan höjda med hundratals kronor i månaden. Samtidigt har ersättningen försämrats. Konsekvensen är att 500 000 löntagare har lämnat arbetslöshetsförsäkringen och nu står utan försäkring mitt i en allvarlig jobbkris. Detta har skadat den svenska modellen. Vi vill istället satsa på en kraftfull skattereduktion motsvarande upp till 75 procent av avgiften. Det betyder att den löntagare som idag betalar 400 kronor istället får en skattereduktion om 300 kronor. Detta förslag är av sådan karaktär att det kan verkställas omedelbart.

Vi avser också att ta bort den differentiering av avgiftsnivån till a-kassan beroende på arbetslöshet som regeringen har infört. För att göra detta kommer vi att se över hela den nuvarande konstruktionen av avgiftssystemet. Skattereduktionen innebär att avgiften för ett medlemskap i a-kassan kommer att understiga 100 kronor i månaden för de flesta a-kassor.

Sänkt kostnad för medlemskap i a-kassa

Kronor per månad

Källa: IAF.

Förändringen sker inom ramen för förvärvsavrdraget och innebär att förvärvsavrdraget skalas ned. Det kombinerade förslaget innebär att medlemmar i a-kassan med låga inkomster och höga a-kasseavgifter tjänar mest på förslaget.

Minskad klyfta för pensionärer

Pensionärer betalar idag mer i skatt än personer som arbetar, vid lika inkomster. Trots en mindre justering i budgetpropositionen föreslår regeringen att klyftan mellan löntagare och pensionärer ska vidgas. Vi socialdemokrater

accepterar inte skillnaden i beskattning mellan pensionärer och löntagare. Vi föreslår i vårt budgetalternativ ett första steg mot att återupprätta rättvisan i skattesystemet.

Vi vill sänka skatten för breda pensionärsgrupper. Alla pensionärer med en inkomst upp till cirka 30 000 kronor i månaden får en större skattesänkning med Socialdemokraternas förslag än med regeringens förslag.

Skatten för pensionärer sänks genom att grundavdraget höjs, mest för pensionärerna med en normalinkomst. Totalt kostar förslaget drygt tre miljarder kronor, utöver regeringens förslag. Samtidigt som skatten sänks för pensionärer så avvisar vi socialdemokrater det utvidgade förvärvsavdrag som regeringen föreslår. Detta bidrar också till en minskad klyfta mellan pensionärer och löntagare. Av tabellen framgår att vår politik skulle halvera eller nära halvera klyftan – mellan den skatt som en löntagare och den skatt som en pensionär betalar – för pensionärer med normal pension.

Klyftan i beskattningen mellan pensionärer och löntagare år 2010

Månadsinkomst	Skatteklyfta 2010 med regeringen	Kvarstående klyfta 2010 med Socialdemokraterna	Klyftan med (s) jämfört med regeringen
7 667	400	172	<i>Mer än halverad</i>
10 000	599	289	<i>Halverad</i>
11 000	629	291	<i>Halverad</i>
12 000	659	311	<i>Halverad</i>
13 000	688	332	<i>Halverad</i>
14 000	726	373	<i>Halverad</i>
15 000	785	433	<i>Nära halverad</i>
16 000	844	493	<i>Nära halverad</i>
18 000	964	616	<i>Minskad med 1/3</i>
20 000	1 085	741	<i>Minskad med 1/3</i>

Källa: Riksdagens utredningstjänst och egna beräkningar.

Inget förvärvsavdrag på miljoninkomster

Vi menar att den som har miljoninkomster inte behöver något förvärvsavdrag. Regeringens orättvisa politik har kraftigt gynnat dem som tjänar mest. Bördorna måste delas rättvist. Fler måste bidra. Vi vill därför ta bort förvärvsavdraget steg för steg så att det är helt borta vid höga miljoninkomster. För den som tjänar 70 000 kronor i månaden betyder avtrappningen en skattehöjning på cirka 500 kronor i månaden. För en inkomst på cirka 115 000 eller mer utgår inget förvärvsavdrag, vilket betyder en skattehöjning på cirka 1 500 kronor per månad. Avtrappningen görs med 1 procent från cirka 45 000 och ytterligare cirka 1 procent från 50 000. Denna skatteförändring ger närmare en miljard kronor.

Höjt reseavdrag med 50 öre

Vi väljer att i årets budget fram med ett förslag om höjd koldioxidsskatt om sex öre. För att fullt ut kompensera dem som måste använda bilen vid resor

till och från jobbet höjer vi reseavdraget. Det höjda reseavdraget kostar cirka 100 miljoner kronor.

8.2 Socialavgifter

Ungdomsarbetslösheten i Sverige är idag bland de högsta i Europa. Regeringens enda svar på den höga ungdomsarbetslösheten är att sänka arbetsgivaravgiften för alla företag som redan har ungdomar anställda. Regeringens finanspolitiska råd anser att nedsätta socialavgifter för olika åldersgrupper är ett ineffektivt sätt att öka sysselsättningen. Vi delar experternas bedömning och föreslår att differentieringen avskaffas. Vi vill istället uppmuntra företag att anställa arbetslösa ungdomar genom en avskaffad arbetsgivaravgift. För unga som länge stått utanför arbetsmarknaden vill vi införa ett generöst "förstajobbetavdrag". Regeringens "nystartsjobb" accepteras. Villkoren för att starta företag och anställa förstärks genom förbättrade villkor för entreprenörskap.

Skattereduktioner för arbetsgivare som anställer arbetslösa unga

Vi föreslår ett riktat avdrag för alla som anställer en arbetslös ungdom. Förslaget innebär en skattereduktion som motsvarar arbetsgivaravgiften för den som anställer en arbetslös mellan 20 och 25 år. Avdraget utgår för alla arbetslösa ungdomar som är inskrivna vid Arbetsförmedlingen.

4 000 förstajobbetavdrag för arbetsgivare som anställer långtidsarbetslösa unga

För de unga som är långtidsarbetslösa och som saknar den praktiska erfarenheten och de rätta kontakterna för att komma in på arbetsmarknaden satsar vi på ett kraftfullt förstajobbetavdrag. Om man anställer en ung långtidsarbetslös person får man som arbetsgivare göra ett avdrag om två tredjedelar av lönekostnaden, vilket är en betydligt mer generös subvention än skattereduktionen för arbetsgivare som anställer arbetslösa unga och nystartsjobben. Syftet med förstajobbetavdraget är just att rikta det till dem som verkligen behöver hjälp för att komma i arbete. Förstajobbetavdraget löper under en period om upp till 12 månader.

Sänkta egenavgifter för entreprenörer

När den borgerliga regeringen tillträdde höjde den egenavgifterna för entreprenörer med fem procentenheter. Efter fler år med hård kritik så har nu regeringen valt att återställa egenavgifterna till den nivå som gällde förra mandatperioden. Vi välkomnar denna sena reträtt, men kan samtidigt konstatera att den borgerliga regeringens misstag sannolikt har bidragit till att nyföretagandet har minskat.

Sänkt skatt för entreprenörer som anställer

Vi menar att det finns behov av att stimulera entreprenörer att göra sin första anställning. Vi vill införa en tillfällig nedsättning av arbetsgivaravgiften om

15 procentenheter för den enmansföretagare som gör sin första anställning. För att en företagare ska bli berättigad till stimulansen krävs godkännande från lämplig myndighet. Nedsättningen ska gälla under år 2010 och år 2011. Totalt avsätts under dessa två år en miljard kronor.

8.3 Skatt på fastigheter, kapital m.m.

Vi anser att skattesystemet måste vara rättvist utformat för att vara legitimt. Därför är det viktigt att de med högre inkomster och större förmögenheter betalar mer i skatt än andra. Även en ökad rättvisa i beskattningen av fastigheter måste säkerställas. Beskattningen av fastigheter är idag kopplad till kommunerna. I vårt budgetförslag kvarstår denna modell och därmed så tillfaller ”fastighetsavgiften”, inklusive de inkomster som tillkommer vid förändrade taxeringsvärden, kommunerna.

8.3.1 Gemensamt förslag från s, mp och v: En ny rättvis rödgrön fastighetsskatt

De borgerliga partierna lovade i valrörelsen att avskaffa fastighetsskatten. Det har inte skett. De med lyxvillor har fått en kraftigt sänkt skatt. Men vanliga småhusägare har istället bara fått se sin fastighetsskatt byta namn till fastighetsavgift.

De förändringar som regeringen har gjort har bidragit till att öka klyftorna i Sverige samtidigt som bostadsmarknadens funktionssätt har försämrats. Regeringen har infört en räntebeläggning på uppskov. Räntebeläggningen, som är att betrakta som en skatt, gäller inte bara nya uppskov utan även tidigare gjorda uppskov.

Regeringens hantering av fastighetsskatten har orsakat stor oro bland husägare. Vi menar att det är viktigt att husägare får långsiktiga besked som gör att de kan planera sin ekonomi på ett bra sätt. Samtidigt är det tydligt att rättvisan, neutraliteten och rörligheten måste förbättras.

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet är överens om att utforma den samlade beskattningen på fastigheter på ett sätt som bidrar till att skapa ett bättre fördelningspolitiskt skattesystem. Vårt gemensamma besked är att det nuvarande systemet för fastighetsskatt kvarstår med tre tydliga förbättringar:

- 1) **Rättvis:** De som har de dyraste villorna, med ett marknadsvärde över cirka sex miljoner kronor (dvs. ett taxeringsvärde om 4,5 miljoner kronor eller mer), kommer att få höjd skatt. Samtidigt utvidgas den nuvarande begränsningsregeln så att fler med små inkomster får sänkt fastighetsskatt.⁸

⁸ I detta förslag utvidgas den nuvarande begränsningsregeln. Vi är beredda att om det finns behov se över konstruktionen av begränsningsregeln så att rättvisan ökar.

- 2) **Neutral:** Fastighetsskatten för hyresfastigheter och bostadsrättsföreningar sänks. Neutraliteten mellan olika boendeformer utreds och åtgärder vidtas.
- 3) **Rörlighet:** Uppskovsskatten och begränsningen för uppskov tas successivt bort, givet att det statsfinansiella läget så tillåter och att det finansieras på ett fördelningspolitiskt acceptabelt sätt. På så sätt ökar rörligheten på bostadsmarknaden. I ett första steg tas skatten på uppskov upp till 200 000 kronor bort. Därmed har nästan hälften av den statsfinansiella kostnaden för att avskaffa uppskovet uppnåtts. Vi kommer även att tillätta en utredning som ser över systemet med uppskov och hur det kan säkerställa att uppskoven betalas in.

Förändringar av fastighetsskatten år 2010 och 2011

Ny fastighetsskatt om 1 % över ett marknadsvärde om cirka 6 miljoner kronor för villor (dvs. på ett taxeringsvärde om 4,5 miljoner eller mer)	cirka +300 miljoner
Begränsningsregeln (om max 4 % av inkomsten i fastighetsskatt) utvidgas så att den med liten inkomst får sänkt fastighetsskatt	cirka -100 miljoner
Räntebeläggning av uppskov (så kallad uppskovsskatt) avskaffas för belopp lägre än 200 000 kr	cirka -400 miljoner
Reavinstskatten (vid bostadsförsäljning) höjs från 22 till 23 %	cirka +600 miljoner
Fastighetsskatt för hyreslägenheter och bostadsrätter sänks från 0,4 % till 0,22 %	cirka -500 miljoner
Total finansiell effekt	cirka noll

Observera att den sammantagna effekten inte är summan av delarna då dessa förslag samverkar.

Källa: RUT, dnr 2009:894.

<i>Miljarder kronor</i>	2010	2011	2012
Samlad effekt av förändringar inom beskattningen av fastigheter	0	0	0

Förändrad fastighetsskatt för fastigheter med låga taxeringsvärden m.m.

Idag har ett antal småhusägare kommit i kläm genom regeringens oansvariga hantering av fastighetsskatten. Det rör sig bl.a. om småhusägare med lågt taxerade hus som har fått högre skatt än grannar med exklusiva fastigheter. Vi delar bedömningen att dessa fastigheter ska omfattas av det vanliga systemet för fastighetsskatt (så kallad fastighetsavgift). Vi avvisar dock regeringens finansieringsmodell som bygger på att uppskovsmöjligheterna försämrats. Finansieringen bör istället göras inom ramen för den samlade beskattningen

av kapital och fastigheter. Att underlätta rörlighet är särskilt viktigt nu med den osäkerhet som finns på bostadsmarknaden.

Förmögenhetsskatt

Vi föreslår att en förmögenhetsskatt införs igen. Skattesatsen ska vara 1 (en) procent. Golvet är 2 miljoner kronor för ensamstående och 4 miljoner för sammanboende. Ett tak för skatten ska införas så att ingen ensamstående kommer att behöva betala mer än 5 miljoner kronor i förmögenhetsskatt och inget tvåpersonshushåll mer än 10 miljoner kronor i förmögenhetsskatt.

De lätttnadsregler och de undantag som fanns i det tidigare systemet med förmögenhetsskatt ska kvarstå. Vi kommer att ha kvar skatteregeln att ingen ska betala mer än 60 procent av sin inkomst i skatt. Det kommer även att finnas en begränsning av hur mycket man behöver betala i förmögenhetsskatt på den delen som har en fastighet som bas. Lex Uggle-problematiken med överlikviditet i bolag ska undvikas genom att tillgångar i ett företag ska vara fria från förmögenhetsskatt.⁹ Vi är beredda att tillsammans med näringslivet diskutera förändringar i förmögenhetsskattens utformning eller möjliga skatteförändringar som har en liknande fördelningspolitisk profil.

Risckapitalavdrag

Vi vill införa ett risckapitalavdrag för den som investerar i ett nytt nystartat företag. Avdraget innebär att den som investerar i ett nystartat företag kan få dra av 20 procent av det investerade beloppet, dock max 100 000 kronor. Beloppet dras mot skatt på inkomst av tjänst, fastighetsskatt samt förmögenhetsskatt. Denna modell har utretts och förespråkas av t.ex. Svenskt Näringsliv. I utredningens modell finns konkreta förslag för utformningen som säkerställer att avdraget inte missbrukas. Om det finns andra modeller som är mer effektiva till sin utformning är vi villiga att överväga dem. Totalt avsätter vi 500 miljoner kronor för ett temporärt stöd under 2010. Om avdraget visar sig vara lyckosamt är vi beredda att införa avdraget permanent.

Tonnageskatt

Alla EU:s sjöfartsländer har infört tonnageskatt för att skapa likvärdiga konkurrensförhållanden för handelsfartygen. Eftersom Sverige har avstått från denna möjlighet utflaggas nu befintliga och nybeställda fartyg av svenska rederier till andra länder i Europa. Sverige förlorar både arbetstillfällen och skatteinkomster. Den borgerliga regeringens passivitet att inte ta fram ett förslag för en tonnageskatt, som även hanterar frågan om latent skatteskulder, minskar våra förutsättningar att vara en viktig sjöfartsnation. Vi socialdemokrater anser att ett förslag om tonnageskatt snarast ska tas fram samtidigt som frågan om den latent skatteskulden för rederinäringen måste lösas.

⁹ Undantag görs för bostäder i företaget som används som privatbostad, precis som den borgerliga regeringen föreslog i sin promemoria om reformerad förmögenhetsskatt. Det ska även utredas om andra tillgångar måste undantas.

8.4 Miljö- och klimatskatter

Vår utgångspunkt för de skatteförändringar vi föreslår på miljöområdet är att vi vill göra det mer lönsamt att göra rätt miljöval. På kort och medellång sikt innebär våra förslag en ökad nettointäkt som bidrar till att finansiera de klimatinvesteringar i bland annat energieffektivisering och infrastruktur som vi föreslår. På längre sikt syftar förslagen till att öka effektiviteten i användandet av ändliga resurser.

Koldioxidskatt

Koldioxidskatten är ett brett verkande och effektivt styrmedel. Vi socialdemokrater menar att koldioxidskatten ska vara på en sådan nivå att skatten behåller sin styrande funktion med beaktande av fördelningspolitiska och regionalpolitiska konsekvenser. Därför vill vi höja koldioxidskatten med sex öre, jämfört med regeringen. Detta motsvarar ett höjt bensinpris i konsumentled om cirka 15 öre. För att kompensera för dem som behöver bilen för att ta sig till och från arbetet, och de som använder bilen i arbetet, höjer vi reseavdraget med 50 öre till 19 kronor milen.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att nedsättningen av koldioxidskatten för bland annat jordbruket ska minska. Vi stöder detta. Men vi anser att de som lever upp till tydliga krav på minskade utsläpp ska kunna få en återföring av dieselskatten i jordbruks- och skogsmaskiner av samma omfattning som tidigare. Därför införs ett stöd om 50 miljoner kronor per år.

Skatt på handelsgödsel

Regeringen avskaffar skatten på handelsgödsel trots att regeringen själv bedömer att beslutet kommer att förvärra utsläppen av kväve. Det är inte ansvarsfullt. Jordbruket är i dag den största källan till kväveutsläpp till haven. Det finns behov av att ha en beskattning som ger incitament till minskade utsläpp. Vi avvisar regeringens försämring.

Energiinvesteringar och energiskatter

För att styra energiförbrukningen i rätt riktning krävs det förändringar på bred front. Vi föreslår därför skatteförändringar på energiskatteområdet. Kraftbolagen har under en lång tidsperiod fått stora vinster genom att sälja el med låga kostnader från svensk vattenkraft för ett pris som kraftigt överstiger produktionskostnaderna. Fastighetsskatten på vattenkraft höjs med 20 procent. Även skatten på termisk effekt i kärnkraftverk kan öka utan direkt effekt på elpriset. Vi höjer skatten med 20 procent. Totalt ger dessa förslag cirka en miljard kronor. Vi kommer att säkerställa att den elintensiva industrin inte kommer att påverkas negativt av dessa förändringar. De intäkter som dessa förändringar ger är viktiga delar i finansieringen av de investeringar som vi gör för att skynda på utvecklingen till ett hållbart samhälle; bl.a. kan vi genom dessa skatteförändringar finansiera ungefär halva den storsatsning som vi gör på att rusta upp och klimatrenovera miljonprogramsområdena.

Avdrag för havsbaserad vindkraft

Vi vill att regeringen återkommer med förslag till ett långsiktigt kompletterande stöd till havsbaserad vindkraft. I avvaktan på att en ny långsiktig stödform ses över vill vi behålla det stöd som finns.

Miljöskatt för fluorerade gaser

Ett av klimatberedningens förslag var att införa en skatt som stimulerar utbyte av stora kyl- och frysanläggningar och luftkonditioneringsanläggningars köldmedium från fluorerade gaser. Vi förslår att skatten införs. Förslaget ger cirka 100 miljoner kronor.

9 Vrid och vänd på varje skattekrona

Underskotten växer nu snabbt på grund av den oansvariga borgerliga politiken. Regeringen sänker skatterna med 100 miljarder kronor vilket gröper ur vår ekonomi. För att bekämpa underskott och jobbkris krävs tuffa prioriteringar. Det som inte ger jobb måste stå tillbaka. Resurserna behöver användas effektivt. Vi vill genomföra ett program för effektivisering av myndigheter och ett program för att bekämpa skattefusk.

9.1 Gemensamt förslag från s, mp och v: Effektivisera i statliga myndigheter

De offentliga finanserna måste värnas – även på kort sikt. De jobbskapande investeringarna måste prioriteras. Andra utgifter får stå tillbaka tills Sverige är igenom krisen. Det gäller inte minst skattesänkningar. Vi inom Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet säger blankt nej till vårdslösa skattesänkningar på lånade pengar.

Vi vill vrida och vända på varje skattekrona, så att vi får ut så mycket jobb och välfärd som möjligt. Vi presenterar i detta avsnitt en rad besparingar som vi ser som nödvändiga inom de närmaste åren. Det handlar om att slå ihop och lägga ned myndigheter, effektivisera myndigheters fastighetsförvaltning, öka samordningen mellan myndigheter när det gäller till exempel IT och upphandlingar och satsa på fler jämförelser, så kallad benchmarking, av myndigheternas verksamheter. Dessutom behöver en del anslagssparande hos vissa myndigheter dras in för att finansiera nödvändiga investeringar för jobben och välfärden. Genom att lägga förslag som siktar till lägre administrativa kostnader frigörs resurser som behövs för att förbättra kvaliteten i de offentliga tjänsterna.

En nyckelfråga för att nå effektiva statliga myndigheter är att tillvarata personalens kompetens och idéer kring hur verksamheten kan utvecklas. Där-

för måste ett program för att effektivisera i statliga myndigheter genomföras i nära samarbete med de anställda i berörda myndigheter.

1. Slå samman myndigheter för en effektivare myndighetsstruktur

Under den förra mandatperioden inleddes en större effektivisering av myndighetsstrukturen, när flera av de så kallade myndighetskoncernerna omvandlades till samlade myndigheter. Det gällde till exempel Försäkringskassan och Skatteverket. Sedan dess har också Arbetsförmedlingen slagits ihop till en myndighet. Vi ser ett stort behov av att fortsätta att skapa en effektivare myndighetsstruktur, genom att steg för steg omvandla myndighetskoncerner till samlade myndigheter, slå ihop myndigheter eller lägga ned myndigheter vars arbetsuppgifter kan tas över av andra myndigheter. Omvandlingen av statliga myndigheter ska ske utifrån regional hänsyn och med beaktande av demokratisk insyn.

Vi föreslår att följande myndigheter slås samman:

1. *Polisens alla myndigheter till en samlad polismyndighet.* Flera tidigare utredningar och granskningar har visat på organisatoriska problem och styrningsproblem inom polismyndigheterna. För att nå en effektivare polis är det nu dags att ta ett helhetsgrepp. Vi vill se en polismyndighet istället för dagens 21 länspolismyndigheter. Det är dock viktigt att utveckla nya former för lokalt inflytande vid sammanslagningen.
2. *Statens kriminaltekniska laboratorium (SKL) och Rättsmedicinalverket (RMV), enligt förslag i utredningen Forensiska institutet – Ny myndighet för kriminalteknik, rättsmedicin och rättspsykiatri (SOU 2006:63).*
3. *Statens bostadskreditnämnd (BKN) och Boverket, enligt ett av förslagen i utredningen Myndighet för hållbart samhällsbyggande – En granskning av Boverket (SOU 2009:57).*
4. *Statens fastighetsverk och Fortifikationsverket.* För att effektivisera den statliga fastighetsförvaltningen föreslås att Statens fastighetsverk och Fortifikationsverket slås samman.
5. *Överklagandenämnden för högskolan och Högskolans avskiljandenämnd.* Deras verksamhet är redan samlokaliserad till Högskoleverket, men för att effektivisera förvaltningen ytterligare kan dessa två separata myndigheter slås samman till en myndighet.
6. *Riksarkivet och landsarkiven.* Riksarkivet och landsarkiven är den enda återstående myndighetskoncernen när polismyndigheterna har slagits samman till en myndighet. Vi delar förslaget i den kulturpolitiska propositionen och föreslår att denna myndighetskoncern slås samman till en myndighet.

Vi föreslår att följande myndigheter läggs ned:

1. *Nämnden för statligt stöd till trossamfunden (SST).* Denna nämnd fördelar 50 miljoner kronor om året till trossamfunden. Denna bidragsfördelning bör i stället kunna skötas av Ungdomsstyrelsen.

2. *Svenska institutet för Europapolitiska studier (Sieps)*.¹⁰ Sieps har i uppdrag att ta fram forskningsbaserade analyser och underlag om Europeiska unionen och Sveriges Europapolitik. Vi gör bedömningen att det nu, efter ett antal år med svenskt EU-medlemskap, inte längre är nödvändigt med någon särskild myndighet för denna verksamhet.
3. *Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar*. Under 2006 föredrogs endast ett ärende för nämnden. Under 2007 höll nämnden inte något sammanträde. Vi vill se över vilken rättslig instans som är bäst lämpad att ta över verksamheten. Det är viktigt att arbetsmarknadens parter får möjlighet att yttra sig i denna process
4. *Alkohol- och läkemedelssortimentsnämnden*. Denna nämnd har till uppgift att garantera att Systembolaget AB:s och Apoteket AB:s försäljningsmonopol inte är diskriminerande och strider mot gällande EG-rätt. Vi föreslår att dessa uppgifter tas över av Kammarkollegiet, där denna nämnd redan är lokaliserad.

Dessutom föreslår vi att följande myndighetssammanslagningar utreds:

1. *Myndigheter som på olika sätt övervakar marknadens funktionssätt*. Vi vill se en översyn av de olika myndigheter som på olika sätt övervakar marknadens funktionssätt – när det gäller möjligheterna att bättre använda varandras kompetens och resurser för att nå ett bättre resultat. En sådan översyn skulle i första hand beröra Konkurrensverket, Kommerskollegiet, Post- och telestyrelsen samt Energimarknadsinspektionen.
2. *Myndigheterna på Socialdepartementets område*. Under Socialdepartementet ligger idag ett flertal myndigheter med ansvarsområden som på olika sätt tangerar varandra. Utredningen Ett effektivare smittskydd (SOU 2009:55) har till exempel konstaterat att uppgiftsfördelningen mellan Smittskyddsinstitutet och Socialstyrelsen är otydlig. Dessutom överlappar vissa av Socialstyrelsens och Folkhälsoinstitutets uppgifter varandra. Vi vill därför att regeringen ska tillsätta en bred översyn av ansvarsfördelningen mellan Myndigheten för internationella adoptionsfrågor, Smittskyddsinstitutet, Socialstyrelsen, Statens beredning för medicinsk utvärdering, Statens folkhälsoinstitut, Statens institutionsstyrelse och Tandvårds- och läkemedelsverket i syfte att tydliggöra ansvarsfördelningen och effektivisera myndighetsstrukturen.

Därutöver föreslår vi att den nya myndighet som regeringen föreslår i propositionen "Tid för kultur" (prop. 2009/10:3) avvisas. Vi menar att uppgiften att analysera, utvärdera och följa upp kulturpolitiska insatser bör vara en fråga för befintliga myndigheter. Vår principiella hållning är att man bör vara mycket restriktiv med att bilda nya myndigheter för verksamhet som redan bedrivs av befintliga myndigheter.

Därutöver bör regeringen uppmana alla statliga myndigheter som har ett förvaltningsanslag som understiger 50 miljoner kronor att motivera varför de

¹⁰ Återfinns under utgiftsområde 1.

ska kvarstå som separata myndigheter – alternativt föreslå vilken annan myndighet de vill gå samman eller samlokaliseras med. Statskontoret bör också få i uppdrag att granska dessa underlag – och lämna ett samlat förslag till regeringen. Detta för att få fram bra beslutsunderlag för fortsatta effektiviseringar av myndighetsstrukturen inför nästa hösts budgetprocess.

Vi bedömer att den totala besparingspotentialen för dessa förändringar främst bör tillfalla myndigheternas verksamheter, men gör bedömningen att det går att föra över 200 miljoner kronor till andra områden 2012 till följd av dessa förändringar.

2. Effektivisera myndigheters fastighetsanvändning

Idag använder statliga myndigheter cirka 20 miljarder kronor per år för lokal-kostnader. Enligt Ekonomistyrningsverket betalar vissa statliga myndigheter så mycket som 4 000 kronor per kvadratmeter för sina lokaler. Enligt Arbetsgivarverkets bedömning skulle det vara möjligt att spara in på en femtedel av de statliga myndigheternas lokalyta.

Självklart varierar de olika statliga myndigheternas behov av lokaler med dess verksamhet – och visst kan det finnas anledning till avvikande hyror. Men det är viktigt att ha en effektiv fastighetsanvändning.

Våra förslag:

- ? Ge alla myndigheter som avviker uppåt när det gäller lokalkostnader (både när det gäller kostnad per kvadratmeter och när det gäller antalet kvadratmeter per anställd) i uppdrag att motivera detta i samband med regleringsbrevet för 2010. Därefter bör en oberoende myndighet granska förslagen och lämna en plan för att reducera myndigheternas lokalkostnader med 300 miljoner kronor till 2012. Det motsvarar en besparing på cirka 1,5 procent av myndigheternas totala lokalkostnader.
- ? Ge Ekonomistyrningsverket i uppdrag att ta fram förslag på hur man kan skapa incitament i den ekonomiska styrningen av myndigheterna för effektivare lokalutnyttjande i statliga myndigheter.
- ? Ge alla statliga myndigheter som är placerade utanför Stockholmsregionen i uppdrag att redovisa till regeringen vilka lokaler de har i Stockholm i samband med regleringsbrevet för 2010.

3. Öka samordningen mellan myndigheter

För att få mer ut av varje satsad skattekrona i den statliga förvaltningen behöver samordningen mellan myndigheterna öka. Det handlar om fler gemensamma administrativa lösningar, fler gemensamma upphandlingar och ökad samlokalisering.

Ekonomistyrningsverket (ESV) har i ett flertal rapporter pekat på betydande möjligheter för fler gemensamma administrativa lösningar mellan myndigheterna. Det handlar till exempel om ekonomi- och personaladministration, IT, inköp, resehantering och personalrekrytering. Myndigheterna borde också i ökad utsträckning kunna utnyttja vissa specialisttjänster gemensamt.

Därutöver skulle de statliga myndigheterna kunna bli bättre på att göra gemensamma upphandlingar. De statliga myndigheterna handlar varje år varor och tjänster för ett värde av cirka 150 miljarder kronor. Samtidigt omsätter den statliga inköpssamordningen endast knappt 8 miljarder kronor¹¹. Slutligen behöver många mindre myndigheter samlokaliseras med större myndigheter – och ha gemensamma administrativa system för att pressa sina omkostnader.

Förslag:

- ? Alla statliga myndigheter med färre än 500 anställda ges i uppdrag att redovisa till regeringen vilka administrativa system när det gäller ekonomi- och personaladministration, IT, inköp, resehantering och personalrekrytering som de inte samordnar med andra myndigheter i samband med regleringsbrev för 2010. Ekonomistyrningsverket bör därefter få i uppdrag att ta fram ett konkret förslag till ökad administrativ samordning utifrån myndigheternas underlag.
- ? Ekonomistyrningsverket (ESV) får i uppdrag att öka den statliga inköpssamordningen med 10 procent till 2012 och tilldelas 5 miljoner kronor per år i ökade anslag för 2010 och 2011 för att förbättra informationen och marknadsföringen till övriga statliga myndigheter för att möjliggöra detta.
- ? Alla statliga myndigheter som har färre än 50 anställda och som inte redan är samlokaliserade med andra statliga myndigheter får i uppdrag i samband med regleringsbrev för 2010 att redovisa vilken myndighet de skulle kunna samlokaliseras med.

Vi bedömer att en ökad statlig inköpssamordning med 10 procent kan minska de statliga kostnaderna för inköpen med cirka 50 miljoner kronor till 2012. Därutöver bedömer vi att ökad samordning vad gäller administrativa system och lokaler kan leda till besparingar av de mindre myndigheternas förvaltningsanslag med ytterligare 100 miljoner kronor till 2012.

4. Benchmarking av statliga myndigheters verksamhet

Regering och riksdag måste ständigt kunna följa upp utvecklingen av myndigheternas förvaltningskostnader och hur produktiviteten i förvaltningen utvecklas. Det är också viktigt att myndigheterna själva kan jämföra sig med andra myndigheter när det gäller kostnader för den interna administrationen. Därför bör det utvecklas administrativa nyckeltal för hela den statliga förvaltningen, så att myndigheterna kan redovisa sina administrativa kostnader på ett enhetligt sätt.

Det är också viktigt att statliga myndigheter tar del av den nya tekniken och följer den förvaltningspolitiska utvecklingen även i andra länder så att de hela tiden använder sig av de mest kostnadseffektiva lösningarna. Vi ser exempelvis att Danmark, Nederländerna och Norge har börjat gå över till att använda fri programvara, d.v.s. program med öppen källkod, i statliga myn-

¹¹ Källa: www.avropa.se, Statlig inköpssamordning, Ekonomistyrningsverket.

digheter. Det finns liknande exempel även i Sverige och vi föreslår att en utredning tillsätts som sammanställer erfarenheter av att gå över till öppna standarder och fri programvara, och som utifrån detta lägger fram förslag till rekommendationer för myndigheter.

Förslag:

- ? Ekonomistyrningsverket (ESV) ges i uppdrag att ta fram administrativa nyckeltal för den statliga förvaltningen, som ska användas av de statliga myndigheterna när de redovisar sin verksamhet till regeringen.
- ? Ekonomistyrningsverket (ESV) får i uppdrag att löpande sammanställa och redovisa de administrativa nyckeltalen för myndigheterna på ESV:s webbplats så att de finns lättillgängliga för såväl allmänhet, medier som anställda i den statliga förvaltningen. För detta tilldelas ESV ett tilläggsanslag på 10 miljoner kronor 2012.

5. Ansvarsfull hantering av anslagsbehållning

För att myndigheterna ska kunna hålla en effektiv ekonomihantering är det viktigt att de har möjlighet till såväl anslagssparande som anslagskrediter. Om en myndighet ett år inte gör av med hela sitt anslag, till exempel för att en investering blev fördröjd, är det rimligt att myndigheten kan spara denna del av anslaget till kommande år. Men ett högt anslagssparande över många år hos myndigheter kan vara ett tecken på att anslaget i grunden är för högt. Dessutom behöver staten, i det läge Sverige nu är inne i, visa föredöme och prioritera hårt bland utgifterna.

Vid årsskiftet 2009/10 beräknas de statliga myndigheterna totalt sett ha 32,5 miljarder kronor i anslagssparande enligt regeringens budgetproposition. Detta beräknas av regeringen minska med 2,5 miljarder kronor till 30,0 miljarder kronor till årsskiftet 2010/11 och med ytterligare 1,2 miljarder kronor till 28,8 miljarder kronor till årsskiftet 2011/12.

Vi bedömer att en indragning av anslagssparandet hos de myndigheter som bedöms ha ett sådant vid kommande årsskifte på i storleksordningen 5 procent varje år under den kommande treårsperioden bör vara rimligt för att finansiera en del av de insatser som nu behövs för att möta jobbkrisen. Varje enskilt anslagssparande bör dock prövas noggrant. En del områden bör helt undantas, till exempel högskolors och universitets anslagssparande, då dessa medel behövs för att få till stånd fler högskoleplatser, nu när fler söker sig till högskolorna. Därför budgeterar vi endast för hälften av den potentiella besparingen.

<i>Miljoner kronor</i>	2010	2011	2012
Effektivare myndighetsstruktur (utg.omr. 1)	0	0	-250
Effektivare lokalanvändning (utg.omr. 1)	0	0	-350
Ökad statlig samordning (utg.omr. 1, utg.omr. 2)	5	5	-150
Benchmarking (utg.omr. 2)	0	0	10
Minskning av anslagsbehållningar	-810	-730	-710
Totalt	-805	-725	-1 400

9.2 Gemensamt förslag från s, mp och v: Bekämpa skattefusk och ekonomisk brottslighet

Skatteverket beräknar att staten förlorar ca 130 miljarder kronor i uteblivna skatteintäkter varje år. Det är ett resultat av både medvetet skattefusk och oavsiktliga misstag, men fusket står för den största delen. Att bekämpa skattefusk handlar om att stärka välfärden men också om att skapa rättvisa villkor för företagen. Rättvisa konkurrensvillkor kräver att kraftfulla åtgärder vidtas mot dem som undanhåller delar av eller hela intäkten från beskattning eller bryter mot andra bestämmelser som hederliga företag följer.

Ekobrottsmyndigheten har konstaterat att kopplingen mellan den grova organiserade brottsligheten och ekonomisk brottslighet växer. Den svarta sektorn i Sverige har tydliga inslag av grov organiserad brottslighet som också ingår i europeiska och internationella nätverk. Skatteplanering syftande till skattefusk sker ofta med hjälp av så kallade skatteparadis.

Ett flertal myndigheter samverkar idag nationellt och i regionala underrättelsecentrum (RUC) för att bekämpa den grova organiserade brottsligheten. Polisen leder spaning och gör gripanden. Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten utreder och väcker åtal om brott. Skatteverket sköter den löpande skattekontrollen och gör grundjobbet i utredningarna om skattebrott. Kronofogdemyndigheten driver in skatteskulder. Även Tullverket och Försäkringskassan ingår i samarbetet.

I den dåvarande socialdemokratiska regeringens sista statsbudget, för 2006, utformad i samarbete med Vänsterpartiet och Miljöpartiet, drogs riktlinjerna för ett kraftfullt arbete mot bidrags- och skattefusk upp. Skatteverket fick ökade resurser. Arbetet med att ta fram en lagstiftning för certifiering av kassaregister inleddes. En delegation mot felaktiga utbetalningar bildades. Skatteverket fick också rätt att kräva personalliggare av restaurang- och frisörbranscherna och göra oannonserade kontroller. Den borgerliga regeringen har hitintills tagit få egna initiativ kring skattefusk. I princip har den förvaltat de socialdemokratiska initiativen, men Skatteverket förlorade de extraresurser de hade fått för att bekämpa skattefusk.

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har tagit fram ett nytt offensivt program mot skattefusk och ekobrott. För att snabbt och effektivt komma igång med programmet vill vi permanent stärka Skatteverkets resurser med 50 miljoner kronor. Denna satsning ger utrymme för att t.ex. anställa uppemot 100 nya specialister.

1. Skatteparadis och skatteflykt

Vi vill att Sverige prioriterar kampen mot ekobrott och skattefusk i Europa. Genom att Sverige agerar direkt som stat eller som medlem i EU i olika samarbetskonstellationer kan vi se till att skatteparadisen tvingas till skatteavtal. Skattemyndigheter måste kunna få lämna vidare information om misstänkt penningtvätt, försäkringsbedrägeri etc. till finanspolisen. Skattemyndigheter måste kunna få ta del av informationen när åklagare via internationell rätts-

hjälp hittar misstankar om skattebrott. Vi menar också att lagen om skatteflykt inte har varit effektiv och därför måste ses över.

2. Bekämpa penningtvätt

Penningtvätt och skattebrott hänger samman. I detta förenas grov organiserad brottslighet med ekonomisk brottslighet. Finansinspektionen har uppdraget att samordna penningtvättsbekämpningen och följer genomförandet av EU:s tredje penningtvättsdirektiv. Här krävs dock större insatser. Vi menar att det behöver utredas om penningtvätt ska betraktas som ett separat brott. Sekretesslagsformuleringar som hindrar Skatteverket att rapportera misstänkt penningtvätt måste ändras. Misstänkta penningtransaktioner ska kunna frysas under begränsad tid. Kontrollen över växlings- och factoringbolagen måste skärpas eftersom dessa idag används både när svarta pengar tvättas vita och då vita pengar görs om till svarta.

3. Fullständigare informationsutbyte inom EU och Europa

Sparandedirektivet innebär att privatpersoners ränteinkomster ska beskattas i de länder där personen är bosatt och inte där pengarna är placerade. Idag omfattas dock inte alla länder i EU av informationsutbytet och inte heller juridiska personer. Vi vill att Sverige ska driva att europeiska stater med nära förbindelser till EU, som till exempel Schweiz och de olika europeiska ministaterna, också ska tas med i initiativet och därmed förbinda sig till informationsutbyte. Vi vill också driva att juridiska personer ska omfattas.

4. Bekämpa momsfusket

Idag sker en rapportering av varuutbyten mellan EU-länder. Genom dagens rapportering bekämpas momsfusket mellan EU-medlemmarna. Detta utbyte kommer från den 1 januari 2010 att utökas. Vi vill att Sverige inom EU och OECD ska verka för att integrera även övriga europeiska stater utanför EU och EES, främst de europeiska skatteparadisen, i rapporteringen.

5. Personalliggare och oannonserade kontrollbesök

Skatteverket har och har haft en rad olika branschprojekt mot skattefusk. Personalliggare kombinerat med oannonserade kontrollbesök inom frisör- och restaurangbranscherna har visat sig vara ett verksamt instrument. Vi vill utvidga detta system så att alla relevanta branscher och företag omfattas. Vi vill i första hand gå vidare med bygg- och tvätteribranscherna samt med branscher som i hög utsträckning använder sig av underentreprenörer, t.ex. städ- och flyttbranscherna. Vi vill framhålla det initiativ som t.ex. byggbranschen själv har tagit mot oseriösa företag.

6. Individuell skatteinbetalning

Månadsredovisning av anställdas skatter och arbetsgivaravgifter ska ske individuellt och inte, som idag, med en totalsumma. Det skulle underlätta för

Skatteverket att upptäcka om arbetsgivaren betalar in för lite i skatt. En inbetalning på 50 000 kronor kan som det är idag gälla för fyra anställda likaväl som för 40. Genom individuell skattedeclaration försvåras redovisning av oriktiga siffror och det skapas möjlighet att bedöma realismen i inbetalningen. Den anställde ska också själv kunna kontrollera att skatter och avgifter är inbetalda för honom eller henne.

7. Se över möjligheterna till ett entreprenadavdrag

Ett entreprenadavdrag är en lösning där en viss del av betalningen till en underentreprenör hålls inne för att säkra inbetalning av skatter och arbetsgivaravgifter. Syftet är att minska möjligheten till fusk och att säkra betalningar av skatter och arbetsgivaravgifter. Vi vill se över de eventuella möjligheterna att införa ett entreprenadavdrag i ett första steg i bygg- och anläggningsbranschen.

8. Prövning och återkallande av F-skattsedel

Effekterna av det nya systemet för F-skattsedlar bör ses över, inte bara ur ett arbetsmarknadsperspektiv utan också ur ett skatteuppbördsperspektiv. Möjligheten att få F-skattsedel då sökanden har varit inblandad i skattefusk eller annan verksamhet ska begränsas. F-skattsedeln ska återkallas då en innehavare dömts för skattefusk eller annan ekonomisk brottslighet. Förnyad prövning av F-skattsedel kan ske först efter det att grunderna för indragningen har undanröjts och en karenstid har utgått. Beroende på översynens resultat är vi beredda att pröva Skatteverkets förslag om exempelvis tidsbegränsad F-skattsedel.

9. Redovisningscentraler för taxibranschen

För att framgångsrikt slutföra arbetet mot skattefusk i taxibranschen behövs redovisningscentraler till vilka köruppdragen och ersättningarna rapporteras. Dagens beställningscentraler kan sköta denna funktion. Krav på anslutning till redovisningscentral ska skrivas in som villkor för taxitillstånd. Precis som i fråga om certifierade kassaregister ska en övergångsperiod förbereda införandet.

10. Gör det lättare att utbyta information om brottsmisstänkta

Det måste bli lättare för myndigheter att delge varandra information som motverkar skattebrott och grov organiserad brottslighet. Sekretesslagstiftningen och dess tillämpning måste anpassas till detta behov. Både Skatteverkets fiskala avdelning och skattebrottsenheten hindras idag av regeltolkningar. Då brottsmisstanken hos en myndighet vid fällande dom kan ge fängelsestraff ska sekretess inte längre gälla mellan myndigheter eller, som i Skatteverkets fall, inom myndigheten.

10 Sunda offentliga finanser

Sverige ska ha sunda offentliga finanser. Det är en förutsättning för uthållig tillväxt och stabil välfärd. Genom överskott i goda tider förhindras nedskärningar i sämre tider, då välfärden behövs som mest. Sunda offentliga finanser är även en fråga om rättvisa mot kommande generationer.

En ansvarsfull ekonomisk politik under många år av socialdemokratiskt styre har lagt grunden till dagens goda offentliga finanser, vilket gör det möjligt att stimulera ekonomin i en tid när konjunkturen försvagas.

I denna motion föreslås en rad satsningar. De ryms alla inom en ansvarsfull budget.

Utgifts- och inkomstförändringar 2009–2011 jämfört med regeringen

Miljarder kronor

	2010	2011	2012
Anslagsökningar	23,4	25,3	22,2
Anslagsminskningar	-7,8	-7,3	-7,3
<i>Summa anslagsförändringar</i>	<i>15,6</i>	<i>18,0</i>	<i>15,9</i>
Minskade inkomster	-16,8	-18,2	-18,3
Ökade inkomster	36,7	36,6	36,7
<i>Summa inkomstförändringar</i>	<i>19,9</i>	<i>18,4</i>	<i>18,4</i>
Förändring finansiellt sparande offentlig sektor	+4,4	+0,4	+2,6

10.1 Långsiktiga överskott i de offentliga finanserna

För att minska den offentliga sektorns nettoskuld, skapa en buffert för att möta den demografiska utvecklingens kommande påfrestningar på de offentliga välfärdssystemen och bidra till en betryggande marginal till gränsen på tre procent av BNP i underskott i EU:s stabilitets- och tillväxtpakt infördes år 2000 ett överskottsmål för de offentliga finanserna. Det innebar att de offentliga finanserna ska visa ett överskott på en procent av BNP över en konjunkturcykel, efter det att PPM-sparandet inte längre ska räknas med i det offentliga sparandet.

Sedan överskottsmålet infördes 2000 och fram till och med 2006 har den offentliga sektorns finansiella sparande i genomsnitt uppgått till 1,1 procent av BNP enligt det nya sättet att räkna på. Därmed klarades överskottsmålet under den period då vi socialdemokrater satt i regeringsställning.

För de kommande åren presenterar vi socialdemokrater ett starkare finansiellt sparande i de offentliga finanserna jämfört med regeringen.

Finansiellt sparande för Socialdemokraterna jämfört med regeringen

Finansiellt sparande	2010	2011	2012
Miljarder kronor (Socialdemokraterna)	-105	-68	-29
Miljarder kronor (regeringen)	-109	-68	-32
Som andel av BNP (Socialdemokraterna)	-3,4 %	-2,1 %	-0,9 %
Som andel av BNP (regeringen)	-3,5 %	-2,1 %	-0,9 %

10.2 Utgiftstak

För att förhindra att tillfälligt högre inkomster används för att finansiera varaktigt högre utgifter infördes 1997 ett system med utgiftstak för staten. Sedan systemet infördes har utgiftstaken klarats samtliga år och bidragit till en ansvarsfull finanspolitik och sunda offentliga finanser. Vi socialdemokrater föreslår i denna budgetmotion att utgiftstaket för 2010 ska uppgå till 1 059 miljarder kronor. Det är ett utgiftstak som ligger väl i linje med kravet på sunda offentliga finanser. Därutöver föreslår vi ett utgiftstak på 1 092 miljarder kronor för 2011 och 1 098 miljarder kronor för 2012.

Utgiftstak och budgeteringsmarginal*Miljarder kronor*

	2010	2011	2012
<i>Socialdemokraternas utgiftstak</i>	1 059	1 092	1 098
<i>Takbegränsade utgifter</i>	1 024	1 037	1 043
<i>Socialdemokraternas budgeteringsmarginal</i>	35	55	55
<i>Regeringens utgiftstak</i>	1 024	1 054	1 074
<i>Takbegränsade utgifter</i>	1 007	1 017	1 025
<i>Regeringens budgeteringsmarginal</i>	17	37	49

10.3 Budgeteringsmarginal

Budgeteringsmarginalen syftar till att fungera som buffert mot såväl makroekonomisk osäkerhet som den finansiella osäkerhet som finns kring de ekonomiska konsekvenserna av fattade beslut. Ett utgiftstak på 1 059 miljarder kronor innebär att Socialdemokraternas budgeteringsmarginal för 2010 blir 35 miljarder kronor, vilket är mer än dubbelt så mycket som regeringens budgeteringsmarginal. Även för 2011 och 2012 ligger budgeteringsmarginalen högre än regeringens. Vår bedömning är att det osäkra ekonomiska läget och en del frågetecken kring regeringens utgiftsprognoser i budgetpropositionen, inte minst när det gäller utgiftsprognoserna för sjukförsäkringen, motiverar höga budgeteringsmarginaler.

11 Effekter för kommunsektorn

11.1 Ökade resurser till kommunsektorn

I denna motion föreslås ett sysselsättningsstöd om totalt 5 miljarder kronor till kommunerna 2011–2012, ett riktat statsbidrag till fler anställda i sjukvården på 1 miljard kronor per år 2010–2012 samt ett riktat statsbidrag till sjukvården på 1 miljard kronor per år 2010–2012. Totalt innebär detta mer än 11 miljarder kronor i ökade resurser 2010–2012 för fler anställda i kommuner och landsting.

Därutöver föreslås ett antal riktade satsningar, som tillfaller kommunerna. Dessa kommunsatsningar uppgår till drygt 4 miljarder kronor 2010, 7 miljarder kronor 2011 samt drygt 6 miljarder kronor 2012. Totalt avsätter vi 18 miljarder kronor mer än regeringen till kommuner och landsting.

11 miljarder till mer personal i kommuner och landsting

Miljoner kronor

	2010	2011	2012
Sysselsättningsstöd	0	2 000	3 000
Bättre kvalitet i sjukvården	1 000	1 000	1 000
Mer personal och mindre klasser i skolan	1 000	1 000	1 000
Totalt	2 000	4 000	5 000

7 miljarder i riktade statsbidrag till kommuner och landsting

Miljoner kronor

	2010	2011	2012
Statsbidrag till kollektivtrafik	250	600	710
Traineeprogram i välfärden	500	500	0
Klimatinvesteringsprogram	250	200	200
Flexibla barnomsorgslösningar	100	100	100
Ungdomslyft	500	500	250
Komvux	750	750	250
Skol-ROT	400	400	400
Nej till barnomsorgspeng	-85	-85	-85
Totalt	2 600	3 000	1 800

18 miljarder i totala ökade resurser till kommuner och landsting

Miljoner kronor

	2010	2011	2012
Breda satsningar	2 000	4 000	5 000
Riktade satsningar	2 600	3 000	1 800
Totalt	4 600	7 000	6 800

11.2 Förändringar i skatter och transfereringar är neutrala för kommunsektorn

Vi socialdemokrater föreslår en rad förändringar på såväl skatte- som utgifts- sidan i denna motion. Dessa är dock neutrala för kommunsektorn.

Alla förslag till förändringar i transfereringar, till exempel i fråga om arbetslöshetsförsäkringen och sjukpenningen, leder till ändrade skatteintäkter och inkomster i ålderspensionssystemet. Våra förslag genomförs dock neutralt för kommunsektorn. Det innebär att kommunerna och landstingen varken tjänar eller förlorar på våra skatteförslag.

Även skatteförslagen genomförs neutralt för kommunsektorn. I skatteta- bellerna redovisas nettokostnaden/nettointäkten för konsoliderad offentlig sektor (KOS). Det betyder att våra skatteförändringar (med undantag för de utgifter som ligger på skattesidan, som i flera fall helt eller delvis är ett stöd för kommunsektorn) är neutrala för kommunerna och ålderspensionssystemet.

Hade vi presenterat dessa skatteförslag i regeringsställning hade vi gjort en teknisk justering i statsbudgeten: kommunerna hade kompenseras genom en höjning av anslaget ”kommunalekonomisk utjämning” och utgiftstaken hade samtidigt justerats med samma belopp. I våra skattetabeller redovisas dock skatteintäkterna netto för att ge en enklare överblick.

11.3 På sikt: färre i behov av socialbidrag

Utöver våra investeringar i kommunsektorn innebär ett flertal av våra förslag att behovet av försörjningsstöd (socialbidrag) minskar i landets kommuner. Det gäller till exempel följande förslag:

- ? lägre avgifter till a-kassan
- ? bättre sjukpenning – 80 procent i ersättning även för långtidssjukskrivna och nej till stupstocken
- ? högre ersättningsnivå och höjda tak i a-kassan
- ? höjt underhållsstöd till ensamstående föräldrar
- ? höjt tilläggsbidrag till studenter med barn
- ? höjd BTP till personer med sjuk- och aktivitetsersättning (f.d. förtidspen- sion)
- ? höjt studiemedel till studenter
- ? fler jobb och utbildningsplatser.

Vi redovisar dock inte några beräkningar för vad dessa förslag innebär för behovet av försörjningsstöd i denna motion, utan nöjer oss med att konstatera att dessa förslag innebär bättre förutsättningar för kommunerna.

12 Effekter för hushållen

Här redovisas exempel på hur de förändringar vi vill genomföra påverkar ett urval familjer. Förändringarna anges i kronor per månad, jämfört med 2009.

Ensamstående student med ett barn

Höjt ordinarie studiestöd	+431, varav 391 i lån
Höjt tilläggsbidrag för studerande med barn	+250
Höjt underhållsstöd för ensamstående	+125
Totalt per månad	+800 kronor (varav 400 lån)

Familj med en butiksanställd och en undersköterska, boende i småhus, med bil

Lön, person 1	22 000
Lön, person 2	18 000
Marknadsvärde hus	1,5 miljoner
Körsträcka, bil	1 600 mil, varav 600 till och från jobbet
Växling a-kasseavgift och förvärvsavdrag, person 1	+100
Växling a-kasseavgift och förvärvsavdrag, person 2	+20
Höjd koldioxidskatt	-20
Höjt reseavdrag	+7
Oförändrad fastighetsskatt	0
Totalt per månad	+100 kronor

Familj med två privatanställda tjänstemän, varav en uppsagd, boende i villa, med bil

Lön, person 1	35 000
Lön, person 2	30 000 (före uppsägning)
Marknadsvärde hus	5 miljoner
Körsträcka, bil	1 500 mil
Växling a-kasseavgift och förvärvsavdrag, person 1	-50
Höjd a-kasseersättning, efter skatt	+3 855
Höjd koldioxidskatt	-19
Oförändrad fastighetsskatt	0
Totalt per månad	+3 780 kronor

Familj med två högre tjänstemän, ej a-kasseanslutna, boende i villa, med bil

Lön 1	70 000
Lön 2	50 000
Marknadsvärde hus	6,6 miljoner
Körsträcka, bil	1 500 mil
Sänkt och avtrappat förvärvsavgdrag, person 1	-650
Sänkt och avtrappat förvärvsavgdrag, person 2	-250
Höjd koldioxidskatt	-20
Höjd fastighetsskatt	-375
Totalt per månad	-1 300 kronor

Pensionärspar, boende i villa, med bil

Pension, person 1	16 000
Pension, person 2	12 000
Marknadsvärde hus	4 miljoner
Körsträcka, bil	1 200 mil
Sänkt skatt på pension, person 1	+386
Sänkt skatt på pension, person 2	+360
Höjd koldioxidskatt	-20
Oförändrad fastighetsskatt	0
Totalt per månad	+700 kronor

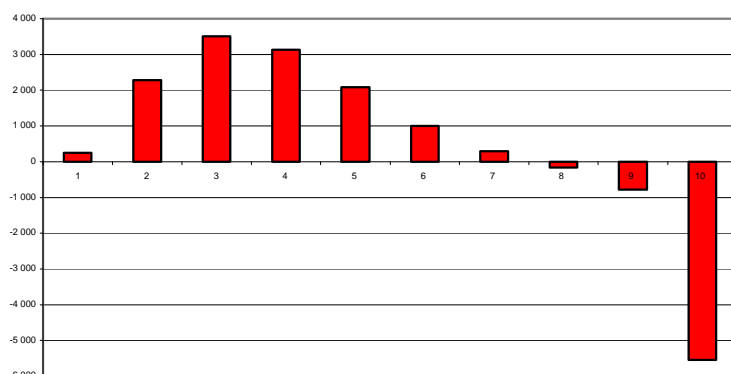
13 Fördelningspolitiska effekter

Riksdagens utredningstjänst har genomfört en fördelningspolitisk analys (dnr 2009:1410) av Socialdemokraternas ekonomiska politik. Analysen grundar sig på de förslag som ingår i denna budgetmotion och som direkt berör individernas och hushållens inkomster, via ändrade transfereringar eller ändrade skatter.

Resultatet av analysen visar att de som tjänar mest, både mätt i kronor och som relativ andel, med Socialdemokraternas politik är de med låga eller normala inkomster. De som får en minskad disponibel inkomst med vår politik är de 20 procent med högst inkomster. Dock är det endast den tiondel med störst inkomster som får en mer påtagligt minskad disponibel inkomst, motsvarande knappt 500 kronor i månaden.

Fördelningspolitiska effekter av s-förslag

(förändring av nettoinkomst per decilgrupp)

Källa: Riksdagens utredningstjänst (dnr 2009:1410).

Av figuren ovan framgår att förslagen har en utjämnande fördelningseffekt på nettoinkomsterna. Att de med relativt goda inkomster får en något mindre inkomstförstärkning nästa år är en rimlig avvägning då denna grupp kraftigt gynnats av den borgerliga politiken under de senaste tre åren. Sammantaget betyder vår politik att klyftorna minskar och sammanhållningen ökar i Sverige.

Analysen från riksdagens utredningstjänst visar också att kvinnor vinner mer på Socialdemokraternas politik än män. Därmed bidrar vår politik till att utjämna de klyftor mellan kvinnor och män som regeringen har skapat.

Riksdagens analys visar också att den åldersgrupp som får störst inkomstförstärkning – både mätt i kronor och som relativ andel – är de svenskar som är över 65 år. Detta är resultatet av att vi prioriterar att skapa en rättvis beskattning mellan löntagare och pensionärer.

2009/10:Fi260

14 Tabeller över utgifter och skatter

Tabeller över utgifter och skatter återfinns på de följande sidorna.

Tabell AA Budgetmotion för 2010 – sammanställning

		Avvikelse från propositionen		
		2010	2011	2012
Utgiftsramar och utgiftstak				
<i>Miljoner kronor</i>				
1	Rikets styrelse	-633	-460	-1 190
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	196	195	10
3	Skatt, tull och exekution	35	35	35
4	Rättsväsendet	100	100	100
5	Internationell samverkan	0	0	0
6	Försvar samt beredskap mot sårbarhet	-2 000	-2 000	-2 000
7	Internationellt bistånd	0	0	0
8	Invandrare och flyktingar	5	5	0
9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	1 450	1 450	1 340
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	3 030	3 230	3 380
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	0	0	0
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	410	510	560
13	Arbetsmarknad	50	10	0
14	Arbetsliv	7 065	8 865	8 445
15	Studiestöd	1 850	1 800	1 210
16	Utbildning och universitetsforskning	3 425	3 330	3 370
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	271	271	271
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	414	414	404
19	Regional utveckling	50	50	50
20	Allmän miljö- och naturvård	305	405	355
21	Energi	311	296	413
22	Kommunikationer	1 090	1 540	1 500
23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	10	10	10
24	Näringsliv	320	400	450
25	Allmänna bidrag till kommuner	515	515	115
26	Statsskuldräntor m.m.	0	0	0
27	Avgiften till Europeiska gemenskapen	0	0	0
	Minskning av anslagsbehållningar	-810	-730	-710
	Summa utgiftsområden	17 459	20 241	18 118
	Summa utgiftsområden exkl. statsskuldräntor	17 459	20 241	18 118
	Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	1 900	2 200	2 250
	Takbegränsade utgifter	17 459	20 241	18 118
	Budgeteringsmarginal	17 541	17 759	5 882
	Utgiftstak för staten	35 000	38 000	24 000
	Offentlig sektors skatter och övriga inkomster	19 915	18 440	18 440
	Finansiellt sparande	4 356	399	2 572

Tabell AB Utgiftsramar och utgiftstak

<i>Miljoner kronor</i>		Avvikelse från propositionen		
		2010	2011	2012
1	Rikets styrelse	-633	-460	-1 190
3:1	Sametinget	2	0	0
	<i>Kostnader för flytt av Sametinget</i>	2	0	0
4:1	Regeringskansliet	-640	-470	-500
	<i>Anslaget dras ned till den nivå som gällde 2008, före Sveriges ordförandeskap</i>	-640	-470	-500
Nytt	Effektiviseringar i statliga myndigheters struktur, lokalkostnader och samordning (se myndighetseffektiviseringsprogram)	0	0	-700
Nytt	Integritetsombudsman	5	10	10
	<i>En ny integritetsombudsman inrättas</i>	5	10	10
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	196	195	10
1:4	Arbetsgivarpolitiska frågor	-9	-10	0
	<i>Nej till regeringens tvååriga projekt om ett offentligt etos i statsförvaltningen</i>	-9	-10	0
1:8	Ekonomistyrningsverket	5	5	10
	<i>Mer resurser för att öka den statliga inköps-samordningen</i>	5	5	0
	<i>Mer resurser för att sammanställa och redovisa administrativa nyckeltal</i>	0	0	10
Nytt	Praktik i statliga myndigheter	200	200	0
	<i>Nytt praktikprogram i statliga myndigheter, 3 000 platser 2010–2011</i>	200	200	0
3	Skatt, tull och exekution	35	35	35
1:1	Skatteverket	35	35	35
	<i>Fler anställda för att stävja skattefusk och skatteflykt</i>	50	50	50
	<i>Nej till nya resurser för att hantera administration av hushållsnära tjänster</i>	-15	-15	-15

Miljoner kronor		Avvikelse från propositionen		
		2010	2011	2012
4	Rättsväsendet	100	100	100
1:1	Polisen	100	100	100
	<i>Ökat tillskott till polisen. 200 mkr av det totala tillskottet öronmärks för kampen mot organiserad brottslighet, FBI m.m.</i>	100	100	100
5	Internationell samverkan	0	0	0
6	Försvar samt beredskap mot sårbarhet	-2 000	-2 000	-2 000
1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	-225	-545	-845
	<i>Nej till regeringens tillskott för ny personalförsörjning och dess finansiering (se även 1:5)</i>	-30	-300	-300
	<i>Nej till regeringens avskaffande av anslag 1:10 Stöd till frivilliga försvarsorganisationer</i>	-45	-45	-45
	<i>Kostnadseffektivare personalförsörjningssystem i enlighet med (s)-försvarsmotion</i>	-150	-200	-500
1:2	Fredsfrämjande förbandsinsatser	-1 750	-1 700	-800
	<i>Nej till svenskt huvudmannaskap för NBG2011, nej till svenskt deltagande i NRF</i>	-750	-1 000	-350
	<i>Lägre ambitionshöjning för de internationella insatserna än i BP2009</i>	-450	-450	-450
	<i>Avsluta militär insats i Kosovo (KFOR) – men fortsätta med civil insats</i>	-550	-250	0
1:3	Anskaffning av materiel och anläggningar	100	300	200
	<i>Högre ambition för anskaffning av materiel</i>	100	300	200
1:5	Forskning och teknikutveckling	30	300	300
	<i>Nej till regeringens förändring i försvarets personalförsörjning och dess finansiering (se även 1:1)</i>	30	300	300

Miljoner kronor		Avvikelse från propositionen		
		2010	2011	2012
1:1, 1:4	Försvarets stödverksamheter	-200	-400	-800
	<i>Omstrukturering i försvarets stödverksamheter</i>	-200	-400	-800
1:1, 1:3	Nordiskt samarbete	0	0	-100
1:4	<i>Ökat nordiskt samarbete i enlighet med inriktningen i (s) försvarsmotion</i>	0	0	-100
2:7	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	-23	-23	-23
	<i>Nej till överföring av del av tidigare anslag 1:10 Stöd till frivilliga försvarsorganisationer till MSB</i>	-23	-23	-23
Nytt	Tidigare anslag 1:10 Stöd till frivilliga försvarsorganisationer	68	68	68
	<i>Stödet till frivilliga försvarsorganisationer finns kvar under ett eget anslag</i>	68	68	68
7	Internationellt bistånd	0	0	0
1:1	Biståndsverksamhet	-5	0	0
	<i>Nej till kapitaltillskott till Swedfund efter Riksrevisionens kritik</i>	-100	0	0
	<i>Mer resurser till UNDP</i>	21	0	0
	<i>Mer resurser till UNFPA</i>	27	0	0
	<i>Mer resurser till civila samhällsorganisationer</i>	40	0	0
	<i>Ökad satsning på konflikthantering och fredsarbete</i>	7	0	0
1:4	Folke Bernadotteakademin	3	0	0
	<i>Mer resurser för freds- och konfliktsarbete</i>	3	0	0
1:6	Sadev	2	0	0
	<i>Mer resurser till utvärdering och kvalitetskontroll av biståndet</i>	2	0	0
8	Invandrare och flyktingar	5	5	0
1:6	Offentligt biträde i utlänningsärenden	5	5	0
	<i>Kompetensutveckling av juridiska ombud</i>	5	5	0

Miljoner kronor		Avvikelse från propositionen		
		2010	2011	2012
9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	1 450	1 450	1 340
Nytt	Sjukvårdssatsning	1 000	1 000	1 000
	<i>Riktat statsbidrag för fler anställda och bättre kvalitet i sjukvården</i>	<i>1 000</i>	<i>1 000</i>	<i>1 000</i>
Nytt	Skydda barn och unga från krisens effekter	100	100	100
	<i>Mer resurser till skolhälsovården</i>	<i>50</i>	<i>50</i>	<i>50</i>
	<i>Nationell hjälplinje</i>	<i>5</i>	<i>5</i>	<i>5</i>
	<i>Snabbare insatser vid missbrukarvård för unga</i>	<i>45</i>	<i>45</i>	<i>45</i>
1:4	Tandvårdsförmåner m.m.	300	300	300
	<i>Fri tandvård för unga 19 till 24 år</i>	<i>300</i>	<i>300</i>	<i>300</i>
1:6	Bidrag till hälso- och sjukvård	-90	-90	-90
	<i>Nej till nya kostnader på grund av avreglering av Apoteket</i>	<i>-90</i>	<i>-90</i>	<i>-90</i>
2:8	Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar	10	10	0
	<i>Informationssatsning mot hiv/aids</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>0</i>
5:1	Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken	100	100	0
	<i>Kompetensstegen för bättre kompetens för personalen i äldreomsorgen</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>0</i>
6:2	Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	30	30	30
	<i>Fortsättning av satsningen "Ett kontrakt för livet" i missbrukarvården</i>	<i>30</i>	<i>30</i>	<i>30</i>
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	3 030	3 230	3 380
1:1	Sjukpenning och rehabilitering m.m.	3 030	3 230	3 380
	<i>Stegvis höjt tak till 8, 8,5 respektive 9 pbb och 80 procents ersättningsnivå – utan stupstock för sjukpenning*</i>	<i>2 300</i>	<i>2 500</i>	<i>2 650</i>
	<i>Justering i sjukpenning till följd av förslag om höjt tak i a-kassan, se utg.omr. 14</i>	<i>500</i>	<i>500</i>	<i>500</i>
	<i>Rehabiliteringsmiljard för sjukskrivna (se även utg.omr. 14)</i>	<i>230</i>	<i>230</i>	<i>230</i>

2009/10:Fi260

Miljoner kronor		Avvikelse från propositionen		
		2010	2011	2012
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	0	0	0
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	410	510	560
1:2	Föräldraförsäkring	100	200	250
	<i>Höjt tak i tillfällig föräldrapenning och havandeskapspenning till 8, 8,5 respektive 9 prisbasbelopp 2010–2012*</i>	100	200	250
1:3	Underhållsstöd	310	310	310
	<i>Höjt underhållsstöd med 125 kr/mån.</i>	310	310	310
13	Integration och jämställdhet	50	10	0
2:2	Åtgärder mot diskriminering	30	0	0
	<i>Mer resurser till DO</i>	20	0	0
	<i>Diskrimineringsutbildningar</i>	10	0	0
3:1	Särskilda jämställdhetsåtgärder	20	10	0
	<i>Projekt för att främja nyanlända kvinnors etablering</i>	10	0	0
	<i>Tvåårigt projekt för att sprida positiva exempel av framgångsrika kommuner som infört rätt till heltid för sina anställda</i>	10	10	0
14	Arbetsmarknad och arbetsliv	7 065	8 865	8 445
1:2	Arbetslöshetsförsäkring och aktivitetsstöd	5 200	5 900	5 800
	<i>Höjd ersättning till 80 procent samt höjt tak till 950, 970 samt 990 kr/dag, som trappas av med 150 kr efter 100 dagars arbetslöshet*</i>	6 400	7 500	7 600
	<i>100 dagars dagpenning vid deltidsarbetslöshet*</i>	800	800	800
	<i>Färre i aktivitetsstöd och a-kassa till följd av insatser på arbetsmarknads-, utbildnings- och sjukförsäkringsområdet</i>	-2 000	-2 400	-2 600
1:3	Arbetsmarknadsinsatser	790	1 550	1 065
	<i>Yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning, 10 000 platser 2010–2011 samt 5 000 platser 2012</i>	1 500	1 500	750
	<i>Fler jobbutbildningar för unga, 2 500 platser 2010–2011 samt 1 250 platser 2012</i>	375	375	190

Miljoner kronor)		Avvikelse från propositionen		
		2010	2011	2012
	Rehabilitering – rehabmiljard (se även utg.omr. 10)	100	100	100
	Nej till regeringens coacher	-1 360	-600	0
	Fler praktikplatser genom merkostnadsersättning till arbetsgivarna	100	100	0
	Arbetsförmedlingen får upphandla jobb för att öka anvisningarna	50	50	0
	Bättre stöd till unga med funktionsnedsättning	25	25	25
	Läringsutbildningar, 3 000 platser 2010–2011, därefter 1 500 platser	300	300	150
1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	675	1 025	1 350
	5 000, 7 500 respektive 10 000 fler lönebidrag till ideell sektor och kulturlivet*	675	1 025	1 350
2:1	Arbetsmiljö	100	90	80
	Mer resurser till arbetsmiljöverket m.m.	100	90	80
15	Studiestöd	1 850	1 800	1 210
1:2, 1:3	Studiemedel och studiemedelsräntor	1 850	1 800	1 210
	Höjt tilläggsbidrag för studenter med barn med 50 procent	180	180	180
	Ungdomslyftsersättning för studerande vid ungdomslyftet	150	150	75
	Ökade studiemedel till följd av 25 000 fler studieplatser i komvux, 5 000 platser 2012	875	875	350
	Ökade studiemedel till följd av 2 500 fler studieplatser på högskolan 2010–2011 och 12 500 fler 2012	90	90	450
	Ökade studiemedel till följd av fler studieplatser inom yrkeshögskolan (KY)	100	50	155
	Utbildningsbidrag	325	325	0
	Kortidsstudiestöd	130	130	0
16	Utbildning och universitetsforskning	3 425	3 330	3 370
	Forskning	100	100	50
	Mer resurser till forskning	100	100	50

Miljoner kronor		Avvikelse från propositionen		
		2010	2011	2012
	Högskola	575	575	1 275
	Bättre kvalitet	400	400	400
	Fler högskoleplatser; 2 500 platser 2010, 2 500 platser 2011 samt 12 500 platser 2012	175	175	875
1:15	Statligt stöd till vuxenutbildning	1 490	1 395	785
	Ungdomslyft – 10 000 platser 2010–2011 samt 5 000 platser 2012	500	500	250
	Fler platser i komvux och yrkesvux – 15 000 platser 2010–2011 samt 5 000 platser 2012	750	750	250
	Fler platser i kvalificerad yrkesutbildning (KY): 3 000 2010, 1 500 fler 2011–2012 (totalt 4 500 platser samtliga år)	190	95	285
	Kompetensutveckling för yrkesverksamma (korttidsstudiestöd) 5 000 platser på 20 procent 2010–2011	50	50	0
	Statsbidrag till ökad personaltäthet och mindre klasser i grundskolan	1 000	1 000	1 000
	Bättre SFI och intensivkurser i svenska vid högskolan (1 000 platser)	60	60	60
	Bättre studie- och yrkesvägledning	200	200	200
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	271	271	271
1:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	35	45	55
	Ökat stöd till konstnärssallianserna med 50 procent	25	25	25
	Ökat stöd till internationellt kulturutbyte	10	20	30
2:3	Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	20	20	20
	Fler kulturarrangemang genom ökat arrangörsstöd	20	20	20
8:1	Centrala museer: Myndigheter	29	29	29
	Fri entré vid statliga museer	24	24	24
	Framtidens Nationalmuseum	5	5	5
8:2	Centrala museer: Stiftelser	1	1	1
	Permanent EWK-utställning	1	1	1

Miljoner kronor		Avvikelse från propositionen		
		2010	2011	2012
10:1	Filmstöd	20	20	20
	<i>Digitalisering av små biografier för bättre kulturutbud i hela landet</i>	10	10	10
	<i>Marknadsföring av svensk film utomlands</i>	10	10	10
13:4	Stöd till friluftorganisationer	5	0	0
	<i>Ökat stöd till friluftorganisationer</i>	5	0	0
13:6	Insatser för den ideella sektorn	-18	-18	-18
	<i>Forskningsprojekt om den ideella sektorn tillförs 5 miljoner kronor per år (i stället för 23 mkr)</i>	-18	-18	-18
14:1 m.fl.	Nej till regeringens besparing på folkbildningen för att delfinansiera forskningsprojekt om den ideella sektorn	18	18	18
Nytt	Sysselsättningsåtgärder inom kulturområdet	65	60	60
	<i>Accessprojekt för att tillgängliggöra det svenska kulturarvet</i>	65	60	60
Nytt	Övriga kultursatsningar	50	50	40
	Nej till regeringens besparing på 1,5 procent på ett flertal kulturanslag	46	46	46
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	414	414	404
3:2	Konsumentverket	3	3	3
	<i>Utbildning i privatekonomi</i>	3	3	3
Nytt	Investeringsstöd	400	400	400
	<i>Investeringsstöd för byggnation av billiga hyresrätter och studentlägenheter</i>	400	400	400
Nytt	Handslag med byggsektorn	10	10	0
Nytt	Ungdomsbostadssamordnare	1	1	1
	<i>Ungdomsbostadssamordnare</i>	1	1	1

2009/10:Fi260

Miljoner kronor		Avvikelse från propositionen		
		2010	2011	2012
19	Regional utveckling	50	50	50
1.1	Regionala tillväxtingsatser	50	50	50
	<i>Fortsatt stöd till kommersiell service</i>	50	50	50
20	Allmän miljö- och naturvård	305	405	355
1:1	Naturvårdsverket	250	200	200
	<i>Klimp, lokala klimat- och investeringsprogram, med biogassatsning</i>	250	200	200
1:3	Åtgärder för biologisk mångfald	50	50	50
	<i>Resurser för att nå miljömålen</i>	50	50	50
1:6	Kemikalieinspektionen	5	5	5
	<i>Ökad kamp mot farliga kemikalier</i>	5	5	5
1:15	Hållbara städer	-200	0	0
	<i>Nej till regeringens satsning</i>	-200	0	0
Nytt	Miljövänligare fordonspark	200	150	100
	<i>Stöd till omställning av tunga fordon</i>	50	0	0
	<i>Efterkonvertering av bilar</i>	50	50	0
	<i>Skrotningspremie</i>	100	100	100
21	Energi	311	296	413
1:5	Energiforskning, kommersialisering m.m.	333	333	333
	<i>Ökad satsning på steget mellan utveckling och fullskalig produktion</i>	333	333	333
1.11	Energiteknik	-122	-117	0
	<i>Kraftsamlas och förstärks i anslag 1:5</i>	-122	-117	0
Nytt	Oljeeffektivisering i industrin	100	80	80
	<i>Nytt program för att fasa ut kol och olja</i>	100	80	80

Miljoner kronor		Avvikelse från propositionen		
		2010	2011	2012
22	Kommunikationer	1 090	1 540	1 500
1:2	Väghållning	551	961	721
	<i>Utökad ambitionsnivå för E22 i Skåne</i>	300	350	
	<i>Statsbidrag till kollektivtrafik</i>	240	600	710
	<i>Nej till bolagisering av LFV</i>	11	11	11
1:4	Banhållning	571	611	811
	<i>Utökad ambitionsnivå för investeringar i järnväg</i>	560	600	600
	<i>Projektering av strategiska infrastrukturinvesteringar</i>	0	0	200
	<i>Nej till bolagisering av LFV</i>	11	11	11
1.10	Driftsbidrag till icke statliga flygplatser	-22	-22	-22
	<i>Nej till bolagisering av LFV</i>	-22	-22	-22
1.18	Transportstyrelsen	-10	-10	-10
	<i>Nej till avreglering av fordonsbesiktningen</i>	-10	-10	-10
23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	10	10	10
1:8	Ersättningar för viltskador m.m.	49	49	49
	<i>Nej till överföring från 1:8 till 1:28</i>	49	49	49
1.21	Konkurrenskraftig livsmedelssektor	10	10	10
	<i>Fördubblat stöd till ekologiskt och närproducerat</i>	10	10	10
1.28	Främjande av rennäringen	-49	-49	-49
	<i>Nej till överföring från 1:8 till 1:28</i>	-49	-49	-49
24	Näringsliv	320	400	450
1:2	Vinnovas Fou – Forska och väx	100	100	100
	<i>Mer resurser till Fou – Forska och väx</i>	100	100	100
1:4	Tillväxtverket	-10	-10	-10
	<i>Nej till välfärdsutvecklingsråd</i>	-10	-10	-10

2009/10:Fi260

Miljoner kronor		Avvikelse från propositionen		
		2010	2011	2012
1:5	Näringslivsutveckling	20	100	100
	<i>Grundplåt för nyföretagande – med särskilt fokus på att stimulera kvinnligt företagande</i>	100	100	100
	<i>Mindre resurser till Maud Olofssons ambassadörer m.m.</i>	-80	0	0
1:7	Turistfrämjande	50	50	50
	<i>Internationella evenemang</i>	50	50	50
1:24	Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft	100	100	100
	<i>Fokus bland annat på den breda tjänstesektorn och life science-industrin</i>	100	100	100
2:3	Exportfrämjande verksamhet	50	50	50
	<i>Ökade resurser till exportfrämjande, inklusive miljöteknikexport</i>	50	50	50
2:4	Investeringsfrämjande	10	10	10
	<i>Mer resurser till investeringsfrämjande</i>	10	10	10
Nytt	Nyföretagarsatsning i miljonprogramsområden	0	0	50
25	Allmänna bidrag till kommunerna	515	515	115
	Nej till barnomsorgspeng	-85	-85	-85
	Riktat statsbidrag för fritidsaktiviteter för unga i miljonprogrammen	0	0	50
	Riktat statsbidrag för bättre äldreomsorg m.m. i miljonprogrammen	0	0	50
	Traineeprogram i välfärden	500	500	0
	Riktat statsbidrag till förskolan	100	100	100
	<i>Härutöver sysselsättningsstöd på inkomstsidan samt riktade statsbidrag t.ex. till skola och sjukvård (se avsnitt om effekter för kommunsektorn)</i>			
26	Statsskuldräntor**	0	0	0

Miljoner kronor		Avvikelse från propositionen		
		2010	2011	2012
27	Avgiften till Europeiska gemenskapen	0	0	0
	Minskning av anslagsbehållningar	-810	-730	-710
	<i>Enligt program "Effektivisera i statliga myndigheter"</i>	<i>-810</i>	<i>-730</i>	<i>-710</i>
	Summa utgiftsområden	17 459	20 241	18 118
	Summa utgiftsområden exkl. statsskuldsvräntor	17 459	20 241	18 118
	Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	1 900	2 200	2 250
	Takbegränsade utgifter	17 459	20 241	18 118

*) Alla förslag till förändringar i transfereringarna leder till ändrade skatter och inkomster i ålderspensionssystemet. Här redovisas kostnaden netto när det gäller effekten för staten, givet att förslagen genomförs neutralt för kommunsektorn.

**) Trots att vi inte föreslår att regeringen inte ska få ett bemyndigande vad gäller kredit till Lettland föreslår vi att det kommande lånebehovet av denna kredit ska beaktas i beslut om statsbudgeten. Det innebär att vi inte har någon avvikelse från regeringen vad gäller statens lånebehov och därmed utgifterna för statsskuldsvräntor.

Tabell AC Skatter och övriga inkomster

<i>Miljoner kronor</i>	Avvikelse från propositionen		
	2010	2011	2012
Inkomstskatter	7 600	7 600	7 600
<i>Växling förvärvsavdrag/skattereduktion för a-kasseavgift</i>	0	0	0
<i>Ytterligare sänkt skatt för pensionärer</i>	-3 100	-3 100	-3 100
<i>Nej till nytt inkomstskattepaket</i>	10 000	10 000	10 000
<i>Höjt reseavdrag med 50 öre</i>	-100	-100	-100
<i>Extra statsskatt – inget förvärvsavdrag för miljonärer</i>	800	800	800
Företagsbeskattning	11 200	11 100	11 700
<i>Avskaffa hushållsnära tjänster</i>	1 300	1 300	1 300
<i>Nej till nedsatta socialavgifter</i>	10 400	10 300	10 400
<i>Sänkt arbetsgivaravgift för enmansföretagare som anställer</i>	-500	-500	0
Kapitalbeskattning	2 700	3 200	3 200
<i>Ny förmögenhetsskatt</i>	3 400	3 400	3 400
<i>Växling fastighetsskatt</i>	0	0	0
<i>Nej till försämrade uppskovsmöjligheter vid byte av bostad</i>	-200	-200	-200
<i>Risckapitalavdrag</i>	-500	0	0
Miljö- & energiskatter	3 290	3 240	3 240
<i>Skatt på fluorerade växthusgaser</i>	100	100	100
<i>Höjd skatt på termisk effekt i kärnkraftverk, 20 procents höjning</i>	600	600	600
<i>Höjd fastighetsskatt på vattenkraftverk, 20 procents höjning</i>	450	450	450
<i>Nej till regeringens avskaffande av skatt på handelsgödsel</i>	300	300	300
<i>Energiskatteavdrag för vindkraft</i>	-60	-60	-60
<i>Återföring av dieselskatt till jordbruket</i>	0	-50	-50
<i>Sex öre i koldioxidskatt (motsvarar 15 öre i bensinskatt)</i>	1 900	1 900	1 900
DELSUMMA	24 790	25 340	25 940

2009/10:Fi260

<i>Miljoner kronor</i>	Avvikelse från propositionen		
	2010	2011	2012
Övriga skatte- och inkomstförändringar	-4 875	-6 700	-7 300
<i>Utökad ROT</i>	-2 500	-2 500	-2 500
<i>Skol-ROT</i>	-400	-400	-400
<i>Kulturarvs-ROT</i>	-175	0	0
<i>Skattereduktion för arbetslösa ungdomar</i>	-1 000	-1 000	-1 000
<i>4 000 förstajobbetavdrag 2010, 2011 därefter 2 000</i>	-400	-400	-200
<i>4 000 jobblyft 2010, 2011 därefter 2 000</i>	-400	-400	-200
<i>Tillfälligt sysselsättningsstöd till kommunerna</i>	0	-2 000	-3 000
SUMMA SKATTER & ÖVRIGA INKOMSTER	19 915	18 440	18 440

2009/10:Fi260

Stockholm den 6 oktober 2009

Mona Sahlén (s)

Sven-Erik Österberg (s)

Kristina Zakrisson (s)

Berit Andnor (s)

Lars Johansson (s)

Carina Moberg (s)

Anders Karlsson (s)

Susanne Eberstein (s)

Marie Granlund (s)

Berit Högman (s)

Leif Pagrotsky (s)

Leif Jakobsson (s)

Tone Tingsgård (s)

Thomas Östros (s)

Thomas Bodström (s)

Urban Ahlin (s)

Veronica Palm (s)

Tomas Eneroth (s)

Lena Hallengren (s)

Ylva Johansson (s)

Anders Ygeman (s)